

บทที่ 2

ความรู้เกี่ยวกับสาวประเภทสอง

ความนำ

สาวประเภทสอง (Transsexualism) จากการศึกษาวิจัยพบว่า สาวประเภทสองสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ สาวประเภทสองที่มีท่าทางกระชดกระช้อย กระดุกกระดิง ซึ่งอาจจะมีมากกว่าผู้หญิงแท้ ๆ โดยทั่ว ๆ ไป บ้างก็แต่งกายเป็นชาย บ้างก็แต่งกายเป็นหญิง ชอบมีความสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน แต่ไม่มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงเพศของตนมาเป็นเพศหญิง ซึ่งเรียกสาวประเภทสองเหล่านี้ว่า Transvestism ส่วนสาวประเภทสองอีกประเภทหนึ่งคือ สาวประเภทสองที่มีความต้องการที่อยากจะเปลี่ยนแปลงเพศชายของตนเองให้เปลี่ยนมาเป็นเพศหญิง เป็นความผิดปกติทางเพศอย่างแรงกล้าที่จะผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศ หรือไม่ก็พยายามซ่อนเพศทางร่างกายของตนไว้โดยการแต่งกายหรือประพฤติตนเลียนแบบเพศหญิง ซึ่งเรียกสาวประเภทสองเหล่านี้ว่า Transsexualism (สุวัทนา อารีพรรค, 2530: 341-342)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสาวประเภทสองที่มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงเพศจากเพศชายมาเป็นเพศหญิง ดังนั้นการศึกษาวัยในครั้งนี้นี้จึงเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีผู้ชายที่ผ่าตัดแปลงเพศ ดังรายละเอียดในบทที่ 2 ดังต่อไปนี้

คำนิยามของคำว่าทรานแซกซวลิสซึม

คำว่า ทรานแซกซวลิสซึม (psychopathia transexualism) เป็นคำที่ คอลดเวลล์ คิดตั้งขึ้นในปี 1949 และศัพท์นี้ก็มีผู้ใช้กันอย่างกว้างขวางตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถึงแม้ว่าจะมีผู้ไม่เห็นด้วยบ้างก็ตาม ทรานแซกซวลิสซึม ก็เช่นเดียวกับคำว่า โฮโมแซกซวลและคำอื่น ๆ ยังมีการถกเถียงกันว่านิยามในแง่พฤติกรรม ในแง่ปรากฏการณ์ (phenomenologically) หรือในแง่ของเหตุผลและหลักการ (inferentially และ conceptually) ในแง่ปรากฏการณ์ทรานแซกซวลิสซึม หมายถึงเหตุการณ์แต่ละครั้งซึ่งผู้ป่วยแสดงว่ามีความต้องการจะเปลี่ยนเพศ ซึ่งอาจจะเป็นชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ ตัวอย่างแบบถาวรคือพวกที่ได้ผ่านวิธีการให้ฮอร์โมนและผ่าตัดเปลี่ยนแปลงไปแล้ว อย่างไรก็ตามเขาอาจจะเสียใจและต้องการจะกลับไปเป็นเพศเดิมอีกก็ได้

คำนิยามของคำว่า ทรานแซกซวลิสซึม เป็นสิ่งที่ยากสำหรับแพทย์หลายคนที่จะเข้าใจ ดังนั้นจึงได้มีการใช้คำนิยามที่แน่นอนตามเหตุผลและหลักการ คำนิยามเช่นนั้นได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาวะภายในจิตใจ (intrapsychic state) ที่ถาวรได้เป็นอย่างดี

ในขณะนี้ คำนิยามที่เป็นที่ยอมรับกัน คือ ความผิดปกติ (disturbance) ของการสำนึกถึงเพศของตัว (gender identity) ที่มีความเชื่อถืออย่างแน่นแฟ้นและมั่นคง ในอันที่จะมีชีวิตอย่างเพศตรงข้ามและมากขึ้นทุกที จนกระทั่งต้องการมีชีวิตอย่างเพศตรงข้ามตลอดเวลา

การมีความต้องการเปลี่ยนเพศ เป็นความผิดปกติทางเพศ เนื่องจากมีความรู้สึกว่าจะเพศที่ปรากฏทางร่างกายของตนไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หรือไม่ก็พยายามซ่อนเพศทางร่างกายของตนไว้โดยการแต่งกายหรือประพุดิแบบเพศตรงกันข้าม ส่วนใหญ่คนที่มีปัญหาี้คือเพศชาย

ส่วนในผู้หญิงที่เพศทางร่างกายเป็นผู้หญิงแต่จิตใจเป็นผู้ชาย คนพวกนี้เมื่อวัยเด็กจะเป็นทอมบอยและอิจฉาความเป็นชายของเด็กผู้ชาย เมื่อผ่านวัยหนุ่มสาวไปแล้วจะมีความยุ่งยากใจในการเลือกเพศ เพราะไม่ต้องการที่จะมีเต้านมและมีประจำเดือน ต้องการมีความรักกับผู้หญิงด้วยกัน และต้องการจะใช้ชีวิตร่วมกับคนรักในฐานะเป็นสามี ดังนั้นจะพยายามแต่งตัวให้เหมือนชายที่สุดโดยการพันเต้านมเพื่อให้หน้าอกแฟบลง แสดงท่าทางและคำพูดแบบผู้ชาย และหางานที่ผู้ชายทำ ต่อมาเมื่อความต้องการรุนแรงมากขึ้น โดยต้องการตัดเต้านมและมดลูกออกเพื่อไม่ต้องเผชิญกับความ เป็นเพศหญิงของตน ต่อไปก็ต้องการฉีดฮอร์โมนเพศชายและผ่าตัดเพื่อสร้างองคชาติเทียมขึ้นแทน (สุวัทนา อารีพรรค, 2541: 53-54)

ประวัติทรานส์เซ็กชวลิสซึม

ในสมัยก่อนผู้ชายที่ชอบแต่งตัวเป็นผู้หญิงและทำตัวเลียนแบบผู้หญิง ซึ่งจะเรียกคนพวกนี้ว่า ทรานส์เวสติสซึมและทรานส์เซ็กชวลิสซึม (Transvestism & Transsexualism) ซึ่งเป็นคำที่บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกในวิชาแพทยศาสตร์ในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 จากประวัติทรานส์เวสติสซึมและทรานส์เซ็กชวลิสซึมมีต้นกำเนิดเดียวกัน ในสมัยก่อนพวกทรานส์เวสไทท์ ซึ่งมีความต้องการอย่างรุนแรงที่อยากจะเป็นเพศตรงข้าม แต่ยังไม่สามารถที่จะเปลี่ยนเพศได้นอกจากจะใช้เสื้อผ้าและเครื่องสำอางช่วย ในบางครั้งอาจจะใช้วิธีการตอนในผู้ชายต่อมากการค้นพบวิธีเปลี่ยนเพศ ได้เริ่มต้นจากวิสัญญีและความเจริญก้าวหน้าของศัลยกรรมตกแต่งในปี ค.ศ.1840 ทำให้วิธีการเปลี่ยนเพศด้วยไฮโมนเป็นจริงขึ้น

ผู้ที่ได้รับการเปลี่ยนเพศเป็นคนแรกด้วยการใช้ยาและการทำศัลยกรรม คือ คิลปินชาวเดนมาร์ก ชื่อ นาย Einar Wegener หรือ Andreas Spaerer ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น นางสาว Lilli Elbe (1883-1931) ในปีค.ศ. 1931 เอฟ.อับราฮัม ได้เสนอรายงานชิ้นแรกเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความสนใจในการเปลี่ยนเพศด้วยฮอร์โมนและการผ่าตัด การกำหนดเพศใหม่มีอยู่ประปรายเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะในสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลก มีรายชื่อนายโรเบอร์ตา โคเวลล์ ในประเทศอังกฤษ แต่ไม่เป็นที่น่าสนใจ แม้ว่าเกิดขึ้นก่อนรายชื่อนาย ยอร์ช

ในประเทศเดนมาร์ก ทั้งนี้เพราะว่ารายจอร์เกนเสนพาดหัวเป็นข่าวตื่นเต้นในหนังสือพิมพ์สหรัฐอเมริกาและทั่วโลก ในปี 1952 จอร์เกนเสนได้เขียนในหนังสืออัตตชีวประวัติของเธอในปี 1967 แสดงความพอใจในผลของการผ่าตัด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในทางนี้ได้ไปสัมภาษณ์เธอและยืนยันเห็นด้วย

ลักษณะของทรานแซกซวลิสซึม (Transsexualism)

สำหรับผู้ชายเพศที่ร่างกายของเขาจะเป็นชายแต่จิตใจเป็นหญิง จะต่างจากพวกลักเพศ (Transvestic fetishism) ตรงที่ไม่ได้ชอบแต่งกายเป็นเพศตรงกันข้ามเท่านั้น แต่จะไม่มีความต้องการความเป็นเพศชายที่มีอยู่ ต้องการใช้ชีวิตแบบผู้หญิงอย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านอารมณ์ร่างกายและชีวิตทางเพศ คนพวกนี้จะมีปัญหาในด้านเอกลักษณ์ทางเพศมาตั้งแต่เด็ก แต่ความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศจะปรากฏเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น โดยจะพยายามแก้ไขด้วยการใช้ชีวิตอย่างเพศหญิงได้แก่ การทำงานที่ผู้หญิงทำ เช่น งานทางด้านเสริมสวยหรือตัดเย็บเสื้อผ้า เพื่อสนองความมีบุคลิกภาพแบบผู้หญิงที่ตนเองเป็น แต่ในที่สุดเมื่อความต้องการเพิ่มมากขึ้น เขาเกิดความรังเกียจอวัยวะเพศของตนและต้องการที่จะตัดออก ต้องการมีช่องคลอด และต้องการมีเต้านม

ส่วนในเรื่องของเพศสัมพันธ์ ต้องการความรักจากผู้ชายในแบบที่ชายรักหญิงไม่ใช่แบบรักร่วมเพศ ต้องการเป็นผู้หญิงเพื่อจะได้อยู่กับผู้ชายในฐานะภรรยา คนพวกนี้ไม่ใช่กระเทย (Hemaphrodite) ซึ่งอาจมีลักษณะบางอย่างของทั้ง 2 เพศ แต่จะมีลักษณะของเพศหนึ่งเท่านั้น และรู้สึกว่ามันไม่ถูกต้อง

ในเรื่องนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงสร้อย วรกุล (นักจิตวิทยาคลินิก ภาควิชาจิตวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมภาษณ์ วันที่ 21 สิงหาคม 2541) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาวประเภทสองว่า แบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

- กรณีที่ 1 ผู้ที่มีความสุขในเรื่องของการแต่งตัวอย่างเดียว
- กรณีที่ 2 ผู้ที่ต้องการเป็นผู้หญิงทั้งการแต่งตัวและมีความรู้สึกที่ต้องการที่จะเป็นผู้หญิง ต้องการที่จะผ่าตัด อวัยวะเพศชายของตนเองให้เป็นอวัยวะเพศหญิง

บางคนแปลงเพศเพราะว่าอาชีพเนื่องจากบางทีคนที่ผ่าตัดต้องเกิดความทรมานมากที่ต้องปกปิดเพศของตนเองในขณะที่ทำงาน เพราะต้องใช้การตั้งรั้วอวัยวะเพศไว้ข้างหลัง และปิดสก็อตเทปเพื่อให้มองไม่เห็นอวัยวะเพศในเวลาแต่งตัวเพื่อการแสดง เขาต้องติดแบบนั้นทั้งคืนมันก่อให้เกิดความทรมาน บางคนมีแขกฝรั่งแต่ก็จะหลอกฝรั่งว่าเป็นผู้หญิงเป็นเพราะว่าตัวเองไม่มีอวัยวะเพศหญิง ก็จะหลอกฝรั่งให้กินเหล้าเพื่อให้ฝรั่งเมา บางครั้งก็หลอกฝรั่งว่ามีประจำเดือนเพื่อไม่ให้ฝรั่งรู้โดยจะใช้วิธีการหลีกเลียงมาตลอดในขณะที่เขาทำแบบนี้ใจของเขาจะรู้สึกไม่ดีเพราะกลัวว่าฝรั่งจะรู้ เคยมีที่รู้และจับได้ก็เลยโดนทำร้ายร่างกาย

แพทย์คิดว่าความต้องการแปลงเพศที่สำคัญของสาวประเภทสอง คือความต้องการของตนเองที่อยากเป็นผู้หญิงที่สมบูรณ์ สองคืออาชีพ สามคือคู่อีกอยากให้แปลงเพศ สิ่งที่เขาตอบว่าด้วยตัวของเขาเองอาจจะเป็นเพราะสิ่งที่หล่อหลอมเขามาตั้งแต่เล็ก ๆ ให้เขาเกิดมีความรู้สึกว่าเขาเป็นผู้หญิง เช่น การเลี้ยงดู บุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา หรือแม้กระทั่งเสียง ที่เป็นผู้หญิง ไม่ใช่ว่าพ่อแม่ต้องการให้ทำ การที่เขาแปลงเพศอาจจะเป็นเพราะคู่อีกคือเขาต้องการที่จะเป็นผู้หญิงที่สมบูรณ์เพื่อที่จะทำให้คู่อีกมีความสุข สิ่งนี้ก็เพื่อตัวเขาเอง

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะผ่าตัดแปลงเพศในสมัยก่อน

ในการเลือกผู้ป่วยที่จะผ่าตัดแปลงเพศยังไม่มิกฎเกณฑ์ที่แน่นอน สำหรับคัดเลือกผู้ที่จะผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศโดยวิธีศัลยกรรม หลักที่สำคัญประการหนึ่งคือการทดลองให้มีชีวิตตามเพศที่ต้องการชั่วระยะเวลาหนึ่งซึ่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ทางเพศแห่งโรงพยาบาลจอห์น ฮอปกินส์ ใช้หลักที่จะคัดเลือกผู้ป่วยที่จะผ่าตัดแปลงเพศ ดังนี้ (สุวทนา อารีพรอด, 2530: 344-345)

1. ผู้ป่วยต้องได้ใช้ชีวิตตามเพศที่ต้องการในด้านการประกอบอาชีพและด้านสังคม เป็นเวลานานพอที่จะพิสูจน์ได้ว่ามีความสามารถจะปฏิบัติหน้าที่ในเพศที่เปลี่ยนแปลงไปได้
2. ผู้ป่วยต้องมีอายุอย่างน้อย 21 ปีและเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา
3. ผู้ป่วยต้องไม่มีประวัติทางกรมตำรวจ แต่มีความผิดฐาน “เลียนแบบ” ก็พอที่จะอนุโลมให้ได้
4. ผู้ป่วยมีประวัติโรคลมชักของกลีบสมองเทมปอรัล เขาจะต้องทำการผ่าตัดเพื่อรักษาเสียก่อน
5. ผู้ป่วยต้องไม่มีพันธะทางกฎหมายในเรื่องของการแต่งงานมาก่อน
6. ผู้ป่วยต้องอาศัยอยู่ไม่ไกลจากโรงพยาบาล จอห์นส ฮอปกินส์ เพื่อความแน่ใจว่าจะมาติดตามผลหลังผ่าตัดได้
7. ผู้ป่วยต้องมีญาติใกล้ชิดลงชื่อเห็นด้วยกับการผ่าตัด เหตุผลสำหรับกฎนี้คือ
 - 7.1 เพื่อเป็นเครื่องป้องกันความผิดพลาดในการให้ประวัติส่วนตัวและประวัติทางสังคมของผู้ป่วย
 - 7.2 เป็นหลักประกัน อย่างน้อยที่สุดครอบครัวของผู้ป่วยก็ยินยอม เพราะว่าอาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้ในภายหลังได้
 - 7.3 เพื่อเป็นเครื่องป้องกันญาติของผู้ป่วยกล่าวหาว่าเป็นการกระทำอย่างไม่ถูกต้องหรือผิดหลักวิชา
 - 7.4 เพื่อให้โอกาสในการปรับปรุงตัวเองในสิ่งแวดล้อมใหม่ให้ดีขึ้น

การรักษา

เนื่องจากยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอนของการเกิดความต้องการเปลี่ยนเพศ การรักษาจึงเป็นแบบรักษาตามอาการ โดยมีหลักกว่าจะเปลี่ยนจิตใจให้เป็นไปตามร่างกายหรือเปลี่ยนร่างกายให้เป็นไปตามจิตใจ แต่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการเปลี่ยนร่างกายให้เป็นไปตามจิตใจนั้นง่ายกว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจให้เป็นไปตามร่างกาย ดังนั้นประการแรกของการรักษาโดยจะเริ่มจากนักจิตวิเคราะห์ และตามด้วยจิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางฮอโมนและศัลยกรรม ซึ่งทั้ง 2 แบบนี้ก็มีแต่ปัญหาจนกระทั่ง โรเบิร์ต เจ สตอลเลอร์ (1966) กล่าวว่า กฎทั่วไปที่ใช้รักษาทรานส์เซ็กชวล นั้นจะรักษาแบบใดหรือไม่รักษาเลยก็ผิดทั้งนั้น ผู้ป่วยเหล่านี้ต้องการการรักษาโดยพร้อมที่จะเสี่ยงต่ออะไรที่จะเกิดขึ้นอยู่แล้ว และพยายามหาวิธีที่จะรักษาอยู่เสมอ ซึ่ง รอธและบอลล์ (1964) จัดว่าเป็นการย่ำคิดย่ำทำอย่างหนึ่ง

เทคนิคในการรักษาทางจิตใจประกอบด้วยจิตวิเคราะห์แบบคลาสสิก การรักษาแบบเอเวอร์ซันและการสะกดจิต แม้ว่าจะมีรายงานความสำเร็จในเอกสารทางแพทย์ในการรักษาร่วมเพศหรือการรักษาทรานส์เซ็กชวลิสซึมโดยวิธีการดังกล่าว แต่ไม่มีรายงานของความสำเร็จที่คล้าย ๆ กันในการรักษาทรานส์เซ็กชวลิสซึม ดังที่นิยามไว้ในที่นี้ เบเคอร์ (1969) เขียนไว้ว่า การรักษาทางจิตแบบคลาสสิก พฤติกรรมบำบัดและด้วยยาที่ออกฤทธิ์กับจิตใจ ไม่ประสบความสำเร็จในอันจะทำให้แต่ละคนไม่ว่าหญิงหรือชายเปลี่ยนท่าที่และความประพฤติของเขาไปในทางใดทางหนึ่งที่เข้ากับเพศทางร่างกายของเขา แต่ตรงกันข้ามการรักษาด้วยฮอโมนและวิธีการทางศัลยกรรมประสบผลสำเร็จกว่ามาก

จุดประสงค์ของการรักษาด้วยฮอโมน ตามที่แซมเบอร์เกอร์ (1969) บรรยายไว้ คือ การกดลักษณะทางเพศที่แท้จริงของตนและส่งเสริมไปสู่ลักษณะของเพศตรงข้าม ข้อนี้ทำได้สำเร็จให้ฮีสโตรเจนและโปรเจสเตอโรนในชายและให้แอสโตรเจนในหญิง การให้การรักษาด้วยฮอโมนในทรานส์เซ็กชวลชายเป็นผลให้ลดการแข็งตัวและการหลั่งน้ำกาม เพิ่มจำนวนเนื้อเยื่อของเต้านมเพิ่มสีของบริเวณหัวนม และจัดการกระจายตัวของไขมันให้เป็นแบบของหญิง ลดกำลังกล้ามเนื้อเพิ่มผมที่หนังศีรษะและลดความต้องการทางเพศลง ในทรานส์เซ็กชวลหญิงจะลดการมีประจำเดือนเพิ่มขนตามตัว เสียงต่ำลงและเพิ่มความต้องการทางเพศ นอกจากการทำให้เป็นหญิงหรือชายแล้ว การให้การรักษาด้วยฮอโมนยังมีผลทำให้สงบอารมณ์อย่างมากด้วย

การรักษาด้วยฮอโมนมิใช่เป็นเพียงการเตรียมตัวไปสู่การผ่าตัดเท่านั้น แต่ยังเป็นระยะของการทดลองอีกด้วย ผู้ป่วยมีโอกาสทดสอบการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสิ่งที่เรียกร้องจากเพศที่ต้องการ ระยะนี้ผู้ป่วยจะอยู่ในสังคมและอาชีพในลักษณะของเพศที่ต้องการเป็น ตลอดระยะเวลาของการรักษาด้วยฮอโมนผู้ป่วยจะเริ่มบังเกิดความตื่นตัวต่อความรู้สึกในบทบาทของเพศใหม่ นอกจากร่างกายจะเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ทรานส์เซ็กชวลหญิงในทางตรงกันข้ามขณะที่มีลีลาการหลั่งน้ำกามแบบเดิม จะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเป็นผู้ชายและมีความต้องการทางเพศ

เพิ่มมากขึ้น ระยะแรก ๆ ของการใช้ฮอร์โมนคล้ายกับระยะเวลาของการทดสอบ ดูว่าจะเข้ากับครอบครัวของผู้ป่วยตั้งเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นได้หรือไม่ ผู้ป่วยที่แต่งงานแล้วในแบบรักร่วมเพศทำที่ของคู่สมรสต้องได้รับการพิจารณาด้วยว่ายอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้หรือไม่

ตลอดระยะเวลาที่ทดสอบ การช่วยแนะนำปัญหาทางจิตมีประโยชน์และจำเป็นในการรักษาร่วมกันกับฮอร์โมน สามารถช่วยทำให้ผู้ป่วยปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงในชีวิตของตนเอง และช่วยให้แพทย์ได้ติดตามดูผู้ป่วยระยะยาว สิ่งที่ต้องตระหนักในช่วงระยะเวลาของการทดสอบนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างยังกลับคืนมาเหมือนเดิมได้ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายซึ่งเกิดขึ้นจะเปลี่ยนไปสู่สภาพเดิมเมื่อหยุดการใช้ฮอร์โมนการโตของเต้านมในผู้ชาย แม้ว่าจะไม่ยุบไปเองก็สามารถทำให้เล็กลงได้ด้วยวิธีศัลยกรรม เคราซึ่งเกิดในผู้หญิงก็เช่นกันไม่สามารถหายไปเองทั้งหมด แต่สามารถกำจัดได้โดยอีเล็กโตรลีสซิส เพียงแต่ในระยะสุดท้ายเท่านั้น คือ การเปลี่ยนอวัยวะเพศทางศัลยกรรม ซึ่งเมื่อทำแล้วแก้ไขไม่ได้ ระยะทดสอบของการให้ฮอร์โมน จึงเป็นระยะการครองผู้ป่วยเป็นครั้งสุดท้ายก่อนจะถึงขั้นของการผ่าตัดแปลงเพศ

ต่อจากนั้นศัลยกรรมเปลี่ยนเพศก็จะตามมา ขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนเพศโดยสมบูรณ์ในผู้ชายประกอบไปด้วยการตัดองคชาติออก กับการสร้างช่องคลอดและเลเยียจากผิวหนังขององคชาติของอันทะ เทคนิคของการผ่าตัดนี้ โจนส์ สเชิรเมอร์ และฮูปล อธิบายไว้ในปี 1968 วิธีการที่ช่วยให้สมบูรณ์คือ อีเล็กโตรลีสซิสของเครา การสร้างเต้านม แต่งจมูกและกล่องเสียงตามต้องการ ในผู้หญิงการผ่าตัดประกอบด้วยการตัดเต้านมออกทั้ง 2 ข้าง ตัดมดลูก ปีกมดลูกและรังไข่ซึ่งอาจจะตามมาด้วย ฟัลโลพลาสตี (phalloplasty) ตามเทคนิคของฮูปล และการใส่อันทะเทียม (testicular prosthesis) ขบวนการผ่าตัดเหล่านี้เป็นวิธียุ่งยากและอาจต้องเข้าโรงพยาบาลอีกหลายครั้งเพื่อผ่าตัดเพิ่มเติม การแนะทางและให้ความสนับสนุนทางใจ (counseling & guidance) แต่อาจจะยุ่งยากเพราะผู้ป่วย ทรานส์เล็กชวลนี้มีบ่อย ๆ ที่มีการกระทำที่ไม่สมควรเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง เนื่องอวัยวะภายนอกของหญิงหรือชายจะเป็นไปในลักษณะที่ต้องการก็ต่อเมื่อการเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว

ทางการแพทย์สิ่งสำคัญที่สุดของความสำเร็จในการเปลี่ยนเพศคือต้องช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจว่าการแก้ไขปัญหาของเขานั้นไม่ใช่โดยการเปลี่ยนเพศวิธีเดียว ผู้รักษาทั้งหลายจะช่วยกันหาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับเขา แต่อย่างไรก็ตามควรหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับผู้ป่วย เพราะผู้ป่วยบางคนมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะต้องเปลี่ยนเพศ เพราะฉะนั้นเขาจะเปลี่ยนจากแพทย์คนนี้ไปคนนั้นจนกว่าจะพบผู้ที่ยอมทำผ่าตัดให้ หรือบางครั้งเขาจะบังคับแพทย์ทางอ้อมโดยการพยายามฆ่าตัวตาย พยายามตัดหรือเฉือนอวัยวะเพศของตน ทำให้แพทย์ต้องจำใจทำผ่าตัดให้ทั้ง ๆ ที่ไม่แน่ใจว่าได้ทำถูกต้องแล้ว เพราะฉะนั้นแพทย์จึงได้ทำการรักษาตามอาการ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะผ่าตัดแปลงเพศในประเทศไทย

นายแพทย์อานันท์ สุคนธาภิรมย์ (จิตแพทย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 21 มิถุนายน 2541) กล่าวว่าในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2511-2516 กระทรวงสาธารณสุขได้มีการวางระเบียบในเรื่องการผ่าตัดแปลงเพศว่า จะต้องได้รับการประเมินผลการวิเคราะห์จากจิตแพทย์เพื่อรับรองก่อนว่าสมควรที่จะแปลงเพศได้หรือไม่ โดยคณะกรรมการจะนำผู้ที่ต้องการแปลงเพศในแต่ละกรณีเข้าที่ประชุมเพื่อทำการตัดสินใจ โดยมีการพิจารณาตัดสินทางด้านจิตวิทยา การสัมภาษณ์ การตรวจสภาพจิตใจ และนำผลที่ได้เข้าที่ประชุม หลังจากนั้นจะเรียกผู้ที่จะแปลงเพศมาเพื่อซักถาม และทำการตัดสินใจว่าบุคคลดังกล่าวสามารถแปลงเพศได้หรือไม่ ส่วนใหญ่ที่มาคือผู้ที่ต้องการแปลงเพศจากเพศชายมาเป็นเพศหญิง ซึ่งผลจากการตัดสินใจของที่ประชุมไม่เคยมีการตัดสินใจให้บุคคลที่ต้องการแปลงเพศได้รับการอนุมัติให้สามารถแปลงเพศได้ เพราะในขณะนั้นความรู้สึกของจิตแพทย์ แพทย์ และคนโดยทั่ว ๆ ไปมองผู้ที่ต้องการแปลงเพศในทางลบ โดยมองว่าบุคคลเหล่านี้เป็นพวกรักร่วมเพศ เป็นกระเทย เป็นคนที่ผิดปกติทางจิต เป็นเรื่องของบุคลิกภาพแปรปรวนหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งเกิดจากการพัฒนาทางจิตที่ผิดปกติ ซึ่งอาจสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนให้กลับมามีเพศที่ตนเองมีจริง ๆ ได้ด้วยวิธีการรักษาด้วยวิธีอื่นซึ่งอาจจะได้ผลมากกว่าการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดแปลงเพศซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องทำ และมองว่าเป็นการหาเรื่องไม่ควรได้รับการสนับสนุน เพราะในสมัยนั้นวิวัฒนาการทางการแพทย์โดยเฉพาะทางด้านศัลยกรรมตกแต่งยังไม่พัฒนา คนส่วนใหญ่ไม่เชื่อว่าการผ่าตัดแปลงเพศจะสามารถทำได้และไม่ทราบว่าจะเมื่อแปลงเพศไปแล้วจะได้ผลอย่างไร ซึ่งถ้ามีแพทย์คนใดรักษาคนไข้ด้วยวิธีการแปลงเพศก็จะถือว่าแพทย์ผู้นั้นเป็นผู้ที่ยากดัง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกที่เป็นทางลบมากในสมัยนั้น อาจเป็นเพราะการติดต่อบริเวณระหว่างจิตแพทย์และศัลยแพทย์ในสมัยนั้นยังไม่ดีเพราะต่างคนต่างคิดในแนวทางของแต่ละบุคคล รวมทั้งคนที่ต้องการแปลงเพศเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้ป่วย ทำไมต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลทำให้คำพูดและท่าทีที่แสดงออกมาซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในเวลาแพทย์สัมภาษณ์ผู้ป่วย เพราะเมื่อจิตแพทย์ได้รับคำตอบจากคนไข้แล้วจะนำทฤษฎีมาพิสูจน์ทางด้านจิตวิทยา ผลที่ได้รับออกมาจะเป็นไปในทางลบทั้งหมด เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากคนไข้ คนไข้เกรี้ยวกราด ทำให้ที่ประชุมลงมติว่าไม่ควรให้มีการแปลงเพศเกิดขึ้น โดยที่ประชุมได้ลงมติไปในใบรับรองว่ายังไม่สมควรให้แปลงเพศได้ ในช่วงปี พ.ศ. 2516 มีคนไข้ที่เข้ามาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศไม่เกิน 10 ราย

ข้อกำหนดที่ใช้เพื่อพิจารณาจิตวิญญาณของความเป็นผู้หญิงว่ามีจริงหรือไม่ในกลุ่มบุคคลที่ต้องการแปลงเพศ สังเกตได้จาก

ข้อ 1 ในเรื่องของบุคลิกลักษณะเอกลักษณ์ เป็นผู้หญิงที่มีจริตกิริยา มีความอ่อนช้อยละเมียดละมัย จะใช้คำกระร่อยกะหลิมซึ่งเป็นลักษณะของผู้หญิง

ข้อ 2 มีศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะของความเป็นเพศหญิงชัดเจน คือมีความรู้สึกที่อยากมีลูก อยากรู้อะไรของคนอื่น และเป็นผู้ที่มีความก้าวร้าวน้อยมากเมื่อเทียบกับเพศชายที่ปกติ

ข้อ 3 มีความรู้สึกว่ารังเกียจอวัยวะเพศชายของตนเอง คิดว่าอวัยวะเพศชายมีความจำเป็นในเวลาปัสสาวะเท่านั้น

ข้อ 4 ในเรื่องของการร่วมเพศ ผู้ที่ต้องการแปลงเพศมีความต้องการที่จะร่วมเพศกับผู้ชายโดยใช้อวัยวะเพศหญิงที่เป็นของจริงมากที่สุด คืออยากมีช่องคลอดถ้าไม่มีในขณะที่ร่วมเพศนั้น ต้องใช้อย่างอื่นแทน แต่จริง ๆ แล้วต้องการที่จะมีช่องคลอดมากกว่า

ข้อ 5 ไม่สามารถเปลี่ยนจิตวิญญาณได้ เนื่องจากผู้ที่ตัดสินใจแปลงเพศไม่มีความต้องการที่จะเป็นผู้ชายอีกต่อไป เพราะอยากจะเป็นผู้หญิง

นอกจากนี้การเป็นมนุษย์มีตัวกำหนดใหญ่ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ทางกายภาพ 2) ทางจิต 3) ทางสังคม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนดความเป็นเพศหญิงและความเป็นเพศชาย โดยหลวงปู่วัน สุริโย ใช้คำ ๆ หนึ่งในภาษาธรรมะที่ตรงกับเรื่องนี้คือ คำว่า มันเกิดจากตัวจริงตัวแฝงกับตัวเป็น ตัวจริงก็คือ สรีระวิทยาที่เกิดขึ้นมาภายหลัง ส่วนตัวแฝงคือ ตัวจิตวิญญาณซึ่งเกิดมาตั้งแต่เมื่อไรไม่มีใครรู้ มันเหมือนลิขิตชีวิต มันเป็นกรรมเก่าที่ไม่สามารถเปลี่ยนได้ หลวงปู่กล่าวว่า ตัวแฝงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพราะมีอิทธิพลต่อมนุษย์ ถ้าตัวแฝงลิขิตวิญญาณออกมาเป็นอย่างไรอย่าพยายามเปลี่ยนมัน เพราะถ้าจิตวิญญาณมันเกิดมาเป็นผู้หญิง กรรมเก่าเป็นผู้หญิงมันก็ต้องเป็นผู้หญิงซึ่งติดตัวมาอยู่แล้ว ส่วนกายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในเรื่องของสังคมคือสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนมาตั้งแต่พ่อแม่และการเลี้ยงดูที่สนับสนุนให้เป็นอะไรก็ได้แล้วแต่สังคมที่แวดล้อม สิ่งนี้เปรียบได้กับตัวจริงหรือตัวเป็น คือสามารถแก้ไขได้เปลี่ยนได้ การแก้ไขตัวเป็นคือเมื่อสังคมผิดก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ ถ้าพัฒนาการมาผิดก็สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับตัวจริงให้ตรงกับสภาพร่างกาย ซึ่งตัวจริงนั้นสามารถทำได้ แต่ตัวแฝงซึ่งก็คือทางด้านจิตวิญญาณนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นถ้าคนที่อยากเป็นผู้หญิงจริง ๆ คนพวกนี้มีจิตวิญญาณที่เป็นผู้หญิงก็เท่ากับว่าเขาเกิดมาคล้ายกับเป็นคนพิการ คือพิการทางกายภาพที่ผิดไป เหมือนคนที่เกิดมามี 5 นิ้วแต่เกิดมามี 6 นิ้ว เรื่องนี้ก็เหมือนกันควรมีอวัยวะเพศเป็นเพศหญิงคือมีช่องคลอดแต่เกิดกลายเป็นเพนนีสขึ้นมาแทน การที่ศัลยแพทย์มาแก้ไขให้กลายเป็นเพศที่ถูกต้อง แก้ไขให้ร่างกายตรงกับสภาพจิตใจ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่แพทย์ต้องแน่ใจว่าจิตวิญญาณของผู้ที่ต้องการแปลงเพศเป็นเพศอะไร ถึงจะแปลงเพศให้ ส่วนในเรื่องที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างไรถ้าแปลงเพศแล้ว ผู้ที่แปลงเพศจะต้องดูสังคมว่าสังคมที่ต้องเผชิญอยู่นั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งจะชี้ให้เห็น 3 สังคมด้วยกันดังนี้

สังคมที่ 1 คือ สังคมเก่า หมายถึง สังคมเดิมที่รับรู้ว่าคุณคนคน ๆ นั้นเป็นพวกเพศเป็นกระเทยแล้วมาทำการผ่าตัดแปลงเพศ สิ่งนี้คือสังคมเดิมที่แวดล้อมไปด้วยคนที่รู้เรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี

สังคมที่ 2 คือ สังคมใหม่ หมายถึง กลุ่มคนที่ไม่เคยรู้มาก่อนว่าบุคคลคนนี้เป็นลักเพศเป็นกระเทยแล้วมาแปลงเพศ อยู่ ๗ คน ๗ นี้แปลงเพศมาเรียบริยแล้วจากเพศชายมาเป็นเพศหญิง แต่งตัวและบุคลิกทุกอย่างเป็นผู้หญิงทุกอย่าง สังคมที่สองนี้เข้าได้ไม่ยากเพราะคนไม่รู้นั้นต้องทำตัวเป็นผู้หญิงให้ตรงกับเพศที่เปลี่ยนไปแล้วให้ได้ จะสามารถอยู่ในสังคมนี้ได้เป็นอย่างดี แต่สังคมที่หนึ่งคือสังคมเดิมจะต้องมีการพิสูจน์ตัวเองให้ได้ว่าไม่ใช่กระเทยแต่เป็นผู้หญิง อย่าทำตัวไม่ดี ต้องทำตัวให้ดีให้มากกว่าธรรมดาหลายเท่าซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก

สังคมที่ 3 คือสังคมที่เป็นเงื่อนไข เป็นสังคมที่มีปัญหาสำหรับคนที่แปลงเพศ เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกอึดอัดและท้อแท้ สังคมที่เป็นเงื่อนไขนี้ สังคมจะกำหนดตายตัวยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งก็คือตัวบทกฎหมาย เป็นสิ่งที่แสดงถึงสถานภาพและบทบาท เช่น นาย นาง นางสาว ว่าเกิดมาเป็นเพศใดโดยใช้กายภาพที่เกิดมาเป็นหลัก คนที่แปลงเพศจะมีปัญหาในเรื่องการไปขอเปลี่ยนเพศที่อำเภอหรือสถานกงสุลต่างประเทศ ซึ่งไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร เป็นสิ่งที่ยากลำบาก เป็นเรื่องที่คุณแปลงเพศและผู้ที่มีส่วนร่วม เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา ศัลยแพทย์ นักมานุษยวิทยา นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น จะต้องช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาคือต้องช่วยกันผลักดันให้มีการแก้ไขเพื่อช่วยเหลือคนที่แปลงเพศ ซึ่งก็พอมีทางอยู่บ้างเมื่อพูดถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ไขในเรื่องเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ได้

ดังนั้นคนที่แปลงเพศสามารถอยู่ได้ในสังคมจะต้องทำตัวให้ตรงกับเพศที่แปลงไปแล้วให้มากให้ดีให้สมบูรณ์ที่สุด

ศาสตราจารย์แพทย์หญิงสุวิทนา อารีพรรค (จิตแพทย์ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 21 มิถุนายน 2541) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ผู้ที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศจำนวนมากไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมถึงมีความต้องการที่จะเป็นเพศหญิง สังคมรวมทั้งสิ่งแวดล้อมก็ไม่ได้สนับสนุนและไม่ตรงกับทฤษฎี ดูเหมือนว่าไม่สามารถหาคำตอบได้ว่าทำไมบุคคลเหล่านี้ถึงมีความรู้สึกต่อความเป็นเพศตรงกันข้ามกับเพศทางร่างกาย การไปหาสังคมใหม่ของผู้ที่แปลงเพศ และผู้มาขอรับบริการแปลงเพศนั้น ได้มีการถามถึงความคาดหวังในเรื่องของชีวิตคู่ เพราะทุกคนจะมีคู่ครองอยู่แล้ว บางคนก็จะอยู่กันแบบค่อนข้างที่จะถาวรหรือบางคนก็อาจจะมิใช่แต่การที่เป็นคนมีปัญหาในเรื่องเพศ ทำให้ไม่สามารถอยู่กันได้อย่างปกติธรรมดา ทุกคนจะตอบเหมือนกันหมดในเรื่องของคุณครองว่าไม่ได้คาดหวังกับเรื่องนี้มากนัก โดยเฉพาะสังคมไทยเป็นสังคมที่ค่อนข้างแคบไม่ยอมรับการจะมีคู่ครองที่เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือยอมรับของฝ่ายผู้ชายที่จะเข้ามาร่วมชีวิตด้วยกันไปไม่ได้ ฉะนั้นทางเลือกอีกทางหนึ่งของคนเหล่านี้คืออยากจะไปใช้ชีวิตคู่กับชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นสังคมที่ยอมรับและเปิดกว้างมากกว่าสังคมไทย ดังนั้นถ้าปล่อยให้สังคมเป็นอย่างนี้โดยไม่มีการแก้ไขสังคมที่ 3 ที่ค่อนข้างตรง และสังคมเก่าให้เข้าใจบุคคลเหล่านั้นดีขึ้น สังคมก็อาจจะขาดบุคคลที่สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมในอนาคตก็เป็นได้

รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพัน (จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 21 มิถุนายน 2541) อธิบายว่า พัฒนาการของมนุษย์ก่อนที่จะพัฒนาการมาจนโต มีพัฒนาการคล้ายคลึงกับการทำเชือกเกลียว ซึ่งในเชือกเกลียวเส้นหนึ่งจะมีเกลียวของเชือกเส้นเล็ก ๆ หลายเส้น และในเกลียวแต่ละเกลียวจะประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ หลายสิ่งด้วยกัน โดยถ้าสมมติว่าในเส้นเกลียวเล็ก ๆ นั้นมีอยู่ร้อยเกลียว ก็แปลว่าต้องมีพัฒนาการทั้งร้อยเกลียวนั้นมาประสานกันเป็นเชือกเกลียวเส้นใหญ่ และในเกลียวหนึ่งในพัฒนาการตรงนั้นก็จะเป็นเรื่องของเอกลักษณ์ทางเพศ พัฒนาการของคนที่เป็นเบนทางเพศ ซึ่งมีพัฒนาการที่ไม่แตกต่างจากบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป เพียงแต่ว่าอาจจะมีความแตกต่างเพียงเกลียวหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะชี้ให้เห็นความปกติของเกลียวต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไร ทำให้เห็นว่าการจะทำให้เกลียวเป็นปกตินั้นจะทำได้อย่างไร และถ้าเกลียวผิดปกตินั้นผิดปกติตรงไหน ควรที่จะปรับหรือป้องกันในจุดใด

เมื่อเด็กเกิดมาถ้ามองในด้านชีววิทยา ในด้านของโครโมโซม หรือ ในเรื่องของฮอร์โมนที่ได้มาจากแม่ ฮอรโมนที่แม่เป็นผู้กระตุ้น หรือจากการพัฒนาของตัวเด็กเอง ซึ่งในจุดนี้จะมองดูยาก แต่สิ่งที่อยากจะกำหนดให้เห็นได้อย่างชัดเจนคือ เมื่อทันทีที่เด็กเกิดมาเป็นเพศหญิงหรือเป็นเพศชายที่อาการปกติครบ 32 เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองกังวลเกี่ยวกับเด็กมาก เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี เด็กจะไม่รู้จักกับเพศของตนเองว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ที่เด็กรู้เพราะผู้ใหญ่บอก แต่ตัวเด็กเองยังไม่รู้ แต่เมื่อในช่วงปีแรกของการพัฒนาทางเพศ จะพบว่าเด็กผู้ชายเวลาดูदन่านมาจากด้านนมแม่ อวัยวะเพศชายจะแข็งตัวขึ้น ส่วนในเด็กผู้หญิงก็จะมีน้ำเหมือกไหลออกมาจากบริเวณอวัยวะเพศ สิ่งเหล่านี้เป็นอาการที่ตอบสนองทางเพศแบบอัตโนมัติ เป็นความยากมากกว่าความรู้สึกแบบผู้ใหญ่ที่เป็น ในเด็กอายุ 6-7 เดือนเมื่อเด็กนอนคว่ำและถูไถไปมาจะสามารถถึงจุดเสียวสุดยอดได้ แต่ไม่ใช่การเสียวสุดยอดในแบบผู้ใหญ่ แต่เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่ได้ตอบสนองทางสรีระวิทยา ที่สามารถทำให้ถึงจุดเสียวได้

เมื่อเด็กอายุหนึ่งขวบครึ่งเด็กจะเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเรียนรู้ในโลกของผู้ใหญ่รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับเพศ คือรู้จักการควบคุมอวัยวะขับถ่าย เด็กจะรู้จักว่าอวัยวะเพศมีความเกี่ยวข้องกับกรขับถ่ายได้อย่างไร สกปรกหรือไม่สกปรก ควรจะทำความสะอาดอวัยวะเพศและอวัยวะของการขับถ่ายอย่างไร เด็กจะเรียนรู้ในลักษณะแบบนั้น ในช่วงที่เด็กมีอายุได้ 18 เดือน ได้มีการสังเกตว่าเด็กจะคลานไปหาพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับเด็กบ่อยกว่าคลานไปหาเพศตรงกันข้าม สำหรับเด็กผู้ชายก็จะคลานไปหาพ่อ ส่วนเด็กผู้หญิงก็จะคลานไปหาแม่ สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถหาคำตอบได้ว่าเป็นเพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น และจะสังเกตเห็นได้ว่าในช่วงเด็กอายุขวบกว่า ๆ เด็กผู้ชายจะเล่นแรง และมีอารมณ์ก้าวร้าวดุดัน เวลาโกรธจะแสดงสีหน้า แต่ในเด็กผู้หญิงเวลาที่เล่นจะเห็นในด้านชีววิทยาว่าเด็กจะเล่นแบบน่ารักกระหนุงกระหนิง จะมีการเอียงแก้มให้พ่อและแม่หอม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ปกครองสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมทางเพศของเด็กได้ตั้งแต่เริ่มต้น แต่ผู้ปกครองจะส่วนใหญ่ไม่ได้สังเกต

เมื่อเด็กผู้ชายที่โตขึ้นแล้วมีความคิดที่ต้องการจะแปลงเพศนั้น ในช่วงตั้งแต่เล็ก ๆ จะมีพฤติกรรมที่ฉ้อเลาะ ผู้ปกครองจะสังเกตเห็นเมื่อเด็กเริ่มเรียนอยู่ชั้นอนุบาล ประมาณขวบครึ่ง หรือสองขวบ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็จะแตกต่างกันตามเพศของเด็กอย่างเช่นการเลือกเสื้อผ้า เช่น เด็กผู้ชายพ่อแม่ก็จะเลือกสีฟ้า เด็กผู้หญิงพ่อแม่ก็จะเลือกสีชมพู การตกแต่งห้องนอนของเด็กก็จะแตกต่างกัน การเล่นของพ่อแม่ก็จะแตกต่างกันออกไป คือ ถ้าเล่นกับลูกชายพ่อก็จะเล่นแบบโยน เล่นปล้ำ แต่จะเล่นคนละอย่างกับเด็กผู้หญิงที่พ่อจะเล่นกับลูกอย่างทะนุถนอม จะเห็นได้ว่าลักษณะการเล่นของพ่อและแม่ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กตอนเล็ก ๆ มีความแตกต่างกัน ในจุดนี้ถ้าการเลี้ยงดูผิดแปลกไปจากที่ควรเป็น เช่น การที่แม่เลี้ยงดูลูกชายแบบนุ่มนวล เด็กก็จะเกิดการปะทะกับสิ่งที่นุ่มนวลอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะสังเกตว่าเวลาที่พ่อเลี้ยงดูลูกผู้ชายก็จะเล่นกับลูกชายแบบหนัก ๆ เด็กผู้ชายก็มีการปะทะกับพ่อ เช่น การแสดงหน้ายักษ์เข้าใส่ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กผู้ชายมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรง เมื่อเด็กอายุสองขวบครึ่งจนถึงสามขวบ เด็กประมาณร้อยละ 80 จะรู้ว่าตนเองเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ซึ่งเมื่อมีคนไปถามเด็กในช่วงนี้ว่าเป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชาย เด็กก็จะตอบว่าเด็กเป็นเพศอะไร แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่เด็กไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้ น่าจะมีพัฒนาการที่ผิดปกติ เพราะเด็กในช่วงอายุนี้จะแน่ใจตนเองว่าเป็นเพศใด แต่ความแน่ใจของเด็กวัย 3 ขวบนั้นเป็นความแน่ใจที่ยังไม่มีความคงที่ เอกลักษณ์ทางเพศยังไม่มีความแน่นอน เพราะเด็กผู้ชายในช่วงวัย 3 ขวบอาจจะมีความรู้สึกว่าเป็นเพศของตนเองยังสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อเด็กไปเล่นกับเพื่อนที่เป็นเพศหญิงเด็กก็จะคิดว่าตนเองเป็นเพศหญิง แต่ถ้าเด็กไปเล่นกับเพื่อนที่เป็นเพศชายเด็กก็จะคิดว่าตนเองเป็นผู้ชาย เด็กสามารถเปลี่ยนแปลงความรู้สึกได้ ในเด็กผู้ชายที่อายุสองขวบครึ่งถึงสามขวบ ถ้าครูอนุบาลจับให้เด็กแต่งตัวเป็นผู้หญิง เด็กก็จะคิดว่าตนเองเป็นผู้หญิง แต่ถ้าเด็กมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเวลาผ่านไปไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้น เมื่อเด็กถูกครูแต่งตัวให้เป็นผู้หญิงหรือแต่งตัวเป็นผู้ชายก็ตามเด็กก็จะคิดว่าเด็กยังเป็นเพศที่ตนเองคิดอย่างเดิมก็ต่อเมื่อสิ้นปีที่ 4 ไปแล้ว ฉะนั้นเด็กอายุประมาณ 5 ปี เด็กผู้ชายถูกครูแต่งหน้าให้เป็นผู้หญิงเพื่อไปแสดงบนเวที เมื่อเด็กลงมาจากเวทีก็จะรู้ว่าถึงแม้ว่าเขาจะถูกครูจับแต่งตัวเป็นผู้หญิงแต่จริง ๆ แล้วเขายังคงเป็นผู้ชายอยู่ แสดงว่าเด็กมีความคงที่และถาวรในเรื่องของเอกลักษณ์ทางเพศ ตรงจุดนี้จะเห็นได้ว่าความรู้สึกของเด็กยังมีการพัฒนาที่ไม่คงที่และอาจจะไม่ถาวรในจุดหนึ่ง ในด้านจิตวิทยามีผู้ที่อธิบายในส่วนที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกโดยนำทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ว่า เมื่อเด็กผู้ชายมีอายุได้สองขวบกว่าเด็กจะเริ่มสนใจแม่ และอยากแต่งงานกับแม่ ยกตัวอย่างเช่น มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งอายุ 2 ขวบครึ่งอาศัยอยู่ในบ้านที่มีแต่ผู้หญิง ต่อมาเด็กผู้ชายมาเล่นด้วย เด็กผู้หญิงคนนั้นวิ่งมาบอกแม่ว่า “ เจ้าตุ๊ดตุ้มมันเอาจู๋ของหนูไป ” ซึ่งจะชี้ให้เห็นได้ว่าเด็กผู้หญิงคิดว่าแท้ที่จริงแล้วตนเองมีอวัยวะเพศชาย แล้วอยู่ ๆ เด็กผู้ชายที่ชื่อตุ๊ดตุ้มได้นำอวัยวะเพศชายของเขาไป เด็กผู้หญิงจะรู้สึกอิจฉา และพวกเด็กผู้ชายเหล่านั้นเมื่อโตขึ้นก็จะมีความกังวลเกิดขึ้นว่าเขาจะสูญเสียอวัยวะเพศชายของเขาไปเช่นกัน

เด็กผู้ชายจะสนใจแม่และมีความรู้สึกอยากอยู่กับแม่อยากมีแม่เป็นแฟน และในขณะเดียวกันก็จะแข่งขันกับพ่อ เด็กผู้ชายจะใกล้ชิดกับแม่และหวงแม่ เด็กเกิดความรู้สึกว่าหวงแม่อย่างไรก็ไม่สามารถที่จะสู้พ่อได้ ดังนั้นเด็กผู้ชายก็จะพยายามเข้าพวกกับพ่อเพื่อป้องกันไม่ให้พ่อมาทำร้ายตัวเอง เด็กจะพยายามเลียนแบบพ่อ ทั้งทางด้านแนวคิด ลักษณะทางเพศ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกข้างนอกทางด้านท่าทาง ก็จะเลียนแบบพ่อ ทั้งทางด้านมโนธรรม และจริยธรรม จะสังเกตได้ว่าเมื่อเด็กผู้ชายเห็นพ่อสูบบุหรี่ เด็กก็จะแสดงท่าทางสูบบุหรี่เหมือนพ่อ โดยการเอากระดาษมาม้วน ๆ ตรงนี้จะทำให้เด็กเลียนแบบพ่อเพื่อให้แม่รัก เท่ากับว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการช่วยพัฒนาทางด้านสัมพันธภาพกับเด็กได้เป็นอย่างดี และต้องขึ้นอยู่กับแม่ที่ต้องไม่เห็นยั้งตัวลูกเอาไว้ สิ่งเหล่านี้ทำให้พัฒนาการทางเพศของเด็กดำเนินไปได้อย่างปกติ ในทางตรงกันข้ามถ้าแม่ดึงรั้งเด็กเอาไว้ไม่ปล่อยหรือแม่มีลักษณะท่าทางที่น่าสนใจกว่าพ่อ แม่ใกล้ชิดกว่า แม่มีท่าทางที่น่าสนใจกว่า แม่เป็นผู้นำ แม่บางคนจะพยายามพูดกับเด็กให้เด็กเกิดความหวัง เช่น ชอบพูดกับเด็กว่าทำอย่างนี้ไม่รักแม่แล้ว สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กโน้มน้าวเพียงมาทางแม่มากขึ้น จนในที่สุดเด็กก็จะเลียนแบบแม่ไป ทำนองเดียวกันถ้าพ่อเป็นชายที่ไม่สมชาย หรือพ่ออาจจะมีความก้าวร้าวมากเกินไป ทำให้ลูกชายไม่ติดพ่อ เมื่อเด็กอยากเข้าไปใกล้ชิดแต่ไม่สามารถเข้ามาใกล้ชิดได้ เด็กก็จะเข้าหาคนที่เขาสามารถเข้าใกล้ได้นั่นก็คือแม่ เมื่อเป็นแบบนี้เด็กก็จะเริ่มพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดเพี้ยนเลียนแบบแม่ไป เมื่อเด็กเกิดการเบี่ยงเบนการละเล่นของเด็กก็จะเล่นแบบนุ่ม ๆ เวลาไปเล่นกับเด็กผู้ชายเมื่อถูกเด็กผู้ชายต่อเยาะ เด็กก็จะหันไปเล่นกับเด็กผู้หญิงแทน สิ่งนี้เป็นการที่เด็กจะเริ่มแยกตัวออกมาจากเด็กผู้ชายและจะนำกิจกรรมทางเพศของเด็กผู้หญิงมาใช้ เมื่อเด็กโตขึ้นพ่อแม่จะเริ่มวิพากษ์วิจารณ์ตัวเด็กให้เด็กต่ำลง ยกตัวอย่างเช่น พ่อแม่เริ่มเห็นพฤติกรรมของลูกในช่วงอนุบาลว่าเด็กมีท่าทางนุ่มนวลและชอบเล่นกับเด็กผู้หญิงไม่ชอบเล่นอะไรที่ก้าวร้าวจะหลีกเลี่ยงกีฬา ทักษะทางด้านกีฬาจะไม่ค่อยมี แต่แม่จะมีความรู้สึกว่าลูกยังเล็กอยู่ ไม่นานลูกคงไปได้ แต่ที่เด็กเป็นอย่างนี้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์และเป็นการย้ำเตือนเด็กว่าเด็กต้องทำตัวให้ดี เด็กต้องเข้มแข็ง ในที่สุดเมื่อเด็กทำไม่ได้เด็กก็จะเห็นคุณค่าของตนเองที่ตรงกับเพศลดน้อยลง เด็กก็จะห่างจากพ่อแม่และเกิดการหลบ ๆ ซ่อน ๆ จนในที่สุดเมื่อความคิดของเด็กแกร่งกล้าขึ้นเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นก็จะแสดงตัวออกมาว่าไม่ได้มีเอกลักษณ์ทางเพศเป็นเพศชายอย่างที่พ่อแม่เข้าใจ

ศาสตราจารย์แพทย์หญิงสุวัฒนา อารีพรอด (จิตแพทย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 20 มิถุนายน 2541) กล่าวว่า จากประสบการณ์ที่ได้พบส่วนใหญ่สาวประเภทสองจะมีกิริยาเรียบร้อยน่ารัก แต่อาจจะมีบางคนซึ่งอาจจะเพราะลักษณะนิสัยหรือเพราะว่าอาชีพที่อาจแสดงออกของความเป็นผู้หญิงมากเกินไป ซึ่งอาจจะมีส่วนแต่ถ้าสังคมมองให้ลึกซึ้งและกว้าง ๆ ก็จะมองเห็นในส่วนที่แตกต่างระหว่างคนดีและคนไม่ดีในสาวประเภทสองซึ่งเหมือนกับการมองในคนเพศปกติโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้นสาวประเภทสองต้องอดทนและอาศัยเวลาเพื่อให้สังคมเข้าใจและรู้จักสาวประเภทสองมากขึ้น ซึ่งจะต้องรักษาลักษณะความเป็นผู้หญิงที่ดีที่สมบูรณ์ก็คงช่วยแก้ปัญหาได้ในระยะยาว เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น

ผู้ที่ได้รับความพึงพอใจจากการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันเป็นครั้งแรกเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามแล้วเกิดความประทับใจอาจทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้ ยกตัวอย่างเช่น เด็กผู้ชายคนหนึ่งเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 1 หน้าตาดี แต่ถูกชกจู๋และได้ใกล้ชิดกับคนที่ เป็นกระเทย ทำให้เด็กเริ่มเกิดความสับสนในเพศของตนเอง โดยในความคิดของเด็กคนนี้แต่เดิมจะคิดว่าตนเองเป็นผู้ชายเพราะเล่นบาสเกตบอล ทำกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้ชายทำ แต่หลังจากที่อยู่กับกระเทยได้ไม่นานจึงเกิดความรู้สึกสับสน ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์แบบนี้เด็กควรที่จะได้รับคำปรึกษากับจิตแพทย์เป็นระยะ ๆ หรือได้รับคำแนะนำจากผู้รู้ที่ถูกวิธี เพราะถ้าปล่อยให้เด็กดำเนินชีวิตด้วยตนเองคนเดียวแล้วเด็กอาจจะเบี่ยงเบนไปก็ได้ ถ้าหากเด็กคนนี้ได้รับคำแนะนำจากแพทย์เป็นระยะ ๆ ต่อมาเด็กก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตของตนไปในเพศที่เป็นปกติได้ในที่สุด ยกตัวอย่างครอบครัวที่มีลูกเป็นกระเทยจะเกิดความไม่พอใจอย่างมาก ถึงขั้นลงมือทำร้ายเอาไม้หน้าสามไล่ตีก็มี ซึ่งนับว่าเป็นความทุกข์มาก หลายคนที่เป็นแบบนี้ต้องเตรียมความพร้อมอย่างมากทางด้านครอบครัว มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์จะไม่กล้าบอกพ่อแม่ เพราะถ้าบอกคงไม่ได้รับอนุญาตในเรื่องของการแปลงเพศ ส่วนใหญ่จึงทำโดยไม่บอกและหวังว่าภายหลังจากที่แปลงเพศพ่อแม่คงจะยอมรับได้ ซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับบุคคลที่จะขอเข้ารับการแปลงเพศว่าจะต้องจัดการอย่างไรกับครอบครัว

การรักษาทางจิตใจให้เปลี่ยนแปลงไปตามร่างกาย เป็นเรื่องของจิตดั่งนั้นวิธีการบำบัดรักษาจึงเป็นเรื่องของการเปลี่ยนจิตใจให้เป็นไปตามร่างกาย ซึ่งผลสุดท้ายตามสถานบำบัดต่าง ๆ ที่มีจิตแพทย์ พบว่าในการดูแลผู้ที่แปลงเพศให้ปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัยความเป็นอีกเพศหนึ่งให้กลับเป็นเพศตามร่างกายนั้นยากกว่าที่จะปรับเปลี่ยนร่างกายให้ตรงกับจิตใจ จะช่วยให้บุคคลเหล่านี้สามารถที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

ผู้ที่ต้องการแปลงเพศอาจเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะนิสัยที่ไม่สุภาพเรียบร้อย ซึ่งก็จะเหมือนผู้หญิงบางคนก็มีนิสัยและท่าทางที่กระโดดกระเดก ดังนั้นจึงไม่ได้หมายความว่าผู้ที่ต้องการแปลงเพศบางคนจะมีกริยาท่าทางที่ไม่เรียบร้อยนั้น ต้องหมายความว่าจิตวิญญาณของผู้คนนั้นไม่ได้เป็นผู้หญิง เพราะในวัยเด็กของผู้หญิงบางคนต้องการเรียนรู้ความเป็นผู้หญิงอย่างแท้จริง เมื่อโตขึ้นความคิดดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงไปเพราะเกิดความคิดที่ว่าผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงจริตของความเป็นหญิงออกมามาก ควรแสดงออกอย่างพอเหมาะพองาม บางคนได้รับความใกล้ชิด การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องของกิริยามารยาท ในทางตรงกันข้ามกับผู้หญิงบางคนไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน ก็จะมีการแสดงออกที่แตกต่างกับคนที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ดังนั้นบุคลิกภาพภายนอกไม่ใช่เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการแสดงถึงลักษณะของความเป็นเพศใดเพศหนึ่ง

ขั้นตอนและวิธีการแปลงเพศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงสร้อย วรกุล (นักจิตวิทยาคลินิก ภาควิชาจิตวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมภาษณ์ วันที่ 21 สิงหาคม 2541) กล่าวว่า การเข้ารับการรักษาโดยการผ่าตัดแปลงเพศต้องทำตามลำดับ 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบสภาพจิตใจ

ผู้ที่ จะเข้ารับ การผ่าตัดแปลงเพศ จะต้องเข้าพบจิตแพทย์เพื่อให้จิตแพทย์เป็นผู้รับรอง ผู้ที่มีความพร้อมทางด้านของจิตใจที่จะเป็นผู้หญิง จึงจะได้รับการรับรองให้เข้ารับ การผ่าตัดแปลงเพศได้โดยผู้ที่ต้องการจะผ่าตัดแปลงเพศต้องเข้ามาติดต่อกับแผนกศัลยกรรม หลังจากนั้นแผนกศัลยกรรมจะส่งผู้ขอรับการผ่าตัดแปลงเพศไปยังแผนกจิตเวช เพื่อรับคำปรึกษาจากจิตแพทย์เพื่อจิตแพทย์จะได้เป็นผู้พิจารณาเป็นขั้นแรก หลังจากนั้นจิตแพทย์จะส่งกลับไปให้ฝ่ายนักจิตวิทยาเพื่อทำแบบทดสอบทางด้านจิตวิทยา 2-3 ครั้ง เมื่อผู้ที่ต้องการแปลงเพศทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะส่งผลสรุปไปว่าบุคคลผู้นี้เป็นคนอย่างไร ซึ่งเป็นการทำในลักษณะการเอ็กซเรย์แล้วว่าเป็นอย่างไร แล้วส่งไปยังจิตแพทย์ จิตแพทย์จะเป็นผู้ประเมินผลโดยใช้ข้อมูลที่จิตวิทยาส่งไปให้ประกอบกับข้อมูลที่จิตแพทย์มี มาทำการประเมินว่าคนที่มาขอรับการแปลงเพศนั้นเป็นอย่างไร เมื่อประเมินผลเรียบร้อยแล้วก็จะส่งผลไปยังศัลยแพทย์เพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ผู้มาขอรับการแปลงเพศที่เข้ารับ การทดสอบสภาพจิตใจจากนักจิตวิทยาและจิตแพทย์แล้วบุคคลนั้นเริ่มจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจนถึงขั้นตัดสินใจแปลงเพศ ส่วนใหญ่จะไม่มีผู้ที่มาขอรับการบำบัดจิตใจเพื่อจะให้ตนเองกลับมาดำเนินชีวิตในเพศปกติ เพราะคนเหล่านี้มีความรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลงตนเองน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่ที่มาพบจิตแพทย์นั้นมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงเพศชายของตนให้มาเป็นเพศหญิงที่สมบูรณ์แบบ ถึงแม้ว่านักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์จะพยายามพูดถึงเหตุผลเพื่อจะให้โอกาสตัดสินใจใหม่เป็นครั้งสุดท้ายพยายามถามและให้เขาคิดและตอบว่าการเป็นผู้หญิงคืออะไร เขาก็จะตอบว่าการเป็นผู้หญิงคือการมีอวัยวะเพศเหมือนกับผู้หญิงทุกอย่าง ซึ่งนักจิตวิทยาและจิตแพทย์ก็จะพยายามอธิบายว่าการเป็นผู้หญิงที่แพทย์ผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศให้มันไม่ได้หมายความว่า จะได้ความเป็นเพศหญิงที่สมบูรณ์ต้องพยายามอธิบายให้บุคคลเหล่านั้นได้เข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องเนื่องจากบางคนที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศไม่ได้มีการศึกษาทุก อาจจะเข้าใจผิดว่าการแปลงเพศเป็นการเปลี่ยนจากการเป็นผู้ชายมาเป็นผู้หญิงเป็นสิ่งที่สมบูรณ์ครบหมดทุกอย่างแล้ว จิตแพทย์จะพยายามอธิบายให้ฟังว่าเมื่อเขาแต่งงานไปแล้วก็จะไม่สามารถที่จะมีลูกได้ เพราะไม่มีมดลูกเหมือนผู้หญิง เพียงแต่การผ่าตัดแปลงเพศเป็นการสร้างเพศใหม่แทนเพศว่าเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากอวัยวะเพศชายมาเป็นอวัยวะเพศหญิงโดยมีช่องคลอดเกิดขึ้นแทนเท่านั้นเอง ในขณะที่เดียวกันเขาจะต้องสูญเสียอวัยวะเพศชายที่ติดตัวเขามาตั้งแต่เกิดไป และไม่สามารถที่จะเรียกกลับคืนมาได้อีกเมื่อแพทย์ตัดออกไปแล้ว ไม่เหมือนกับการตัดผมที่เมื่อตัดไปแล้วจะงอกออกมาใหม่ได้ ในเรื่องของกฎหมายก็

ไม่มีการยอมรับ ยกตัวอย่างกรณีของบุคคลที่มาขอรับการแปลงเพศ มีคูรั๊กเป็นชาวต่างประเทศ และได้ให้เงินมาผ่าตัดแปลงเพศ แพทย์ก็พยายามบอกว่าการแปลงเพศในประเทศไทยทางด้านกฎหมายยังไม่มีการยอมรับ โดยเฉพาะในเรื่องของการทำบัตรประชาชน ซึ่งค่านำหน้าเมื่อแปลงเพศไปแล้วไม่สามารถที่จะเปลี่ยนเป็นนางหรือนางสาวได้ ยังคงต้องใช้คำว่านายอยู่ พาสปอร์ตก็เปลี่ยนไม่ได้เหมือนกัน ขอให้คิดให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจแปลงเพศ แต่ก็ยังได้รับคำยืนยันจากผู้ป่วยว่าจะผ่าตัดแปลงเพศให้ได้ แพทย์พยายามที่จะพูดกับคนทุก ๆ คนที่จะผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งคำตอบสุดท้ายที่ได้รับจากคนไข้ก็คือจะผ่าตัดแปลงเพศอย่างแน่นอน

การทดสอบทางด้านจิตวิทยา ซึ่งนักจิตวิทยาคลินิกต้องเรียนมาในสาขาวิชาเฉพาะด้าน โดยจะใช้แบบทดสอบมาทดสอบผู้ที่แปลงเพศโดยการทดสอบทางด้านบุคลิกภาพ ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ซึ่งนักจิตวิทยาจะสร้างคำถามขึ้นเพื่อทดสอบนำข้อมูลมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ส่วนใหญ่ผลที่ได้รับคือคนที่มาแปลงเพศจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้หญิงมาตั้งแต่เล็กๆ ไม่ค่อยสนิทกับพ่อหรือเพศชาย ชอบเล่นของเล่นแบบผู้หญิง และไม่ชอบเล่นแบบเด็กผู้ชาย เพราะไม่ชอบความรุนแรง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครอบครัวต้องแก้ไข บางครั้งพ่อจะไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับเด็ก เด็กจึงใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป ทำให้เด็กเรียนรู้บทบาทจากแม่ซึ่งเป็นเพศหญิง แทนที่เด็กจะได้เลียนแบบบทบาทจากพ่อซึ่งเป็นเพศชายเหมือนกัน ทำให้เด็กเกิดความคิดที่ว่าเพศหญิงเป็นเพศที่เหมาะสมกับตนเอง เมื่อเวลาผ่านไปนาน ๆ เด็กก็จะมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เป็นผู้หญิงไปในที่สุด

ผลที่จิตแพทย์ได้ทำการทดสอบผู้ป่วยในแต่ละรายนั้น ส่วนใหญ่คนไข้จะได้รับการยินยอมจากจิตแพทย์ให้สามารถแปลงเพศได้ หลังจากที่จิตแพทย์ได้ลงความเห็นที่สามารถผ่าตัดแปลงเพศได้มีเพียงไม่กี่รายที่ผ่าตัดแปลงเพศแล้วกลับมาหาจิตแพทย์ ผู้ที่กลับมาหาจิตแพทย์ส่วนใหญ่กลับมาหาเพราะแพทย์นัดให้มาพบบ่อยครั้งจึงทำให้เกิดความใกล้ชิด เขาจะกล้าขอคำปรึกษาเวลาที่มึปัญหา แต่สำหรับผู้ที่แปลงเพศเสร็จเรียบร้อยแล้วและไม่ให้ความร่วมมือ เมื่อบางครั้งข้อมูลเกิดความผิดพลาดเก็บได้ไม่ครบหรือเวลาแพทย์อยากพบคนไข้เพื่อพูดคุยหรือต้องการเรียกให้มากรอกข้อมูลให้ครบ ทางโรงพยาบาลก็จะตามตัวไม่พบและคนไข้จะไม่ยอมมา อีกอย่างบุคคลที่แปลงเพศมักจะอาศัยอยู่ตามอพาร์ทเมนต์ ซึ่งเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการผ่าตัดจะติดกันมาก เพราะคนไข้จะมีความต้องการแปลงเพศ คนไข้มักจะชอบพูดคุยกับจิตแพทย์ว่าขอให้จิตแพทย์ลงนามให้ผ่านการทดสอบ เพราะการที่จะแปลงเพศได้หรือไม่ได้ ต้องได้รับการลงความเห็นจากจิตแพทย์ว่าให้การผ่าตัดแปลงเพศได้ ซึ่งจิตแพทย์จะไม่เซ็นว่าไม่ผ่านให้กับคนไข้ เพราะข้อมูลของจิตแพทย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ได้จากการทดสอบทางด้านจิตวิทยา เป็นการทำงานเป็นทีม โดยแต่ละคนจะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไป และจะช่วยกันทำหน้าที่ในการประเมินผลจากแบบทดสอบนั้น ๆ เพราะข้อมูลของแพทย์เป็นส่วนหนึ่งจากการทดสอบทางจิตวิทยา ข้อมูลของจิตแพทย์เป็นข้อมูลอีกส่วนหนึ่งในการประกอบการพิจารณาผ่าตัดแปลงเพศ

การทำงานของที่แผนกจิตเวชจะทำงานเป็นทีม จิตแพทย์ทำข้อมูลของจิตแพทย์ นักจิตวิทยาก็ทำหน้าที่ทดสอบทางด้านจิตวิทยาจากการทำแบบทดสอบแล้วมาทำการประเมินผลที่ได้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะเขียนการประเมินผลในแง่มนของนักจิตวิทยาเองแต่การที่จะบอกว่าคน ๆ นั้นไม่ผ่านนั้นไม่ใช่ เพียงแต่ว่าต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุดคือการให้ข้อมูลตรงที่ได้จากการทดสอบจิตใจของผู้ที่แปลงเพศโดยจิตแพทย์ก็จะทำหน้าที่ลงความเห็นเพื่อเป็นประโยชน์กับคนไข้ เพราะถ้าบอกว่าคนไข้คนนี้มีปัญหาทางด้านอารมณ์ จากการทดสอบกับนักจิตแพทย์แล้วคิดว่าคนไข้บางครั้งไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ หงุดหงิดง่ายไม่ให้ความร่วมมือค่อนข้างจะก้าวร้าว ถ้าคนที่เป็นแพทย์คิดว่าอ่านข้อมูลที่ให้ไปแล้วรวมกับการสังเกตเห็นของแพทย์ด้วย แพทย์ก็จะสามารถตอบได้ว่าคนไข้รายนี้ถ้าแปลงเพศอาจทำให้เกิดมีปัญหาทางด้านอารมณ์ได้ต่อไปในอนาคต เพราะหลังจากที่ผ่าตัดไปแล้วคนไข้ต้องดำเนินชีวิตในแบบผู้หญิง และถ้าไม่ได้ตั้งใจที่ต้องการ เพราะคนไข้ที่แปลงเพศไม่ได้ประสบความสำเร็จจากการแปลงเพศทุกคน เมื่อผ่าตัดไปแล้วอาจมีปัญหา เช่น คิดว่าผ่าตัดไปแล้วคู่รักจะอยู่ คู่รักผู้ชายบางคนแพทย์คิดว่าผู้ชายบางคนชอบในลักษณะเดิมที่เป็นผู้ชายด้วยกัน มีความสัมพันธ์ในแบบผู้ชายกับผู้ชาย และแพทย์จะพูดกับคนไข้ทุกคนที่มาทดสอบทางจิตใจว่าเมื่อผ่าตัดแปลงเพศแล้วคิดหรือว่าคู่รักจะชอบ เพราะถ้าหากคู่รักของคุณชอบทำไมผู้หญิงตั้งมากมาย เขายังไม่ชอบแต่เขากลับหันมาชอบคุณก่อนที่จะผ่าตัดแปลงเพศ ฉะนั้นภายหลังจากที่คุณผ่าตัดแปลงเพศแล้วเขาอาจจะไม่ชอบคุณก็ได้ คุณไม่สามารถทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ล่วงหน้าได้ ดังนั้นควรคิดให้ดีก่อนการผ่าตัด เพราะถ้าคิดว่าผ่าตัดเพื่อเอาใจคู่รักซึ่งคู่รักเขาอยู่กับคุณมานานในลักษณะที่คุณไม่ผ่าตัด ทำไมเขายังอยู่กับคุณได้ ความสุขของคู่รักคุณอยู่ตรงนั้นแต่เมื่อคุณมาผ่าตัดแปลงเพศไปแล้ว แล้วคู่รักของคุณเขาเกิดไม่มีความสุขในลักษณะการร่วมเพศกับผู้หญิงก็ได้ ดังนั้นควรคิดให้ดีก่อนการผ่าตัด

การรักษาของแพทย์ทางด้านศัลยกรรม แพทย์อาจจะคิดว่าในเมื่อผู้ที่ต้องการแปลงเพศแล้วมีความสุขที่ร่างกายได้เป็นผู้หญิงก็ควรจะผ่าตัดแปลงเพศให้ เพราะถ้าเมื่อทำให้ร่างกายเขา เป็นไปตามเพศที่จิตใจของเขาต้องการแล้วจิตใจของคนไข้ก็อาจจะดีขึ้นก็ได้ แต่ทางด้านของนักจิตวิทยาคิดว่าจิตของคนไข้ควรที่จะมีความพร้อมที่จะเผชิญในสิ่งต่าง ๆ ด้วยว่าคนไข้ได้รับการปลูกฝังความเป็นเพศหญิงหรือการดำรงชีวิตแบบผู้หญิงมาตั้งแต่เล็ก ๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขาไม่มีปัญหาในเรื่องของการปรับตัวเพราะฉะนั้นจิตแพทย์จะดูประวัติของคนไข้ว่าตอนเล็ก ๆ คนไข้เป็นอย่างไร เขามีความรู้สึกที่อยากเป็นผู้หญิงมานาน ไม่ได้มีความรู้สึกที่อยากเปลี่ยนจากเพศชายมาเป็นเพศหญิงเพียงระยะเวลา 1 ปีหรือ 2 ปี อะไรก็ตามถ้าเกิดมีความรู้สึกที่อยากเปลี่ยนเพศในระยะเวลาเพียงเวลา 1 หรือ 2 ปีเท่านั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงเพศไปแล้วก็สามารถจะเปลี่ยนความคิดกลับมาได้ แต่ถ้าเป็นความรู้สึกที่ฝังใจมานาน คนไข้คนนี้ก็อาจจะใช้ชีวิตอยู่ได้เพราะเขาใช้ชีวิตแบบผู้หญิงมาโดยตลอด มีคนไข้คนหนึ่งอยู่ที่เชียงใหม่มีความรู้สึกที่เห็นอวัยวะเพศของตนเองแล้วรังเกียจไม่ยอมมอง เขารู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ควรที่จะมี ซึ่งก็เหมือนกับหลายคนที่มีความคิดที่อยากแปลงเพศให้เป็นผู้หญิงในเมื่อร่างกายเขาเป็นหญิงหมดแล้ว ยกเว้นแต่อวัยวะเพศที่เป็นผู้ชาย

เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่แปลงเพศมักทำหน้าอกมาหมดแล้ว อวัยวะเพศคือส่วนสุดท้ายที่เขาอยากจะทำ และส่วนมากการแต่งตัวก็จะเหมือนกับผู้หญิงทั่ว ๆ ไปและไว้ผมยาว ซึ่งเมื่อนักจิตวิทยาเห็นว่าเขาไม่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ ซึ่งนักจิตวิทยาก็จะมีเกณฑ์การตรวจว่าแนวความคิดที่เบี่ยงเบนไปจากคนปกติ ไม่ใช่เบี่ยงเบนในเรื่องของความผิดปกติทางเพศ คือ ความเป็นโรคจิต โรคประสาท เช่น หูแว่ว ประสาทหลอน มีความคิดว่ามีคนสั่งให้แปลงเพศ จิตแพทย์ต้องตรวจในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้ดีเพราะจิตแพทย์จะไม่ให้คนเหล่านั้นผ่าตัดแปลงเพศ เพราะเชื่อว่าคนไข้จะไม่มีสติที่สมบูรณ์ การที่ตามโรงพยาบาลบางแห่งหรือตามคลินิกบางแห่งที่ไม่มีการทดสอบทางด้านจิตใจของคนไข้ที่ขอรับการผ่าตัดแปลงเพศ ถ้าเป็นการผ่าตัดในต่างประเทศจะไม่สามารถแปลงเพศได้ถ้าไม่ผ่านการทดสอบทางด้านจิตใจของนักจิตวิทยา แพทย์และการวินิจฉัยของจิตแพทย์ เพราะถ้าแพทย์ทำอะไรผิดพลาดไปผู้ที่แปลงเพศสามารถที่จะฟ้องร้องได้ เพราะฉะนั้นการที่แพทย์ศัลยกรรมส่งคนไข้มายังจิตแพทย์เป็นการป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น

ดังนั้นการแปลงเพศจึงต้องมีการบังคับว่าต้องมีการลงความเห็นจากจิตแพทย์ทุกครั้งก่อนการผ่าตัด การที่เมืองไทยยังมีความหละหลวมทางด้านต่าง ๆ อาจจะเป็นเพราะว่าเมืองไทยคนไข้ต้องการความรวดเร็ว ยกตัวอย่าง คนไข้ที่มาจากเชียงใหม่มาหาแพทย์ศัลยกรรมและแพทย์ได้ส่งประวัติของคนไข้มาหาจิตแพทย์ แต่คนไข้ไม่ยอมที่จะมาโดยอ้างว่าอยู่ไกลแต่ทางจิตแพทย์ให้แพทย์ทำการวินิจฉัยและส่งผลมายังจิตแพทย์ เพราะถ้าฟังคำพูดของคนไข้ก็ไม่มีประโยชน์ คนไข้ที่จะผ่าตัดแปลงเพศต้องการความรวดเร็วทุกคน แพทย์ก็จะอธิบายว่าคนไข้สามารถอยู่กับอวัยวะเพศชายของตนเองมาตลอดตั้งแต่เกิด ขอให้รออีกหน่อยเพื่อตรวจสอบความแน่ใจทั้งคนไข้และแพทย์เองก่อน โดยแพทย์จะนัดคนไข้เพื่อทำการทดสอบทางด้านจิตใจหลายเรื่องและหลายของคนไข้ในหลาย ๆ เรื่องและหลายครั้ง

คนส่วนใหญ่ที่มาทดสอบทางจิตใจกับนักจิตวิทยาจะมีอายุ 20 ปีขึ้นไป เพราะจะสามารถเซ็นชื่อผ่าตัดได้ด้วยตัวเอง แต่ก็เคยมีคนไข้ที่มาขอแปลงเพศอายุเพียง 18 ปีแต่ก็สามารถเซ็นชื่อไปรับรองยอมรับการแปลงเพศของตนเองได้ ทั้งนี้การผ่าตัดต่าง ๆ ขึ้นกับแพทย์ศัลยกรรมว่าจะทำอย่างไร ซึ่งคนไข้บางคนเข้าใจผิดว่าสิ่งที่เขาคิดเป็นการเข้าใจผิดเพราะถึงแม้ว่าจิตแพทย์จะบอกว่าคุณไม่สามารถผ่าตัดแปลงเพศได้ แต่ถ้าหากแพทย์ตกลงว่าจะผ่าตัดแปลงเพศให้ แพทย์ก็สามารถที่จะผ่าตัดแปลงเพศได้ แต่ในทางกลับกันถ้าจิตแพทย์ยอมให้คนไข้ผ่าตัดแปลงเพศได้แต่แพทย์ไม่ยอมผ่าตัดให้คุณก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับผ่าตัด ดังนั้นทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับแพทย์ศัลยกรรมเท่านั้น เพราะการผ่าตัดต้องผ่านนักจิตวิทยา จิตแพทย์และแพทย์ศัลยกรรมเป็นขั้นตอนสุดท้าย นักจิตวิทยาต้องการที่จะใช้เวลากับคนไข้เพราะจากการที่คนไข้ต้องรอการนัดของจิตแพทย์เพียงไม่นานแต่คนไข้ไม่สามารถรอได้สิ่งนี้แสดงว่าคนไข้เริ่มมีปัญหา เพราะการรอคอยเพียงแค่นี้ยังรอไม่ได้ดังนั้นต่อไปจะพบปัญหาในอนาคตต่อไปได้อย่างไร

การทดสอบการวาดรูปเป็นการทดสอบภาพรวมของตัวคนไข้ที่จะแปลงเพศ การวาดรูปเรียกว่าการทดสอบที่ไม่มีแบบทดสอบอะไรที่เห็นชัดเจน แต่ให้คนไข้แสดงความรู้สึกที่มีอยู่ข้างในออกมามากที่สุด บางทีถ้าใช้คำถามเขาก็จะตอบตามคำถามในแบบที่รู้ตัว เขาก็สามารถนึกคำพูดต่าง ๆ ที่ทำให้คนอื่นมองตัวเขาในแง่ดีได้ ดังนั้นการใช้วิธีการดึงความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจที่ลึกที่สุดของเขาออกมามันจะสามารถแสดงถึงความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ ของคนไข้ออกมาได้จริง ๆ คนไข้จะไม่สามารถรู้ว่านักจิตวิทยาจะดูอะไร เขาจะวาดรูปตามคำสั่งของนักจิตวิทยาว่าจะให้คนไข้วาดรูปอะไร แล้วนักจิตวิทยาก็จะดูจากรูปว่าคนไข้มีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติอย่างไร มีความขัดแย้งในเรื่องเพศหรือไม่ นักจิตวิทยาก็จะดูได้จากรูปที่คนไข้วาดเพราะนักจิตวิทยามีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์จากรูปที่คนไข้วาด ซึ่งคนไข้จะไม่รู้ว่าจะดูอะไร บางครั้งคนไข้ก็จะวาดรูปธรรมดาบางคนก็จะบอกกับนักจิตวิทยาว่ารูปที่วาดนั้นไม่สวย ซึ่งก็บอกว่าไม่ต้องการรูปที่สวยงามแต่ต้องการให้วาดรูปตามคำสั่งก็พอ โดยคนไข้ต้องวาดให้เต็มที่เท่านั้นเอง โดยนักจิตวิทยาจะดูภาพรวมของรูปทั้งหมด คือจะดูตั้งแต่ส่วนสมบูรณ์ของภาพที่วาดมีหรือไม่ ดูการใช้เส้น ดูการวางรูป ดูทุก ๆ อย่าง นักจิตวิทยาจะไม่ปล่อยจุดเล็ก ๆ ที่เกิดจากการวาดภาพของคนไข้ให้หลุดไป เพื่อจะได้นำมาประกอบ การพิจารณาตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ เช่น ดูว่าบุคคลคนนี้เป็นคนอย่างไร ดูบุคลิกภาพ ดูลักษณะ อารมณ์ของคนไข้ เป็นต้น

เนื่องจากแบบทดสอบทางด้านจิตวิทยาไม่สามารถเปิดเผยแก่สาธารณชนได้ เพราะฉะนั้นจะไม่มีการเขียนหรือการเปิดเผย เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นวิชาชีพเฉพาะ เพราะถ้าเปิดเผยไปแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะใช้แบบทดสอบอันเดิมได้อีกต่อไป ซึ่งแบบทดสอบก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ มาตรฐานการพิจารณาของนักจิตวิทยาทั่วโลกเหมือนกัน ใช้มาตรฐานเดียวกัน การวาดรูปถ้านักจิตวิทยาไม่ให้เกณฑ์ในการวิเคราะห์การวาดรูป และบุคคลโดยทั่วไปทราบว่าการวาดรูปเป็นการทดสอบอย่างหนึ่งที่ใช้ทดสอบความคิดของคนไข้ ซึ่งในเรื่องนี้คนไข้สามารถบอกกับเพื่อนที่จะตัดสินใจแปลงเพศเหมือนกันได้แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหาอะไรกับนักจิตวิทยา ถึงแม้ว่าจะมีการเตรียมการล่วงหน้าได้ก็ตาม การสั่งให้วาดรูปทุกครั้งนักจิตวิทยาจะมีเกณฑ์ในการดู สิ่งเหล่านี้เป็นการป้องกันกันการท่องจำมาเพื่อทดสอบ ยกตัวอย่างเช่นคำถามในการทดสอบทางจิตวิทยามีประมาณ 500 ข้อ มีคำถามหลายชุด ดังนั้นนักจิตวิทยาจะมีการนัดเพื่อจะทดสอบคนไข้หลายครั้งเพื่อความมั่นใจในการพิจารณาตามขั้นตอนของนักจิตวิทยา ดังนั้นการรั่วไหลของการทดสอบเป็นเรื่องที่ยากเพราะมีการใช้วิธีการที่รัดกุมอย่างมาก ในกรณีที่คนไข้อ่านหนังสือไม่ออกก็จะให้คนวาดรูป และมีแบบทดสอบอื่นประมาณ 4-5 ลักษณะที่จะให้คนไข้ทำแทนได้ การทดสอบที่ต้องอ่าน เมื่อได้คำตอบจากการทดสอบนักจิตวิทยาก็จะเขียนผลที่ได้โดยเขียนว่าจากการทำแบบทดสอบโดยการบอกให้จิตแพทย์ทราบว่านักจิตวิทยาได้ทดสอบอะไรคนไข้ไปบ้างเพื่อจะได้ทราบรายละเอียดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของจิตแพทย์ว่าจะลงความเห็นว่าเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 ปรับเปลี่ยนฮอร์โมนจากเพศชายเปลี่ยนมาเป็นฮอร์โมนเพศหญิง

แพทย์ทางด้านฮอร์โมนจะทำการปรับเปลี่ยนฮอร์โมนของผู้ที่ต้องการแปลงเพศหลังจากที่ผ่านการรับรองจากจิตแพทย์เรียบร้อยแล้ว

ศาสตราจารย์นายแพทย์เอนก อารีพรรค (สูตินารีแพทย์ ภาควิชาสูตินารี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 20 สิงหาคม 2541) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นตัวกำหนดในเรื่องเพศว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ซึ่งมีระดับโครโมโซม ฮอร์โมน ลักษณะอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกที่บอกว่าเป็นเพศใด และลักษณะรูปร่างทั่ว ๆ ไป สิ่งที่สำคัญที่สุดคือเรื่องของจิตใจและพฤติกรรม การแสดงออกทางร่างกาย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคลซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนด

การพัฒนาในเรื่องระบบการสืบพันธุ์ของเพศหญิงหรือเพศชายนั้นจะเกิดขึ้นมาตลอดตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์มารดา ในวัยเด็ก ในวัยรุ่นและในวัยผู้ใหญ่ เริ่มตั้งแต่คนยังเป็นตัวอ่อน การพัฒนาในเรื่องของอวัยวะเพศก็จะเริ่มเมื่ออายุการตั้งครรภ์ได้ 12 สัปดาห์ เดิมทีอวัยวะสืบพันธุ์ของผู้หญิงและผู้ชายจะเกิดมามีลักษณะเหมือน ๆ กัน หลังจากนั้นจึงมีการพัฒนาแยกออกมาเป็นอวัยวะเพศชายภายในมดลูกอันทะ อวัยวะเพศหญิงมีรังไข่ มีการพัฒนาเรื่อยไปในครรภ์มารดา ระยะสืบพันธุ์ภายนอกก็เหมือน ๆ กันซึ่งได้รับอิทธิพลของโครโมโซม เพศได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมนที่ออกมาจากอวัยวะเพศไม่ว่าจากรังไข่หรือลูกอันทะจะทำให้อวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกนั้นเปลี่ยนแปลงไป แต่ถ้าเผื่อทารกได้รับฮอร์โมนเพศในระหว่างการตั้งครรภ์ อวัยวะเพศเหล่านี้ก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ทำให้ไม่ทราบว่าเด็กที่จะเกิดมานั้นมีเพศเป็นหญิงหรือเพศเป็นชาย การที่เด็กผิดเพศอาจเกิดจากสาเหตุของการที่เด็กมีสภาพกึ่งหญิงกึ่งชายที่อาจจะเกิดจากยาฮอร์โมนเพศที่มารดารับประทานเข้าไปโดยไม่ได้ตั้งใจ

การใช้ฮอร์โมนในบุคคลที่เปลี่ยนเพศ

อาจารย์นายแพทย์สมพงษ์ สุวรรณวัลย์กร (อายุรเวช ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 20 สิงหาคม 2541) อธิบายว่า ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของโครงสร้าง ซึ่งเป็นลักษณะที่ดูได้จากภายนอก แต่เพศภายในเป็นสิ่งที่ถูกควบคุมทางพันธุกรรม แต่เพศภายนอกสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยวิธีการทางศัลยกรรม และ การใช้ฮอร์โมนเพื่อรักษา

ในผู้ชายและผู้หญิงมีปัจจัยที่แตกต่างกันคือ เพศภายนอกขึ้นอยู่กับสองสิ่งซึ่งเป็นตัวกำหนดที่สำคัญคือ

1. โครโมโซม จะมีโครโมโซม x กับ โครโมโซม y เป็นตัวกำหนดในเรื่องเพศว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชายเป็นความพยายามที่จะตรวจดูว่าพื้นฐานเซลล์ของคนเป็นเพศอะไร แต่การ

ตรวจหาจากโครโมโซมไม่ใช่ว่าได้ผลร้อยละเพราะอาจจะมีการผ่าเหล่าก็ได้ ผู้หญิงมี $x \times x$ ผู้ชายมี $x \times y$ แต่โครโมโซมบางคนมี $x \times y \times y$ หรือ $x \times x \times x$ ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างใดจึงเกิดเป็นปัญหาที่ไม่ใช่ว่าชีววิทยาจะได้ผลร้อยละ ชีววิทยาเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงได้มากที่สุด จะเห็นได้ว่ามีปรากฏการณ์ของความวิปริตต่าง ๆ มากมายทางชีววิทยาที่เรียกกันว่าการผ่าเหล่า เพราะชีววิทยาการนั้นมีเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลมาจากสิ่งแวดล้อมก็ได้ ในปัจจุบันปัญหาในเรื่องของสุขภาพไม่ได้มองถึงปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจแต่เพียงอย่างเดียว แต่ในองค์การอนามัยโลกถือว่าสุขภาพคือการร่วมกันของร่างกาย จิตใจ และสังคม

2. ฮอร์โมนเพศ มีความสำคัญตั้งแต่ออยู่ในครรภ์มารดา ในขณะที่รังไข่และอัณฑะยังไม่ทำงานฮอร์โมนเพศที่เกิดขึ้นของทารกจะเกิดจากต่อมหมวกไต ซึ่งเป็นอวัยวะอย่างหนึ่งที่อยู่นอกไต เป็นตัวสร้างฮอร์โมนและกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงของเพศเกิดขึ้น ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของต่อมหมวกไตเกิดขึ้นโดยมีเอนไซม์ที่ผิดปกติเกิดขึ้น จะทำให้ทารกมีอวัยวะเพศที่กำกวมเกิดขึ้นได้ เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยเด็กและวัยรุ่นตอนนี้อวัยวะเพศทั้งสองอย่างจะเริ่มทำงาน ในเพศหญิงรังไข่จะทำงานส่วนเพศชายลูกอัณฑะก็จะทำงาน ทั้งสองอย่างจะเริ่มสร้างฮอร์โมนเพศ ในเพศหญิงจะสร้างฮอร์โมนเอสโตรเจนเป็นหลักใหญ่ ในเพศชายจะสร้างฮอร์โมนเทสโทสโรนเป็นหลักใหญ่ ในวัยที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ลักษณะการดำรงเพศอยู่ได้ในฮอร์โมนทั้ง 2 ตัวเป็นตัวสำคัญ ฮอร์โมนของต่อมหมวกไตมีบทบาทอยู่บ้างเป็นส่วนน้อย ในเพศชายไม่ได้มีเพียงฮอร์โมนเทสโทสโรนเพียงอย่างเดียวแต่ก็จะมีฮอร์โมนเพศหญิงเล็กน้อยอยู่ตลอดเวลาด้วย เช่นเดียวกับเพศหญิงที่มีฮอร์โมนเทสโทสโรนซึ่งเป็นฮอร์โมนเพศชายอยู่ด้วยเช่นกัน ดังนั้นทั้งสองเพศจะมีฮอร์โมนของกันและกันอยู่ร่วมด้วย แต่ปริมาณและการออกฤทธิ์ของฮอร์โมนจะแตกต่างกัน

การเป็นเพศหญิงหรือเพศชายและมีฮอร์โมนเพศต่างกันเกิดผลกับร่างกายของคน

1. โครงสร้างกระดูกของผู้ชายกับผู้หญิงจะแตกต่างกัน ผู้ชายจะมีโครงสร้างกระดูกใหญ่กว่า กระดูกหนากว่า แข็งแรงกว่าผู้หญิง รูปร่างก็แตกต่างกันซึ่งสามารถบอกได้จากโครงกระดูกว่าใครเป็นเพศชายหรือเพศหญิง โดยดูจากโครงกระดูกที่ห่อหุ้มเชิงกราน

2. กล้ามเนื้อฮอร์โมนเพศชายจะทำให้กล้ามเนื้อในเพศชายมากขึ้น แข็งแรงขึ้น ส่วนในฮอร์โมนเพศหญิงจะทำให้กล้ามเนื้อในเพศหญิงเล็กลง ส่วนในเรื่องของไขมันจะกลับกัน ฮอร์โมนเพศหญิงทำให้ร่างกายมีแนวโน้มที่จะสะสมไขมันได้มากกว่าเพศชายและการสะสมไขมันนั้นจะแตกต่างกันเพราะเพศหญิงจะมีแนวโน้มในการสะสมไขมันบริเวณสะโพก และบริเวณต้นขา มากกว่า ในเพศชายจะสะสมบริเวณช่องท้อง

3. ผิวหนังมีความแตกต่างกัน เพศหญิงค่อนข้างจะมีผิวหนังที่เนียนนุ่มมีไขมันออกมาน้อยกว่าเพศชายส่วนเพศชาย มีผิวหนังหยาบหนามีต่อมเหงื่อและต่อมไขมันมากกว่า ในเรื่องของผมและหนังศีรษะเพศชายจะมีผมสั้นกว่าเพศหญิง เมื่อดูต่อมขนเพศหญิงจะมีประมาณ

2-4 เส้นแต่เพศชายมีเพียง 1-2 เส้นเท่านั้น ความหนาแน่นของเส้นผมก็ต่างกันเมื่อเพศชายอายุมากขึ้นก็จะเริ่มมีแนวโน้มของศีรษะที่จะล้านมากขึ้น ๆ เป็นการล้านที่เริ่มจากส่วนหน้าขึ้นไปหรือจากบริเวณกระหม่อม ขนตามร่างกายก็แตกต่างกันจะเห็นว่าในเพศชายจะมีขนในบางจุดเยอะกว่าเพศหญิง เช่น ขนบริเวณหน้าอก ขนบริเวณของต้นขา ขนบริเวณกลางหลังซึ่งเป็นส่วนที่ได้มาจากฮอร์โมนทั้งสิ้น

4. กล้องเสียงมีความแตกต่างกันมาก เพราะผลของฮอร์โมนเพศชายจะทำให้กล้องเสียงใหญ่ ดังนั้นเพศชายจะมีเสียงที่ใหญ่และเสียงห้าว

5. กลิ่นตัว น้ำมันและเหงื่อที่เกิดขึ้นบริเวณต่อมใต้รักแร้ จะมีสารที่เป็นตัวสร้างกลิ่นในเพศชายมากกว่าเพศหญิง

6. สภาพจิตใจ เพศหญิงจะมีแนวโน้มที่มีความอ่อนไหวมากกว่าเพศชายซึ่งมีความหนักแน่น มีความก้าวร้าวมากกว่า สามารถพิสูจน์ได้ด้วยการนำเพศชายมาเสริมฮอร์โมนเพศชายที่มีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นจะพบว่าบุคคลนั้นจะมีความก้าวร้าวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าให้เพศชายได้รับฮอร์โมนเพศหญิงพวกนี้จะมีความก้าวร้าวลดลง

7. ความรู้สึกทางเพศ จะเห็นว่าฮอร์โมนเทสโทสเตอโรนเป็นตัวสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกทางเพศได้ดี ในเรื่องของจินตนาการทางเพศก็มีความแตกต่างกันบ้าง เพศหญิงจะเป็นแบบจินตนิยายโรแมนติกมากกว่า ส่วนในเพศชายฮอร์โมนเพศชายจะมีในเรื่องจินตนิยายน้อยกว่ามีความต้องการทางเพศที่ไม่เหมือนกับเพศหญิง

การยกตัวอย่างดังกล่าวจะชี้ให้เห็นถึงผลของฮอร์โมนเพศที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจ บางอย่างเป็นสิ่งที่สามารถปรุงแต่งได้ตัดแต่งได้ แต่บางอย่างไม่สามารถที่จะปรุงแต่งได้ หลังจากที่คนมีความคิดที่อยากจะเปลี่ยนเพศเพื่อไปเป็นอีกเพศหนึ่ง ปัจจุบันนี้ไม่ใช่เรื่องยากเพราะศัลยกรรมมีความสามารถดีมาก สามารถที่จะเปลี่ยนเพศหญิงให้เป็นเพศชายและเปลี่ยนเพศชายให้เป็นเพศหญิงได้ สามารถตกแต่งทุกอย่างให้กับมนุษย์ แต่สิ่งที่ตกแต่งนั้นเป็นแต่เพียงภายนอกเท่านั้น ภายในยังไม่สามารถสร้างได้ ดังนั้นการที่จะดำรงความรู้สึกให้เป็นเพศตรงข้ามจะดำรงอยู่ได้ต้องอาศัยฮอร์โมนเพศของฝ่ายตรงข้าม ชายที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นหญิงจะดำรงความเป็นหญิงอยู่ได้จำเป็นต้องได้ฮอร์โมนเพศหญิงเสริม หญิงที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นชายจะดำรงความเป็นชายอยู่ได้จำเป็นต้องได้ฮอร์โมนเพศชายเสริมเช่นเดียวกันเสมอ ปกติการสร้างฮอร์โมนเพศหญิงจะถูกสร้างมาจากรังไข่ ในเพศชายมาจากอัณฑะ การผ่าตัดแปลงเพศแพทย์ไม่สามารถใส่รังไข่และลูกอัณฑะเข้าไปได้ ปัจจุบันวิทยาการในเรื่องของการปลูกถ่ายอวัยวะต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่สามารถทำได้ในเมื่อไม่มีวิธีการดังนั้นการเปลี่ยนเพศก็จะทำได้เพียงครึ่งทางไม่สมบูรณ์

การเปลี่ยนแปลงของเพศมีหลายระดับ ระดับแรกคือเริ่มตั้งแต่เกิดมาอวัยวะเพศภายนอกจะเห็นได้ แต่จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นร่างกายต้องการฮอร์โมนเพศหลายอย่าง ในเพศชายถ้าสมมติว่าแพทย์ตัดอัณฑะในคนไข้ก่อนที่เข้าสู่วัยรุ่น สิ่งที่เกิดขึ้นคือเด็กผู้ชายคนนั้นจะมีรูปร่างผอม สูง แขนขายาว การเติบโตของกระดูกจะเติบโตเร็วมากไม่มีการยับยั้งเพราะฮอร์โมน

เพศชายเป็นตัวสำคัญที่ทำให้กระดูกปิดทำให้มีการสร้างกล้ามเนื้อเกิดขึ้น เสียงจะแหลมเหมือนกับเพศหญิง ขนตามตัวหนวดเคราและที่อวัยวะเพศจะมีน้อยลง ผิวหนังจะค่อนข้างขาวเนียนหน้าอกจะโตขึ้น อาจจะเหมือนเด็กสาวแต่ไม่เหมือนหน้าอกของผู้ใหญ่เต็มตัว อวัยวะเพศจะเป็นเด็กตลอดชีวิต และจิตใจจะเหมือนเพศหญิง

สิ่งเหล่านี้จะพบได้ในเมืองจีนที่เรียกกันว่าซันที่ ที่นำเด็กมาตัดอวัยวะตั้งแต่เด็ก คนเหล่านี้จะเติบโตขึ้นมาเหมือนเพศหญิงแต่ไม่ได้เป็นเพศหญิงที่เดียว ในทางกลับกันถ้าคนได้ผ่านในช่วงวัยรุ่นมาเป็นเพศชายโดยสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วและได้มีการตัดอวัยวะ จะพบว่าน้ำหนักตัวจะลดลง เพราะปริมาณกล้ามเนื้อในร่างกายลดลงและมีแนวโน้มในการสะสมไขมันเพิ่มมากขึ้น แต่ส่วนสูงไม่เพิ่มขึ้นเพราะกระดูกปิดเรียบร้อยแล้ว เสียงจะไม่เปลี่ยนแปลงเพราะกล่องเสียงปิดอย่างถาวร ขนตามตัวและหนวดเคราจะลดน้อยลงแต่ไม่หมดไปทีเดียว อวัยวะเพศจะมีขนาดเล็กลง ลูกอวัยวะจะฝ่อและมีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ หน้าอกจะโตขึ้นเหมือนเด็กสาวได้บ้าง แต่จะไม่เหมือนกับเด็กผู้หญิงที่เดียว การแปลงเพศและการให้ฮอร์โมนเสริมก่อนวัยรุ่นและหลังวัยรุ่นมีผลต่างกันพอสมควร ถ้ามีการแปลงเพศเกิดขึ้นก่อนวัยรุ่น การแปลงเพศจะค่อนข้างจะสมบูรณ์มาก เพราะร่างกายได้รับฮอร์โมนก่อน เขาก็จะเหมือนเด็กผู้หญิงเกือบจะร้อยเปอร์เซ็นต์ดูแทบไม่ออก แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่มีความเป็นชายมาเต็มที่แล้วมาเปลี่ยนเพศ บางที่เปลี่ยนไม่ได้มีบางอย่างต้องยอมรับว่าไม่สามารถทำให้เหมือนผู้หญิงร้อยเปอร์เซ็นต์เกิดขึ้นได้เพราะโครงสร้างอะไรบางอย่างซึ่งเกิดขึ้นมาแล้วไม่อาจที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ในเพศหญิงที่ไม่มีรังไข่ เพศหญิงจะมีฮอร์โมนที่ผลิตจากรังไข่ ถ้าตัดรังไข่ทิ้งก็จะเหมือนกับผู้หญิงที่หมดประจำเดือนจะเกิดการเสื่อมหลายอย่าง เช่นอวัยวะสืบพันธุ์จะเสื่อม เวลาร่วมเพศจะเจ็บเพราะไม่มีน้ำหล่อเลี้ยงอาจจะมีการอักเสบการติดเชื้อบ่อย ปัสสาวะผิดปกติ ติดเชื้อบ่อย ผิวหนังจะเหี่ยวย่นและแห้งขาดความยืดหยุ่นกระดูกเริ่มพรุนแตกหักได้ง่ายถ้าเป็นระยะเวลาานาน ๆ ไขมันในเลือดก็จะเปลี่ยนแปลง เพศหญิงได้เปรียบเพศชายเนื่องจากฮอร์โมนเพศหญิงทำให้ไขมันในเลือดดีขึ้นโอกาสที่จะเกิดโรคหัวใจมีได้ยาก แต่เมื่อประจำเดือนหมดไขมันก็จะเปลี่ยนแปลงในแนวโน้มที่ใกล้เคียงกับเพศชาย โอกาสที่จะเป็นเส้นเลือดอุดตันในลักษณะเพศชายจะมีมากขึ้น จิตใจก็จะเปลี่ยนแปลง การยกตัวอย่างนี้จะชี้ให้เห็นว่าในคนที่แปลงเพศและไม่ได้รับการเสริมด้วยฮอร์โมนก็จะเหมือนกับผู้หญิงวัยหมดประจำเดือน เพราะไม่มีรังไข่ จากการที่ทุกอย่างภายในยังเป็นผู้ชายแล้วได้นำฮอร์โมนเพศหญิงมาใช้จะเหมือนกับผู้หญิงหรือไม่ ยังไม่สามารถตอบได้แต่ฮอร์โมนเพศหญิงที่สร้างขึ้นมาจากต่อมหมวกไตซึ่งจะสร้างฮอร์โมนอย่างกลาง ๆ ออกมา เป็นฮอร์โมนที่จะเปลี่ยนเป็นชายหรือหญิงก็ได้โดยที่จะเปลี่ยนแปลงที่เนื้อเยื่อไขมัน กลายเป็นฮอร์โมนที่คล้ายเพศหญิงมากซึ่งเรียกว่าแอสโตรเจน คนอ้วนจะมีแนวโน้มที่มีฮอร์โมนนี้มาก ดังนั้นจะเห็นผู้ชายอ้วนมีหน้าอกขึ้น ในผู้ชายที่ไม่มีลูกอวัยวะฮอร์โมนเพศชายจะลดต่ำลงไปอีก แต่ฮอร์โมนเพศหญิงไม่เพิ่มเพราะไม่มีรังไข่ อาจจะมีเพียงเล็กน้อยเพราะมีฮอร์โมนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การที่มีเพิ่มตรงนี้อาจทำให้มีลักษณะของฮอร์โมนเพศหญิงออกฤทธิ์มากขึ้นก็ได้ ทำให้ความเป็นผู้หญิงออกมามากกว่าเดิม

ฮอร์โมนเพศหญิงในวัยเจริญพันธุ์ที่สำคัญมี 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่งเรียกว่า แอสโตรเจน อีกประเภทหนึ่งเรียกว่าโปรเจสเตอโรน ทั้งสองชนิดสร้างมาจากรังไข่ทั้งคู่ แอสโตรเจนมีความสำคัญที่ทำหน้าที่ควบคุมความเป็นเพศหญิง แอสโตรเจนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีอยู่ 2 ชนิดด้วยกัน คือ แอสโตรเจนธรรมชาติและแอสโตรเจนสังเคราะห์ ชนิดหลังไม่ค่อยนิยมที่จะนำมาใช้กัน ในแง่ของการใช้ฮอร์โมนเสริม เหตุผลเพราะว่ามีฤทธิ์แรงและมีอาการข้างเคียงมากกว่า ความที่ต้องใช้ฮอร์โมนเป็นระยะเวลายาวนานควรที่จะใช้ฮอร์โมนธรรมชาติมากกว่า เพราะแอสโตรเจนสังเคราะห์เป็นฮอร์โมนที่ใช้แบบชั่วคราวเช่น การคุมกำเนิด เพราะออกฤทธิ์แรงและเร็ว โปรเจสเตอโรนเป็นฮอร์โมนตัวหนึ่งที่มีประโยชน์จริง ๆ ในช่วงที่จะมีบุตรเพราะเป็นฮอร์โมนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของมดลูกเพื่อเตรียมพร้อมในการตั้งครรภ์ ซึ่งจะไม่มีผลข้างเคียงในเพศชายที่เปลี่ยนแปลงเพศชายมาเป็นเพศหญิง เพราะไม่มีมดลูก หลายคนไม่เข้าใจและเข้าใจว่าแพทย์ควรที่จะให้ยาทั้งสองตัว ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ใช่ แอสโตรเจนที่ใช้กันตามคลินิกจะมีหลายอย่าง ชนิดแรกเป็นชนิดรับประทาน ใช้ได้บ่อยเพราะใช้ง่าย มีหลายอย่าง เช่น ตัวแรกคือ ฟิมาริเจน เป็นต้น ในระยะหลัง ๆ นี้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการดูดซึมที่ดีขึ้นทำให้มีผลข้างเคียงน้อยลง นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีแอสโตรเจนในรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น แบบที่ทาผิวหนังซึ่งมีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งทาบริเวณอวัยวะเพศ ในผู้หญิงวัยหมดประจำเดือนจำนวนไม่น้อยที่มีอาการช่องคลอดแห้ง มีอาการแสบร้อน มีความรู้สึกเจ็บมากในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ ติดเชื้อบ่อย

เหตุผลที่แพทย์ไม่ต้องการให้คนใช้ซื้อแอสโตรเจนมารับประทานเองเนื่องจาก

1. เกิดการแข็งตัวของเลือดที่ผิดปกติ โชคดีที่คนในทวีปเอเชียประสบกับปัญหานี้ไม่บ่อยแต่จะพบปัญหาเหล่านี้ในคนคอเคเซียน เมื่อได้แอสโตรเจนในระยะเวลานานในคนบางคนจะเกิดปัญหาในเรื่องของเส้นเลือดดำหรือเส้นเลือดแดงอุดตัน เช่น ขาบวม พบมากในคนต่างประเทศ เป็นข้อห้ามอย่างหนึ่งที่ไม่ให้ใช้ พบว่าเกิดนี้ในถุงน้ำดีบ่อย ซึ่งเป็นข้อที่ควรระมัดระวังอย่างหนึ่ง พบมะเร็งบางอย่าง เช่น มะเร็งในเต้านมสูงขึ้น ในเพศหญิงจะกลัวในเรื่องของมะเร็งที่ปากมดลูก แต่ในเพศชายที่แปลงเพศไม่มีมดลูกเลยไม่ต้องเป็นห่วงในเรื่องต่างๆเหล่านี้ นอกจากนี้ยังพบความผิดปกติของตับ เพราะถ้าใช้ยาในระดับสูงและใช้เป็นเวลานาน จะมีความผิดปกติของตับเกิดขึ้น บางรายเกิดเนื้องอกในตับ เนื่องจากตัวแอสโตรเจนไปกระตุ้นให้ตับเกิดการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังมีอาการปวดศีรษะ ในบางรายที่มีความดันโลหิตสูงจะควบคุมความดันได้ยาก บางคนจะเจ็บและคัดเต้านมมาก เป็นผลเสียที่เกิดขึ้นได้ถ้าไม่ระมัดระวังในเรื่องของการใช้ฮอร์โมน ในผู้ที่แปลงเพศจะต้องใช้ฮอร์โมนไปตลอดชีวิต ดังนั้นการใช้ฮอร์โมนต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพราะถึงแม้ว่าจะใช้ในปริมาณที่ไม่มากแต่ใช้เป็นระยะเวลานานก็อาจจะเกิดการสะสมได้ ปัจจุบันความรู้ใหม่เกี่ยวกับการใช้ฮอร์โมนออกมามากมาย ซึ่งทำให้ทราบว่าไม่ต้องใช้แอสโตรเจนเพียงตัวเดียว คนใช้บางคนใช้แอสโตรเจนแล้วจะเกิดผลเสียมาก เช่น คนใช้มีประวัติเป็นมะเร็งที่เต้านมหรือถ้าใช้แอสโตรเจนแล้วจะปวดศีรษะมาก หรือมีปัญหาในเรื่องของเส้นเลือดอุดตันได้ง่าย ปัจจุบันนี้มียาหลายชนิดที่ใช้แทนกันได้ ยาในกลุ่มแรก เป็นยาที่ออกฤทธิ์คล้ายกับแอสโตรเจนแต่ไม่ใช่แอสโตรเจน ยาในกลุ่ม

ปัจจุบันนี้มีหลายชนิดในอดีตแพทย์จะไชยาในกลุ่มนี้เป็นตัวต้านแอสโตรเจนมาใช้รักษามะเร็งในเต้านม ปัจจุบันพบว่ายาในกลุ่มนี้ไม่ใช่ต้านแต่เพียงอย่างเดียวแต่จะทำหน้าที่สร้างและเสริมในอวัยวะบางอย่างได้ ยาเหล่านี้ปัจจุบันออกมามาก ยาในกลุ่มที่สองเป็นยาที่ต้านแอสโตรเจน และใช้ต้านฮอร์โมนเพศชาย ยาในกลุ่มนี้กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก คือ สไปโรแลคโตน หรือ แอลแลคโตน เป็นยาที่ใช้ขับปัสสาวะ ยาชนิดนี้มีฤทธิ์ยับยั้งไม่ให้ต่อมหมวกไตสร้างฮอร์โมนเพศชาย สามารถช่วยให้ฮอร์โมนเพศชายลดลงไปกว่าเดิม ภายหลังจากการผ่าตัดแปลงเพศแล้วลดต่ำลงไปได้ ฮอร์โมนเพศหญิงสามารถออกฤทธิ์ได้มากขึ้น ในเพศชายถ้าใช้ฮอร์โมนเหล่านี้นาน ๆ พบว่าสามารถทำให้หน้าอกโตขึ้น ยาอีกตัวหนึ่งคือยาลดการออกฤทธิ์ของแอสโตรเจน เป็นตัวที่ผสมในยาคุมกำเนิดตัวหนึ่งที่ว่าไดแอน เป็นตัวยาที่ออกฤทธิ์เสริมที่ทำให้ใช้ฮอร์โมนเพศน้อยลง ลดขนาดของแอสโตรเจนลงได้เมื่อใช้ร่วมกับยาในกลุ่มนี้ โสโปรสโตนเลคคาติบ ตัวยาปัจจุบันที่กำลังนิยมมากที่สุดคือ ยาในกลุ่ม ฟิเนสโตรลา ย หรือชื่อการค้าว่า โปรสกาย ยาในกลุ่มนี้มีจุดประสงค์ที่ออกมาใช้ในตอนแรก เพื่อรักษามะเร็งในต่อมลูกหมาก สิ่งที่พบคือทำให้ผมหรือเส้นขนตามตัวบางลงได้ เป็นการออกฤทธิ์เพื่อยับยั้งการออกฤทธิ์ของแอสโตรเจนหรือฮอร์โมนเพศชายที่ขนโดยตรงซึ่งเป็นปัญหาที่ค้นพบมากในกลุ่มผู้หญิงที่แปลงเพศว่ายังมีปัญหาในเรื่องของขนยังคงอยู่ บางคนบอกว่าเขาเป็นผู้หญิงทุกอย่างแต่ต้องโกนขนอยู่เรื่อย เพนเนสโตรลา ยเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งที่สามารถมาประกอบร่วมกับคนที่แปลงเพศแล้วทำให้ความเป็นเพศหญิงสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ยาในปัจจุบันมีหลายชนิดแม้กระทั่งยาแก้แผลในกระเพาะอาหาร คือ แซนมิสทีดินซึ่งสามารถนำมาใช้กระตุ้นเพื่อให้ร่างกายมีการปรับให้เกิดความเป็นเพศหญิงได้มากขึ้น

ปัจจุบันนี้มีแนวโน้มที่จะผลิตให้มียามากกว่า 1 ชนิด เพื่อช่วยเหลือผู้หญิงที่แปลงเพศ เพราะไม่มียาตัวใดที่จะออกฤทธิ์ได้สมบูรณ์แบบร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยมีแนวโน้มที่จะให้ยาที่เป็นแอสโตรเจนจากธรรมชาติในขนาดที่ไม่มากนัก ใช้ร่วมกับยาที่ต้านฤทธิ์ฮอร์โมนเพศชายร่วมด้วยเพื่อให้การออกฤทธิ์ของฮอร์โมนเพศหญิงสามารถออกฤทธิ์ได้สมบูรณ์และแรงยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะมียาที่ช่วยในเรื่องของผมและศีรษะเพราะบางคนมีศีรษะล้าน อาจจะมีการใช้ครีมทาเฉพาะที่ โดยเฉพาะที่อวัยวะเพศที่ต้องการให้มีแอสโตรเจนเพิ่มขึ้น การใช้ฮอร์โมนเพศควรที่จะอยู่ในความดูแลของแพทย์ การใช้ฮอร์โมนเพศอย่างผิดวิธีมีผลเสียอย่างมาก เพราะผู้ที่แปลงเพศจะต้องใช้ฮอร์โมนไปตลอดชีวิตหลังจากที่แปลงเพศแล้วจะหยุดใช้ไม่ได้ ถ้าหยุดใช้เมื่อไรก็จะกลับเข้ามาสู่สภาพเหมือนกับผู้หญิงที่หมดประจำเดือนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อต้องใช้ฮอร์โมนเพศนานเท่าไรข้อเสียก็จะมีตามมาเท่านั้น ดังนั้นต้องมีการติดต่อกับแพทย์เพื่อติดตามตรวจ มีการเช็คความดัน มีการตรวจเลือด ดูไขมัน มีการตรวจดูหลักฐานต่าง ๆ ว่ามีความเปลี่ยนแปลงหรือเริ่มมีอาการข้างเคียงของการไชยาหรือไม่ ไม่ควรไปลองเสี่ยงตัวเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นการผ่าตัดแปลงเพศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ปรีชา เดียวตรานนท์ (ศัลยแพทย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 21 สิงหาคม 2541) กล่าวว่า หลังจากที่ได้ใช้ฮอร์โมนเพื่อปรับเปลี่ยนกลไกและสรีระต่าง ๆ ในร่างกายของบุคคลที่จะแปลงเพศ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงเป็นเพศหญิงหรือเพศชายตามที่ต้องการของผู้ที่ต้องการแปลงเพศแล้ว ลักษณะภายนอกควรที่จะทำให้มีลักษณะของความเป็นเพศหญิงที่สมบูรณ์

เมื่อ 20 กว่าปีที่แล้ว สังคมมีความคิดว่าบุคคลที่มีความคิดและมีความต้องการที่จะแปลงเพศมีสภาพจิตใจที่ผิดปกติหรือเมื่อพูดถึงคนไข้ที่จะมาแปลงเพศก็จะคิดว่าคนไข้พวกนี้อาจจะมีลักษณะของความเป็นโรคจิตภายในจิตใจหรือลักษณะท่าทางภายนอกสกปรกแต่งตัวไม่ดี สิ่งเหล่านี้คือความเข้าใจผิดของสังคม ความเป็นจริงคนไข้ที่มีความต้องการแปลงเพศเป็นคนปกติธรรมดา มีทุก ๆ อาชีพ เช่น วิศวกร สถาปนิก นักแสดง คนไข้ที่เป็นแบบนี้จะมีจุดเด่นและมีความสามารถเฉพาะตัวเองซึ่งบางคนอาจจะดีกว่าคนธรรมดาทั่วไป ซึ่งบางครั้งถ้าไม่ได้ดูจากลักษณะภายในร่างกายหรืออวัยวะเพศของบุคคลที่แปลงเพศ ลักษณะภายนอกทุกอย่างก็จะเหมือนกับผู้หญิงธรรมดา เพียงแต่จะมีอวัยวะเพศที่ตรงกันข้ามกับความต้องการเท่านั้น คนที่ต้องการแปลงเพศต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ได้มีการศึกษาในประเทศในยุโรปซึ่งเป็นประเทศเล็ก ๆ สามารถจะติดตามและทำทะเบียนประชากรได้อย่างละเอียดพบว่าคนที่เป็นเพศชายและมีความต้องการเป็นเพศหญิงใน 30,000 คน จะพบว่า 1 คนที่มีความต้องการแปลงเพศเป็นเพศหญิง และมีความพร้อมที่จะแปลงเพศ ซึ่งยังไม่ได้นับคนที่ผ่านขั้นตอนการแปลงเพศไปเรียบร้อยแล้ว ส่วนคนที่ผ่านขั้นตอนการแปลงเพศแล้วมีจำนวนประชากรที่ค่อนข้างสูง 1 ต่อ 30,000 คน ส่วนในเพศหญิงที่มีความต้องการเป็นเพศชายจะมีจำนวน 1 ต่อ 100,000 คน เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรในประเทศไทย 60 ล้านคนจะเห็นได้ว่าจะมีถึงประมาณ 2,000 คน ที่พร้อมและต้องการจะแปลงเพศ ในประเทศญี่ปุ่นเรื่อยไปจนถึงประเทศจีนและในประเทศอเมริกา จะเห็นว่าจำนวนคนที่ต้องการแปลงเพศมีจำนวนมหาศาล ซึ่งมีความต้องการที่จะแปลงเพศ เพราะฉะนั้นก็จะดูว่าหน้าที่ของศัลยแพทย์ไม่ใช่เพียงแต่สร้างเพศใหม่ให้โดยการผ่าตัดให้สมกับความต้องการของคนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพศเท่านั้น ศัลยแพทย์ต้องติดตามต่อไปว่าคนไข้เหล่านี้หลังจากที่แปลงเพศไปแล้ว จะอยู่ได้อย่างไรในสังคมและจะทำอย่างไรเพื่อให้สังคมยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามที่คุณป่วยต้องการ จะเห็นว่าในสหรัฐอเมริกาหรือในยุโรป หรือแม้แต่ในมาเลเซีย สิงคโปร์รอบ ๆ ประเทศไทย หลังจากที่คนไข้ได้แปลงเพศไปแล้วสามารถที่จะกลับไปเปลี่ยนทะเบียนบ้าน บัตรประชาชนของเขาได้ตามสิ่งที่เขาต้องการ แต่ในประเทศไทยยังไม่มิกฎหมายที่จะรองรับในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นถ้าคนไข้ที่ผ่าตัดแปลงเพศไปแล้วก็จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ในเรื่องของการทำพาสปอร์ต เพราะเมื่อเวลาคนเหล่านี้ไปต่างประเทศหน้าตาทำทงลักษณะภายนอกเป็นผู้หญิงหมดแต่ในพาสปอร์ตยังมีค่านามานายอยู่ จึงเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับบุคคลที่แปลงเพศมาก จะทำอย่างไรให้สังคมยอมรับและเข้าใจคนไข้ที่ผ่าตัดแปลงเพศเพื่อให้สามารถอยู่

ในสังคมได้อย่างปกติ การผ่าตัดแปลงเพศทำอะไรเพื่อให้ลักษณะของคนที่ต้องการแปลงเพศเหมือนของผู้หญิงหรือใกล้เคียงกับผู้หญิง ดังนั้นสิ่งที่ดีที่สุดคือการปรับกลไกต่าง ๆ ภายในร่างกาย คือการใช้ฮอร์โมน เพราะถ้าใช้ฮอร์โมนที่ถูกต้องและสามารถจะเปลี่ยนแปลงลักษณะผิวพรรณหรือสร้างฐานของเต้านมขึ้นมา ยิ่งถ้าได้รับตั้งแต่เด็ก ๆ โอกาสที่จะทำให้ใกล้เคียงกับลักษณะภายนอกเหมือนผู้หญิงก็จะมีมากขึ้น ส่วนในเรื่องของการผ่าตัด ขั้นตอนของการผ่าตัดคือจะต้องยืนยันให้ได้แน่นอนก่อนว่าเป็นคนไข้ที่มีความต้องการจะแปลงเพศจริง ๆ ซึ่งในส่วนนี้ก็จะป็นหน้าที่ของจิตแพทย์ที่จะต้องทำหน้าที่แยกแยะว่าผู้ที่เข้ามาหาศัลยแพทย์ เพื่อทำการผ่าตัดแปลงเพศ มีความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศจริง ๆ หรือแน่ใจว่าเป็นลักษณะของอาการที่บ่งชี้จริงจากนั้นจิตแพทย์ก็จะส่งคนไข้กลับมาหาศัลยแพทย์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้ตรวจสอบแน่ใจแล้วทางหน่วยที่บำบัดทางด้านฮอร์โมนก็ต้องจัดการทางด้านฮอร์โมนเพื่อปรับสภาพร่างกายให้พร้อม หลังจากนั้นก็มาถึงขั้นตอนของการเปลี่ยนเพศตามที่คนไข้ต้องการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างแน่นอน เช่น ทางฝ่ายจิตแพทย์จะต้องทำการซักประวัติและตรวจสภาพจิตว่าคนไข้ที่แปลงเพศมีลักษณะอาการที่ต้องการที่จะแปลงเพศจริง ๆ จากนั้นจะได้รับฮอร์โมนเมื่อผ่านขั้นตอนที่ 1-3 แล้วก็จะเข้าสู่ขั้นตอนของการผ่าตัด แน่แน่นอนที่สุดก่อนที่จะทำการผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะเพศส่วนของลักษณะภายนอกที่ไม่ใช่อวัยวะเพศ ก็ควรจะได้รับการผ่าตัดเสียก่อน เช่น หน้าอก หน้าตา หรือรูปร่าง ให้พร้อม เพราะว่าการที่จะเปลี่ยนอวัยวะเพศเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนกลับคืนมาได้ ถ้าไม่มีขั้นตอนที่เข้มงวดในการที่จะทำการผ่าตัดแล้วปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะมีตามมา เพราะไม่ใช่ว่าผู้ที่ต้องการแปลงเพศมาหาศัลยแพทย์เพื่อที่จะขอรับการผ่าตัดแปลงเพศแล้วจะทำการผ่าตัดให้ทั้งหมด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ศิริชัย จินดารัตน์ (ศัลยแพทย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬา, สัมมนา วันที่ 21 สิงหาคม 2541) กล่าวว่า การผ่าตัดจะแยกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คือการผ่าตัดในส่วนที่ไม่ใช่อวัยวะเพศ

ส่วนที่ 2 คือการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศ

ส่วนที่ 1 คือการผ่าตัดในส่วนที่ไม่ใช่อวัยวะเพศ ได้แก่ หน้าตา จมูกและคอ ซึ่งได้แก่ลูกกระเดือกที่ต้องฉนเพื่อให้เรียบ คาง โหนกแก้ม สะโพก เป็นส่วนที่เรียกว่าส่วนที่ไม่ใช่อวัยวะเพศ เพื่อจะปรับลักษณะภายนอกให้เหมือนและใกล้เคียงกับเพศที่ต้องการจะเป็นในส่วนที่เป็นอวัยวะเพศได้แก่ส่วนที่เป็นหน้าอก อวัยวะเพศชาย อวัยวะเพศหญิง ที่จะต้องทำการผ่าตัดให้ ส่วนในเรื่องอายุที่ควรจะต้องพิจารณาหรือต่ำสุดตามกฎหมาย แพทย์จะผ่าตัดให้เมื่อคนไข้อายุครบ 20 ปีซึ่งเป็นช่วงวัยที่สามารถตัดสินใจได้ตามที่เขาต้องการ แต่ถ้าอายุต่ำกว่า 20 ปีจะต้องมีผู้รับรอง ได้แก่ พ่อ แม่ ที่จะต้องลงนามยินยอม ซึ่งจะต้องผ่านขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นก่อน ส่วนอายุสูงสุดจะไม่ค่อยมีการกำหนด ขึ้นอยู่กับสรีระและความแข็งแรงของร่างกาย ยกตัวอย่างคนไข้ที่ผ่าตัดแปลงเพศซึ่งมีอายุประมาณ 65 ปีเป็นคนไข้ที่มีอายุสูงสุดเท่าที่เคยขอรับ

การแปลงเพศ คนไข่นี้ได้ผ่านขั้นตอนการตรวจร่างกายอย่างเข้มงวด พบว่าร่างกายสามารถเข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศได้ จึงได้ผ่าตัดแปลงเพศให้ ขณะนี้คนไข้ผู้นี้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข ส่วนใหญ่คนไข้ก่อนที่จะได้รับการผ่าตัดด้วยภาวะเพศที่สำคัญที่สุดก็คือ คนไข้จะขอรับการผ่าตัดเต้านม ก่อนที่จะทำการผ่าตัดเต้านมที่สำคัญที่สุดคือคนไข้จะต้องได้รับฮอร์โมนเพศหญิงมาก่อน เพื่อที่จะได้สร้างฐานหน้าอกให้มึนเสียบก่อนเพื่อป้องกันหน้าอกเน่าเนื่องจากแพทย์ที่ทำการผ่าตัดไม่ได้ให้คนไข้ผ่านขั้นตอนการสร้างฐานเต้านม เพราะเมื่อฐานเต้านมไม่มี หน้าอกแห้งเหมือนกับผู้ชาย ธรรมชาติการใส่ถุงซิลีโคนเข้าไปจะเกิดปัญหาตามมาเนื่องจากไม่มีเต้านมที่จะหุ้มผนังของซิลีโคนที่ใส่เข้าไป เพราะว่าธรรมชาติเวลาที่ใส่ถุงซิลีโคนเข้าไปจะสร้างพังผืดขึ้นมาหุ้มถุงซิลีโคน ซึ่งพังผืดก็จะเกิดการรัดตัว ฉะนั้นถ้าไม่มีเต้านมหรือไม่มีต่อมน้ำนมที่จะมาหุ้มรอบ ๆ โอกาสที่พังผืดจะมารัดก็จะมีมาก เมื่อมีพังผืดมารัดมากผลที่เกิดขึ้นก็คือนมจะแข็งและแตกทะลุออกมา ซึ่งชาวบ้านจะเรียกกันว่านมเน่า แพทย์แก้ไขโดยการเลาะพังผืดออกทำให้เต้านมมีมอย่างเต็ม แต่ถ้ามีฐานเต้านมมากเพียงพอและทำถูกต้องตามความชำนาญของศัลยแพทย์ที่ทำแล้วโอกาสที่จะเกิดขึ้นก็จะลดน้อยลง แต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่เกิดขึ้น เพราะทุกอย่างทางการแพทย์ไม่มีอะไรร้อยเปอร์เซ็นต์แต่จะต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน คนไข้ที่เข้ามาเพื่อใส่เต้านมจะเห็นได้ว่าความต้องการของคนไข้คือต้องการความใหญ่ ให้ชัด ซึ่งก็คือสิ่งที่คนไข้ต้องการ แต่ในการที่จะทำเต้านมใหญ่ได้แค่ไหนขึ้นอยู่กับต่อมน้ำนมของเก่าและหนังของคนไข้ ถ้าหนังและต่อมน้ำนมมีน้อย การที่จะใส่ซิลีโคนให้ใหญ่มาก ๆ ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้และทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแพทย์ที่จะใส่ให้คนไข้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ไหน ฉะนั้นต้องมีการปรึกษาและมีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างแพทย์กับคนไข้ให้เข้าใจถึงผลดีผลเสียที่จะใส่ถุงซิลีโคน ถุงซิลีโคนถ้าอ่านตามหนังสือพิมพ์จะพบว่ามีถุงที่เป็นน้ำเกลือ หรือ เยลลี่ ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ว่าจะเป็นถุงน้ำเกลือหรือเยลลี่หรือบางครั้งแพทย์อาจจะพูดเกินไปว่าเป็นไขมันเทียม ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรรจะต้องอยู่ในถุงที่ผนังที่หุ้มจะต้องเป็นซิลีโคน จะเอาลูกโป่งมาใส่น้ำเกลือหรือมาใส่เยลลี่แล้วอยู่ในร่างกายของคนไม่ได้เพราะธรรมชาติจะขับออกมา ฉะนั้นต้องเป็นถุงผนังที่ทำด้วยซิลีโคนถุงจะอยู่ในร่างกายของคนได้ แต่จะเป็นถุงน้ำเกลือหรือเยลลี่ผลก็คือเหมือน ๆ กัน สิ่งเหล่านี้แพทย์จะเป็นผู้อธิบายให้คนไข้ได้เข้าใจว่าอะไรควรจะเหมาะสมกับร่างกาย ซึ่งคนไข้ควรที่จะทำความเข้าใจเพื่อที่จะดูแลรักษาได้อย่างถูกต้อง ส่วนบริเวณใบหน้าอันดับแรก ที่คนไข้มีความต้องการเปลี่ยนแปลงคือถ้าคนไข้ได้รับฮอร์โมนตั้งแต่เด็ก ๆ โอกาสที่ผิวพรรณโครงสร้างของกระดูกโครงสร้างของใบหน้ามักจะใกล้เคียงกับความเป็นหญิง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ป่วยได้รับฮอร์โมนเพศชายเกินไปเมื่อคนไข้โตเต็มที่แล้ว โอกาสที่จะใกล้เคียงผู้หญิงก็จะมีน้อยลง ฉะนั้นจะต้องใช้การผ่าตัดหรือสิ่งอื่นที่จะเข้ามาช่วย ยกตัวอย่าง หน้าผากก่อนที่จะได้รับการผ่าตัดมักจะราบแบน ฉะนั้นจะต้องทำให้โหนกและนูนขึ้นมา การผ่าตัดมีหลายวิธี เช่น การผ่าตัดใส่แผ่นซิลีโคนเข้าไป หรือการใช้ไขมันจากหน้าท้องของคนไข้เองฉีดเข้าไปในหน้าผาก หรือการฉีดซิลีโคนเหลวเข้าไป ทุกอย่างมีข้อดีและข้อเสียซึ่งคนไข้ควรจะต้องคุยกับแพทย์แล้วถามถึงข้อดีข้อเสียต่าง ๆ ว่าทำไมแพทย์ถึงได้เลือกวิธีนี้กับตน

ส่วนเรื่องของตา เป็นสิ่งที่นิยมทำกันมากคือการทำชั้นตาให้กว้างขึ้นเพื่อที่จะได้
 แต่งหน้าเขียนตาได้ง่ายขึ้น เพราะว่าถ้าเปลือกตาท้ายมีตา 2 ชั้นเล็ก ๆ การที่จะแต่งหน้าเขียนตา
 ก็จะไม่ลำบาก จมูกก็ต้องเสริม บางคนอยากมีโหนกแก้ม ริมฝีปาก รูปร่างของคางเพื่อที่จะให้
 ยาว หรือหน้าที่กระดูกโปกกรามล่างใหญ่ แพทย์ก็ทำการเหลาและฝนเพื่อที่จะให้เรียวเข้ามา ทำ
 ให้หน้าตาเรียวคล้ายกับผู้หญิง แม้กระทั่งใบหู ลักษณะของการใส่โหนกแก้มอาจจะใช้กระดูก
 หรือซิลิโคนก็ได้ ถ้าเป็นกระดูกก็จะลำบากคืออาจจะเอากระดูกจากกระดูกโกลกศีรษะ หรือกระดูก
 จากเชิงกราน กระดูกซี่โครง หรือกระดูกคนอื่นเอามาใส่แทน แต่สิ่งที่ย่างที่สุดและได้ผลดีก็คือ
 การใช้ซิลิโคนที่สร้างขึ้นเป็นโหนกแก้ม วิธีการผ่าตัดจะผ่าทางเปลือกตาหรืออาจจะผ่าข้างในปาก
 ขึ้นอยู่กับความชำนาญและความชอบของศัลยแพทย์ แต่ละวิธีไม่ว่าจะผ่าทางไหนข้อสำคัญต้องวาง
 โหนกแก้มตรงที่ต้องการเพราะถ้าวางผิดที่โหนกแก้มก็จะไม่เท่ากันทั้ง 2 ข้าง ต่อไปในอนาคตเมื่อ
 คนไข้เกิดความเบื่อก็อาจจะเปลี่ยนใหม่ซึ่งจะทำได้ง่ายก็คือถอดออก ส่วนจมูกจะทำมากที่สุดคือ
 การเสริมจมูก บางครั้งปลายจมูกจะใหญ่และอ้วนซึ่งมองแล้วจะไม่เหมือนปลายจมูกของผู้หญิงก็
 อาจจะตัดกระดูกอ่อนข้างในเพื่อที่จะทำให้ปลายจมูกเรียวขึ้นมา และถ้าจมูกแบนก็ต้องเสริม
 จมูก บางครั้งคนไข้บางคนต้องการที่จะทำริมฝีปากให้หนาขึ้นและยื่นออกมา ศัลยแพทย์ก็จะฉีด
 ไขมันเข้าไป หรือบางครั้งอาจจะจำเป็นที่ต้องใช้ส่วนของหนังไม่ว่าจะเป็นที่หลังหูหรือหนังบริเวณ
 หน้าท้องด้านล่างแล้วแต่กรณีเพื่อที่จะเสริมให้ปากหนาขึ้นและห้อยไปข้างหน้า ส่วนใหญ่มักจะเป็น
 ความต้องการของคนไข้ต่างประเทศ ส่วนคนไข้คนไทยไม่ค่อยมีความต้องการที่จะทำ จะเห็นได้ว่า
 ความต้องการที่จะเสริมสวยบริเวณใบหน้าขึ้นขึ้นอยู่กับภูมิประเทศหรือสังคมของประเทศนั้น ๆ
 ในประเทศไทยชอบริมฝีปากบาง ๆ จึงมีคนไข้ที่ผ่าตัดริมฝีปากมากกว่าทำริมฝีปากให้หนา ส่วน
 ลูกกระเดือกพบมากเพราะผู้ชายจะมีลูกกระเดือกที่แหลม จำเป็นที่จะต้องฝนเพื่อให้เป็นมุมป้าน
 การผ่าตัดแบบนี้มีขีดจำกัด เพราะถ้าคนไข้บางคนก็แพทย์เอาลูกกระเดือกออกโดยการตัดเอาด้าน
 ข้างออกไป และด้านหน้าจะตัดเหลาออกมาให้ตรงส่วนที่แหลมหายไป ด้านข้างที่สามารถคลำได้ก็
 จะเตี้ยลงไปด้วย แต่จะมีเส้นสายเสียงที่เกาะอยู่ตรงบริเวณด้านล่าง เพราะฉะนั้นถ้าบางคนตรง
 บริเวณลูกกระเดือกจะแหลมมาโดยตลอด ถ้าเป็นอย่างนี้อันตรายจะเกิดขึ้นก็คือตัวของสายเสียง
 หรือแม้กระทั่งการที่แพทย์ตัดหรือฝนบริเวณด้านหน้าเวลาที่แผ่นทั้ง 2 ข้างนั้นแยกออกไปจะทำให้
 สายเสียงห่างออกจากกัน เมื่อสายเสียงห่างออกจากกันเสียงก็จะแหบ ซึ่งจะเป็นผลเสียกว่าเดิม
 มาก ผู้ที่แปลงเพศก็ไม่ต้องการที่จะมีเสียงที่แหบ ดังนั้นเมื่อแพทย์ที่ผ่าตัดเห็นว่าลูกกระเดือก
 อยู่ใกล้กับสายเสียงต้องหยุดการผ่าตัดทันที คนไข้ต้องยอมรับสภาพส่วนที่ยังแหลม ๆ อยู่เล็ก
 น้อยนอกจากนี้ยังมีวิธีอีกที่สามารถจะปกปิดได้เช่นการใส่แผ่นเนื้อเข้าไป หรืออาจจะนำกล้ามเนื้อ
 ขึ้นมาเพื่อที่จะปิดบริเวณที่ยังแหลมอยู่เพื่อไม่ให้คลำเจอ หรืออาจจะใช้วิธีการฉีดซิลิโคนเหลวเข้า
 ไปเวลาที่คลำความหนาของหนังจะบังทำให้ไม่สามารถคลำเจอความแหลมของลูกกระเดือกได้
 หรือเวลาที่กลืนจะมองไม่เห็นลูกกระเดือก เป็นสิ่งที่ศัลยแพทย์ต้องเสริมให้กับคนไข้ ข้อเสียอีก
 ข้อหนึ่งคือมักจะเห็นรอยผ่าตัด ดังนั้นศัลยแพทย์จึงต้องผ่าตัดให้รอยผ่าตัดอยู่สูงเพื่อที่จะสามารถ
 ปกปิดได้ ส่วนปัญหาของการตัดลูกกระเดือกคือจะเกิดแผลเป็นประมาณ 1 ใน 3 จะเห็นแผล

เป็นชัดเจนโดยเฉพาะคนไข้ที่มีผิวสีขาว นอกจากแผลจะเห็นชัดแล้วแผลยังมีลักษณะปูดออกมาด้วย ฉะนั้นแพทย์กับคนไข้ต้องคุยกันให้เข้าใจว่าจำเป็นที่จะต้องทำหรือไม่ คนไข้ที่มาหาแพทย์บางคนมีลูกกระเดือกเพียงนิดเดียว แพทย์ต้องพยายามอธิบายให้คนไข้ได้เข้าใจถึงข้อเสียที่ผ่าตัดลูกกระเดือกที่มีขนาดเล็กซึ่งจะมีข้อเสียมากกว่าข้อดี เพราะผู้หึงบางคนก็มีลูกกระเดือกแหลมเหมือนกัน ถ้าทำการผ่าตัดยิ่งทำให้รอยแผลเป็นตรงบริเวณคอชัดเจนขึ้นมา คนทั่ว ๆ ไปสามารถสังเกตได้ว่าไปทำการผ่าตัดลูกกระเดือกมา ดังนั้นถ้าคนไข้มีลูกกระเดือกเพียงเล็กน้อยจะไม่ทำการผ่าตัดให้ เพราะข้อเสียและโอกาสที่จะเกิดมีแผลปูดประมาณ 30 กว่าเปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะเป็นข้อเสียอย่างมากเพราะรักษาแผลให้หายยาก ทั้งนี้ปัญหาเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับเนื้อของคนไข้ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีคนไข้ที่ต้องการแก้ไขเสียงที่ต่ำให้เป็นเสียงแหลมเหมือนเสียงผู้หญิง มีวิธีการทำหลายวิธีตั้งแต่การฉีดซีรีโครนเข้าไปในสายเสียงสมัยก่อนวิธีการนี้เป็นวิธีการที่นิยมทำกันมาก แต่ปัจจุบันเลิกใช้วิธีนี้แล้ว เนื่องจากมีปัญหาที่เกิดขึ้นคือเมื่อมีซีรีโครนเข้าไปในสายเสียงช่วงแรก ๆ ซีรีโครนเป็นของเหลวร่างกายจะมีการดูดซึมน้ำทำให้ซีรีโครนกลายเป็นของแข็งมีผลสายเสียงแข็งการยืดหยุ่นจะไม่มี คนไข้จะหายใจลำบากและท้ายสุดเมื่อหายใจจะทำให้เกิดเสียงดัง อีกทั้งการใช้วิธีนี้ก่อให้เกิดโรคแทรกซ้อนขึ้นตามมามากมาย ปัจจุบันนี้ยังไม่วิธีใดที่จะทำให้เสียงขึ้นมาใกล้เคียงกับเสียงผู้หญิงได้

จะเห็นได้ว่าการผ่าตัดเพื่อเสริมแต่งในเรื่องต่าง ๆ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ถ้าแพทย์ที่มีความชำนาญอันตรายที่จะเกิดมีขึ้นก็จะมีน้อยมาก และถ้าเป็นอันตรายก็จะสามารถแก้ไขได้แต่คนไข้ที่มาปรึกษาแพทย์มักจะไปถูกหลอกโดยผู้ที่ไม่ใช่แพทย์ ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจแปลงเพศหรือทำศัลยกรรมตกแต่งต่าง ๆ ควรที่จะปรึกษาขอคำแนะนำให้เกิดความแน่ใจว่าแพทย์จะรักษาเป็นแพทย์จริงหรือไม่ และเป็นแพทย์อยู่ที่ไหน โดยขอดูใบประกอบโรคศิลป์ รวมทั้งดูสถานที่ในการผ่าตัดก่อน คนไข้ที่เห็นทั่วไปในปัจจุบันจะถูกผู้ที่แอบอ้างว่าเป็นแพทย์แล้วใช้สิ่งที่แปลกปลอม เช่น ไขมันเทียมหรือซีรีโครนเหลวฉีดเข้าไปในร่างกายคนไข้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือซีรีโครนจะไหลย่อยลงมาและในที่สุดอวัยวะต่าง ๆ จะดูน่าเกลียดทำให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะเมื่อฉีดซีรีโครนเข้าไปในร่างกายมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจะแก้ไขไม่ได้ ตัวอย่างเช่น การฉีดซีรีโครนที่สะโพกและหน้าขาที่พญา คนไข้ได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสิ่งที่ฉีดเข้าไปสกปรก และมีการติดเชื้อ ในที่สุดคนไข้เกิดการติดเชื้อและช็อคตายได้

ส่วนที่ 2 การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศ เมื่อถึงวันผ่าตัดนายแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดจะฉีดยาเข้าบริเวณกระดูกสันหลัง เพื่อให้ส่วนที่ต่ำกว่าระดับเอวหมดความรู้สึก แต่ในบางรายจะทำการวางยาสลบให้หมดความรู้สึก หลังจากนั้นแพทย์จะเริ่มทำการผ่าตัดโดยเริ่มจากการผ่าตัดอวัยวะเพศ โดยคว้านเอาเนื้อด้านในออกเหลือเพียงแค่นั่งเก็บเอาไว้และเหลือบริเวณปลายอวัยวะเพศซึ่งเป็นศูนย์รวมของประสาทที่รับรู้ความรู้สึกของการถูกกระตุ้น เมื่อโดนเสียดสีเอาไว้เพื่อนำมาใช้ทำเป็นลิ่ม ตัดลูกอ๊อดทะทั้ง 2 ข้างออกโดยตัดให้ชิดกับหัวหน่าวมากที่สุด ถ้า

ไม่ตัดจะเกิดการตุง เหลือไว้แค่เพียงหนังหุ้มลูกอัมตะบางส่วนเอาไว้ เพื่อนำมาบุเป็นช่องคลอด และทำการตัดเนื้อเยื่ออัมตะออก เพื่อไม่ให้หน้าเกลียดพยายามตัดเนื้อเยื่ออัมตะให้เท่ากับส่วนที่น้อย เพื่อให้ใกล้เคียงกัน เจาะช่องท้องระหว่างทวารหนักกับทอπισสาวะให้เกิดเป็นโพรง โดยการตัดทอπισสาวะเพื่อต่อในตำแหน่งที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการปัสสาวะไม่ลงได้ ทำการเลาะแยกทอπισสาวะออกจากเพศชาย จากนั้นเย็บให้อยู่ในตำแหน่งที่ดี และสอดทางเดินปัสสาวะให้เข้าหากัน โดยนำหนังที่สร้างไว้มาประกบกันเพื่อทำทางเดินปัสสาวะ เจาะรูเปิดทอทางเดินปัสสาวะใหม่ นำเนื้อตรงบริเวณปลายอวัยวะเพศที่เหลือมาทำเป็นเม็ดละมุด ให้ใกล้เคียงกับของเพศหญิง โดยนำเอาเส้นประสาทที่ไวต่อความรู้สึกทางเพศมาฝังบริเวณเม็ดละมุด เพื่อสร้างความรู้สึกทางเพศในขณะร่วมเพศ พลิกหนังหุ้มอวัยวะเพศที่เหลือพร้อมกับหนังลูกอัมตะเข้าไปไว้ในช่องที่เจาะเอาไว้แล้วใช้แท่งพลาสติกที่มีขนาดเท่ากับอวัยวะเพศของผู้เข้ารับการผ่าตัด ยัดเข้าไปเพื่อกำหนดความลึกของอวัยวะเพศ ดังนั้นความลึกของอวัยวะเพศจะขึ้นอยู่กับขนาดความยาวของอวัยวะเพศเดิมของผู้เข้ารับการผ่าตัด เมื่อตกแต่งอวัยวะเพศเสร็จ แพทย์จะปิดบาดแผลด้วยผ้าพันแผล โดยสอดแท่งที่เรียกว่าโมเออาไว้ที่ช่องของอวัยวะเพศที่สร้างขึ้น หลังจากผ่าตัดแล้วแพทย์จะพยายามทำให้รอยแผลเป็นอยู่ตรงกลาง เพื่อเป็นการปกปิดรอยแผลเป็นเมื่อเวลาที่ขืนขืนจะได้มองไม่เห็นแผลเป็น ผู้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศจะต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่เข้ารับการผ่าตัดไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์

หลังจากที่กลับบ้านได้ ผู้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศต้องทำการแรงแม้ คือการเหลาเทียนไขให้ได้รูปทรงคล้าย ๆ กับอวัยวะเพศชาย แล้วหาสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความลื่น เช่น เค.วาย หรือวาสลีน แล้วสอดเข้าไปในอวัยวะเพศทุกวัน วันละ 2-3 ครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่า 10 นาที เพื่อเป็นการป้องกันการติบตันของช่องที่เปรียบเสมือนช่องคลอด เพราะการทำช่องคลอดเทียมเหมือนกับการเจาะรูแล้วถ้าไม่ใส่ต่างหูเอาไว้ ในที่สุดช่องที่ทำไว้ก็จะตันเพราะไม่ใช่ช่องที่เกิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติ การทำอวัยวะเพศก็เหมือนกันถ้าไม่มีการรักษาสภาพของช่องไว้ด้วยการใส่ของเทียมคาเอาไว้หรือการใช้งานอย่างสม่ำเสมอในที่สุดช่องที่สร้างขึ้นมาแทนช่องคลอดนี้ ก็จะค่อยติบลงและแคบลงได้เพราะฉะนั้นการดูแลรักษาส่วนนี้จึงมีความจำเป็น การปัสสาวะอาจจะปัสสาวะขัดได้เพราะรูเปิดของทอπισสาวะที่แพทย์สร้างขึ้นใหม่อาจจะติบได้ ดังนั้นจึงต้องมีการผ่าตัดแก้ไขในภายหลังแต่ถ้าคนที่รู้ถึงวิธีการที่ดีพอจะสามารถเปิดทอทางเดินปัสสาวะให้กว้างขึ้นและไม่มีลักษณะเป็นวงกลม เวลาที่แผลเป็นเกิดการหดรั้งก็จะไม่รัดมากและจะทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องของการขับถ่ายปัสสาวะตามมาในระยะหลัง การดูแลรักษาที่สำคัญสิ่งหนึ่งจะเห็นได้ว่าช่องคลอดที่แพทย์สร้างขึ้นใหม่ เป็นการสร้างที่บุด้วยผิวหนังซึ่งต่างจากธรรมชาติของเพศหญิงจริง ๆ ซึ่งอวัยวะเพศของเพศหญิงจริง ๆ จะเป็นเยื่อซึ่งคุณสมบัติของผิวหนังจะไม่เหมือนกัน คือ ถ้าเป็นผิวหนังก็จะเหมือนผิวหนังของคนปกติซึ่งสามารถจะหลุดลอกออกมาเป็นขี้ไคล เพราะฉะนั้นการดูแลรักษาและการทำความสะอาดจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผิวหนังปกติจะไม่มีไขมันชุ่มชื้นมากเท่ากับเยื่อ เพราะฉะนั้นการที่จะสอดใส่อะไรเข้าไปแม้กระทั่งการกระทำเพื่อจะคงสภาพไว้จะต้องใช้สิ่งที่จะช่วย

ให้เกิดความสิ้น เช่น เค.วาย หรืออะไรที่สะอาดพอ สำหรับปัญหาที่พบในการผ่าตัดอวัยวะเพศ ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความกังวลกับคนไข้มากคือการตีบตันของช่องคลอด ส่วนหนึ่งที่แพทย์ตลบเข้าไปถ้าเกิดว่าหนังส่วนนี้ตายไป อาจจะเป็นเพราะแพทย์เลาะไม่ดีพอ หนังส่วนนี้ก็อาจจะตายไปทำให้บริเวณในช่องคลอดไม่มีอะไรบุ จะต้องหาส่วนอื่นมาบุแทนซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ โดยทั่ว ๆ ไปวิธีการที่แพทย์ทำอยู่กันในปัจจุบันไม่พบว่าจะทำให้เกิดหนังหุ้มอวัยวะเพศที่แพทย์ตลบเข้าไปบุตาย อย่างไรก็ตามถ้ามีการตีบตันของช่องคลอดเกิดขึ้นวิธีการแก้ไขในปัจจุบันที่ได้ผลดีที่แพทย์ได้ทำมาคือ การใช้ลำไส้ส่วนหนึ่งเข้ามาทดแทนช่องคลอดซึ่งเป็นส่วนของลำไส้ใหญ่ ในกรณีที่เดิมคนไข้มีอวัยวะเพศชายเล็กเมื่อทำแล้วช่องคลอดจะตื้น ดังนั้นก็จะใช้วิธีการตัดลำไส้ใหญ่มากทดแทนช่องคลอด ซึ่งก็จะทำได้แต่เป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่คุ้มที่จะเสี่ยงในการทำด้วยวิธีนี้ เพราะการผ่าตัดจะเห็นว่ามียารอยต่อของแผลที่ผ่า และขั้นตอนของการผ่าตัดในรายละเอียดของส่วนต่างๆ ของอวัยวะเพศค่อนข้างมาก ถ้าใช้วิธีการตัดต่อลำไส้ก็จะนำเอาลำไส้มาชิ้นหนึ่งก็เหมือนกับท่อน้ำ เหมือนกับตัดท่อน้ำมาท่อนหนึ่งก็ต้องต่อท่อน้ำเดิมให้เข้าหากัน ถ้าท่อน้ำที่ต่อเข้าหากันเกิดรั่วก็จะรั่วในช่องท้องและจะกลายเป็นปัญหามาก ในขณะที่เดียวกันลำไส้ใหญ่ก็ไม่ได้สะอาดร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อเอาส่วนที่ไม่สะอาดมาต่อกับบริเวณที่ผ่าตัด อาจทำให้เกิดการติดเชื้อที่ลุกลามกลายเป็นปัญหา มาก สำหรับปัญหาการติดเชื้อของการผ่าตัดจะเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย เนื่องจากบริเวณนี้มีเส้นเลือดมาเลี้ยงค่อนข้างมาก ความสามารถในการต่อสู้กับเชื้อโรคจะมีค่อนข้างสูง ดังนั้นโอกาสที่จะติดเชื้อก็ค่อนข้างเกิดขึ้นได้น้อย

หลังจากที่ผ่าตัดแปลงเพศจะถึงจุดสุดยอดได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความพอใจระหว่างตัวเองกับคู่ขา แพทย์ผ่าตัดตกแต่งจุดสัมผัสหรือจุดประสาทหรือที่เรียกในภาษาแพทย์ว่า คลิสตอลิด โดยแพทย์จะพยายามเอาเส้นประสาทเข้าไปใส่ นอกจากนี้จุดสุดยอดของคนไข้ต้องขึ้นอยู่กับก่อนการผ่าตัดว่าคนไข้ได้รับฮอร์โมนมากน้อยขนาดไหน เพราะถ้าได้รับฮอร์โมนเพศหญิงมากพอที่จะทำหน้าที่ต่อต้านฮอร์โมนเพศชายในร่างกายของผู้ที่แปลงเพศจะทำให้ไปกดความรู้สึกทำให้ความรู้สึกไม่มี เวลาที่มีการร่วมเพศทางทวารหนักจะทำให้เกิดการกระตุ้นบริเวณต่อมลูกหมากซึ่งต่อมลูกหมากนั้นยังอยู่ แล้วสามารถมีการหลังได้ หลังจากการผ่าตัดแล้วฮอร์โมนเพศจะน้อยลง ทำให้เวลาที่มีการร่วมเพศทางช่องคลอดใหม่จะมีการกระตุ้นบริเวณต่อมลูกหมากได้อย่างเก่า ดังนั้นจุดสัมผัสก็คือ 1. ต่อมลูกหมาก 2. ปลายประสาทที่แพทย์สร้างขึ้นมา 3. เยื่อของท่อปัสสาวะ สิ่งเหล่านี้คือจุดสัมผัสที่แพทย์สร้างขึ้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับฮอร์โมนที่ได้รับและขึ้นอยู่กับสภาพความพอใจของผู้ที่แปลงเพศร่วมอยู่ด้วย

การเกิดปัญหาในเรื่องของการขับถ่ายปัสสาวะเวลาที่นั่งปัสสาวะในห้องน้ำที่เป็น ล้วงซึม ปัสสาวะจะพุ่งออกนอกโถล้วง สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับทิศทางของท่อปัสสาวะที่แพทย์สร้างขึ้น มา เวลาที่เพศชายปัสสาวะจะมีลักษณะการพุ่งไปตรงๆ เพราะมีกล้ามเนื้ออยู่ ซึ่งแพทย์พยายามที่จะตัดกล้ามเนื้อออกและทำการตลบลงมา หรือในสมัยก่อนแพทย์อาจจะใช้วิธีสอดไส้ถักกล้ามเนื้อ

เอากล้ามเนื้อมาครอบเอาไว้เพื่อที่เวลาปัสสาวะจะได้ไปข้างหลัง ถ้าเวลาปัสสาวะและมีการไหลพุ่งมากบางคนไหลขึ้นหน้าถ้าเป็นเช่นนั้นต้องทำการผ่าตัดแก้ไขกับแพทย์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

การผ่าตัดเพื่อให้ได้อวัยวะเพศที่สมบูรณ์คือ มีทั้งแคมนอกและแคมใน ซึ่งขึ้นอยู่กับหนังเก่าของคนไข้เพราะถ้ามีหนังน้อยก็ไม่สามารถที่จะสร้างแคมเล็กขึ้นมาได้ ถ้าจะให้เกิดความสมบูรณ์อาจจะต้องทำการผ่าตัดเพิ่มเติมเพื่อเป็นการตกแต่งภายนอกซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถตกแต่งได้ เพราะการผ่าตัดแปลงเพศไม่ใช่ว่าเป็นการผ่าตัดเพียงครั้งเดียวแล้วได้ทุกอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งอาจจะต้องมีการกลับมาทำการผ่าตัดเพิ่มเพื่อตกแต่งรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น บางครั้งหนังมากไปบางครั้งท่อปัสสาวะไม่มีทิศทาง บางที่แคมเล็กที่ทำไว้เกิดหลุดเพราะเป็นการเย็บไว้ข้างในต้องทำการแก้ไข

การผ่าตัดที่ทำให้ช่องคลอดมีขนาดที่ใหญ่เกินไป เนื่องจากแพทย์ได้ทำการเลาะจนกระทั่งตัดกล้ามเนื้อข้าง ๆ ออกจนกล้ามเนื้อที่จะทำหน้าที่เป็นตัวบีบช่องคลอดให้เกิดการรัดตัวเกิดการสูญเสียไป ดังนั้นจึงกลายเป็นรูกลวง ๆ เหมือนท่อประปา ความรู้สึกจะไม่มีเพราะไม่มีการยืดหยุ่น ไม่มีการรัดตัวทำให้คูรักไม่ชอบ ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างช่องคลอดใหม่ซึ่งในเพศหญิงเรียกวิธีการนี้ว่า การทำรีแพร์

ความรู้สึกของเส้นประสาทจะมีการต่อยาวมาจนถึงปลาย เวลาที่แพทย์ตัดให้สั้นลงแล้วเอามาต่อไว้ข้างบนเส้นประสาทก็จะออกมาเชื่อมกับหนังใหม่ที่แพทย์สร้างขึ้นมา การที่จะให้เหมือนกับความรู้สึกของเก่าที่ผู้ชายสามารถช่วยตัวเองเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่จะเป็นความรู้สึกที่เวลาถูกสัมผัสจะมีความรู้สึกเปล็ดเปล็นแต่จะถึงขั้นที่เวลาถูแล้วเกิดการหลังเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ การหลังขึ้นอยู่กับการร่วมเพศประกอบกับจิตใจ เพราะฉะนั้นการที่จะบอกว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งที่ถูกและสิ่งไหนเป็นสิ่งที่ผิดเป็นเรื่องที่บอกไม่ได้เพราะทุกอย่างเป็นส่วนประกอบกัน นอกจากนี้ภายในช่องคลอดก็เป็นส่วนประกอบด้วย เพราะเวลาร่วมเพศจะมีการไปกระตุ้นที่ต่อมลูกหมาก

หลังการผ่าตัดส่วนใหญ่ประมาณ 4 - 6 สัปดาห์ แพทย์จะให้คนไข้ใช้งานได้ เพราะเมื่อยิ่งใช้ได้เร็วเท่าไรก็เหมือนกับการช่วยถ่างช่องข้างในเพื่อไม่ให้เกิดการตีบตัน พอพ้น 6 เดือนเพศที่สร้างขึ้นมาก็จะอยู่ตัวเพราะหนังที่บูไว้จะค้ำไม่ให้สิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นหดกลับเข้ามา บางครั้งคนไข้เกิดการสงสัยว่าช่องคลอดที่ทำขึ้นมามีความยาวมากแต่เมื่อต้องใช้งานจริงกลับมีขนาดสั้นลง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะหนังบริเวณส่วนปลายตายเนื่องจากเลือดไปเลี้ยงไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการตีบตันได้ เช่นจากเดิมช่องคลอดมีขนาด 6 นิ้วหรือ 8 นิ้วก็จะเหลือเพียง 5 นิ้วหรือ 4 นิ้ว เมื่อเป็นเช่นนี้แพทย์จะให้คนไข้ใช้งานไปก่อน เพราะว่าอวัยวะเพศที่สร้างขึ้นมานั้นข้างในจะมีความแข็ง ความยืดหยุ่นยังไม่มี จะเห็นว่าช่องคลอดของผู้หญิงประมาณ 4-5 นิ้วจะสุดปลายแต่จะมีความยืดหยุ่น ดังนั้นเมื่อพ้นปีหนึ่งแล้วจะมีความยืดหยุ่นอยู่ข้างในสามารถรับความยาวของอวัยวะเพศของผู้ชายได้ ถ้าหากในกรณีที่อวัยวะเพศชายเข้าไปได้เพียง 1-2 นิ้วก็มีความจำเป็นที่

จะต้องต่อลำไส้ แต่การต่อลำไส้มีอัตราการเสี่ยงมากเพราะถ้าไม่ใช่แพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการผ่าตัดลำไส้ ก็จะมีอันตรายมากมายเนื่องจากจะรั่วข้างในทำให้มีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

กรณีการเปลี่ยนแปลงเพศหญิงเป็นเพศชายเมื่อสร้างอวัยวะเพศชายขึ้นมาแล้วสามารถใช้งานได้แต่จะไม่ทำให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึก ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ

1. ท่อปัสสาวะในเพศหญิงจะมีขนาดสั้นเมื่อแพทย์สร้างอวัยวะเพศชาย แพทย์จะต้องสร้างแท่งของเพศชายและต้องสร้างท่อปัสสาวะด้วย เมื่อแพทย์สร้างท่อปัสสาวะแล้วนำท่อมาเชื่อมกันบริเวณที่เชื่อมมักจะเกิดรอยรั่วเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับศัลยแพทย์ที่ผ่าตัดแปลงเพศทั่วโลก ยกตัวอย่างการแปลงเพศในผู้หญิงให้เป็นเพศชายจำนวน 10 รายจะเกิดรอยรั่ว 8 ราย ถ้าไม่รั่วต่อไปก็รั่ว ไม่ช้าก็เร็วก็จะรั่วหมดทั้ง 10 ราย

2. การที่จะทำให้อวัยวะเพศชายเกิดการแข็งตัวซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มาก ซึ่งอาจจะใช้แท่งซิลิโคนหรือกระดูกใส่เข้าไป ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือบางครั้งแท่งซิลิโคนที่ใส่เข้าไปเกิดการทะลุออกมาและแท่งซิลิโคนที่ใช้จะมีราคาแพง ทำให้ปัญหาทั้งสองอย่างกลายเป็นปัญหาใหญ่มาก

3. ปัญหาที่ไม่เกิดความรู้สึกในขณะร่วมเพศไม่ว่าจะทำอย่างไรก็ตาม เช่นการเอาเส้นประสาทอะโรมาใส่ก็ตามคนไข้ที่แปลงเพศจะไม่มีความรู้สึก

สำหรับลูกอั้นทะปปลอมแพทย์สามารถทำได้เหมือนและใกล้เคียงโดยการยึดหนังที่บริเวณแคมของอวัยวะเพศหญิง การแปลงเพศจากเพศหญิงไปเป็นเพศชายจะต้องใช้เวลาผ่าตัดเป็นปีและจะถูกผ่าตัดไม่ต่ำกว่า 4 ถึง 5 ครั้ง ดังนั้นก่อนที่จะทำการผ่าตัดแพทย์จะต้องพูดกับคนไข้ให้เข้าใจถึงขั้นตอนทั้งหมดก่อน

การผ่าตัดเต้านมออกในผู้หญิงที่มีความต้องการเป็นเพศชาย ปัญหาที่เกิดขึ้นคือปัญหาในเรื่องของแผลเป็น เพราะถ้าเต้านมใหญ่มากและหนังมากก็จะเกิดรอยแผลมาก บางที่หัวนมอาจเกิดอาการชาว่าจะมีความรู้สึกได้ก็ใช้ระยะเวลาเป็นปี หลังการผ่าตัดจะเกิดปัญหาที่เลือดไหลออกมาจากท่อปัสสาวะ เป็นเพราะท่อปัสสาวะยาวเวลาที่ตัดออกเส้นเลือดจะมีเยื่อมาก เป็นไปได้ที่จะมีเลือดออก บางคนจะมีเลือดออกมากหลังการผ่าตัดแต่ไม่ต้องตกใจเพราะไม่นานเลือดก็จะหยุดไหล ไม่เป็นอันตรายถึงกับเสียชีวิตหรือบางที่ผู้ที่แปลงเพศไปแล้ว 1 เดือนเวลาร่วมเพศจะมีเลือดไหลซึมออกมารอบ ๆ ท่อปัสสาวะซึ่งเป็นเรื่องปกติ

การผ่าตัดแปลงเพศจะไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสติปัญญาของคนไข้ เนื่องจากการผ่าตัดเป็นการผ่าตัดที่ตรงไปตรงมาแล้วไม่ได้เกี่ยวข้องกับสุขภาพอย่างอื่น เพียงแต่มีข้อสำคัญในเรื่องของการดูแลรักษาสิริระภายในที่เกี่ยวข้องกับฮอร์โมน ซึ่งจะต้องได้รับการแนะนำในเรื่องของการใช้ฮอร์โมนที่ถูกต้อง บางครั้งจะพบว่าคนไข้จะซื้อฮอร์โมนมารับประทานเอง ซึ่งฮอร์โมนที่บางคนรับเข้าไปมาก สามารถที่จะไปกดต่อมเหนือสมองได้จะทำให้อวัยวะ สิริระ และ กลไกต่าง ๆ ผิดปกติไปหมด ทำให้เกิดปัญหาตามมามาก แต่ถ้าวางกายได้รับฮอร์โมนอย่างถูก

ต้องโอกาสที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ แทบจะไม่มีเลย สิ่งที่ดีที่สุดเมื่อเกิดปัญหาอะไรควรจะหาแพทย์ และปรึกษาแพทย์เฉพาะทาง เพราะบางครั้งผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศจะไปปรึกษาแพทย์ตามเพื่อนหรือตามร้านขายยาที่ไม่ทราบว่าฮอร์โมนมีหลากหลาย แม้แต่ศัลยแพทย์ที่มีประสบการณ์ยังติดตามไม่ทัน ดังนั้นควรให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านฮอร์โมนเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาจะได้ข้อมูลที่ดีที่สุด

ในการผ่าตัดแปลงเพศนี้ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนกลับมาให้เหมือนดั้งเดิมได้ แต่สามารถใช้อวัยวะเพศที่ได้มาใหม่ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศสามารถมีความรู้สึกถึงจุดสุดยอดได้ในขณะร่วมเพศ ซึ่งอาจจะมีบางรายที่ไม่ประสบความสำเร็จทางเพศจนถึงจุดสุดยอดได้เหมือนกับก่อนการแปลงเพศ เนื่องจากแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดแปลงเพศไม่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญเพียงพอ

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีแพทย์ที่มีความชำนาญในเรื่องของการผ่าตัดแปลงเพศหลายท่านด้วยกัน มีโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลรัฐบาล รวมทั้งคลินิกที่มีการทำศัลยกรรมแปลงเพศเกิดขึ้นมากมาย จากการสำรวจข้อมูลสถิติของผู้ชายที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศในประเทศไทยจำนวน 2 แห่ง คือ คลินิกเอกชน 1 แห่ง คือ คลินิกหมอสุพร จังหวัดชลบุรี และโรงพยาบาลของรัฐบาล คือ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จากการสำรวจทางสถิติพบว่าผู้มีรับการผ่าตัดแปลงเพศมีจำนวนมากขึ้นดังนี้

ตารางที่ 1 : แสดงข้อมูลของผู้ที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศ ที่คลินิกหมอสุพร จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่พุทธศักราช 2537-2540

เดือน/พ.ศ.	อายุเฉลี่ย (ปี)	จำนวนผู้ป่วยที่เข้ามาขอรับบริการการผ่าตัดแปลงเพศ (คน)
กันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2537	20-45	5
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2538	20-28	15
กุมภาพันธ์-ธันวาคม พ.ศ. 2539	20-26	24
มกราคม-สิงหาคม พ.ศ. 2540	20-27	25

ที่มา: แฟ้มประวัติผู้ป่วยที่คลินิกศัลยกรรมหมอสุพร จังหวัดชลบุรี, 2540

ตารางที่ 2: แสดงข้อมูลของผู้ที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศ ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตั้งแต่พุทธศักราช 2530-2538

พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วยที่เข้ามาขอรับบริการการผ่าตัดแปลงเพศ (คน)
2530	7
2531	11
2532	8
2533	8
2534	9
2535	28
2536	15
2537	17
2538	22
รวม	135

ที่มา: แฟ้มประวัติผู้ป่วยแผนกเวชระเบียนโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, 2540

จากตารางสถิติตารางที่ 1 และ 2 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของผู้มาขอรับบริการผ่าตัดแปลงเพศมีจำนวนสูงขึ้นทุกปี ประกอบกับปัจจุบันสังคมเปิดกว้างมากกว่าอดีต ทำให้ผู้ที่มีความประพฤติที่เบี่ยงเบนทางเพศสามารถแสดงตัวได้อย่างชัดเจนมากกว่าเดิม และมาขอรับบริการผ่าตัดแปลงเพศกันมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการแปลงเพศอยู่ระหว่าง 25,000-100,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฝีมือและความชำนาญของแพทย์ที่ทำการผ่าตัดและโรงพยาบาลที่นอนพักรักษาตัวหลังการผ่าตัดแล้ว

ข้อบ่งชี้และข้อห้ามในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

มีผู้แนะนำว่าการผ่าตัดแปลงเพศชายให้เป็นหญิง ควรทำเฉพาะคนซึ่งแสดงลักษณะความเป็นผู้หญิงอย่างเด่นชัดตั้งแต่วัยเด็กเล็กจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่เป็นบางระยะและมีความต้องการเป็นผู้หญิงไม่ใช่เฉพาะลักษณะภายนอกแต่เป็นทั้งชีวิต ข้อห้ามจริง ๆ ในการแปลงเพศคือ การเป็นโรคจิตหรือมีลักษณะโน้มเอียงที่จะเป็นโรคจิต (Borderline psychosis) psychosis) ส่วนภาวะอื่น ๆ เช่น การสมรสแล้วและสามารถร่วมเพศจนมีความสุขสุดยอกับหญิงได้ รวมทั้งการมีลักษณะของความเป็นชายชัดเจน หรือมีความวิตกกังวลทางเพศอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น การมีความสุขทางเพศกับส่วนของร่างกายของเพศตรงข้ามหรือวัตถุก็เป็นข้อห้ามเช่นกัน

สำหรับเพศหญิงข้อบ่งชี้ในการแปลงเพศเป็นชายคือ มีลักษณะของผู้ชายเด่นชัดตั้งแต่ วัยเด็ก และได้พยายามใช้ชีวิตแบบผู้ชายหลังจากวัยแตกเนื้อสาว โดยการแต่งตัวเป็นชาย เลือก งานที่มีผู้ชายทำ เป็นต้น ส่วนข้อห้ามอื่นก็เช่นเดียวกับของผู้ชาย

ผลการรักษา

การทำการผ่าตัดแปลงเพศมักจะหวังผลทั้งในด้านความสวยงามและการปฏิบัติงานทางเพศ ในการเปลี่ยนเพศชายให้เป็นเพศหญิงมักจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ บางรายสามารถมีความสุขสุดยอดจากการร่วมเพศได้ด้วย เพราะผิวหนังส่วนที่ห่อหุ้มองคชาตยังคงเหลืออยู่ แต่ รายที่เปลี่ยนจากหญิงเป็นชาย ผลมักจะไม่ค่อยดีทั้งในด้านของความงามของอวัยวะเพศ รวมถึงความสามารถในการร่วมเพศ

อย่างไรก็ดีแม้บุคคลเหล่านี้จะได้รับการผ่าตัดแปลงเพศตามที่ตนต้องการ และมีความพอใจกับรูปร่างและหน้าที่ของเพศใหม่เป็นอย่างดี แต่เขาก็จะต้องเผชิญกับปัญหาทางกฎหมาย ซึ่งไม่อนุญาตให้เขาใช้เอกลักษณ์ทางเพศใหม่ รวมทั้งการที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมยังไม่สามารถยอมรับบุคคลประเภทนี้ด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากผ่าตัดแปลงเพศ

ดร.จิ้น แบริ้. (นักจิตวิทยา, สัมมนา วันที่ 21 มิถุนายน 2541) กล่าวว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้ผ่าตัดแปลงเพศคือ

1. ปัญหาทางด้านการดูแลสุขภาพสภาพเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะแพทย์ที่ทำการผ่าตัดจะไม่ค่อยมีเวลา รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับแพทย์ผ่าตัดโดยตรง
2. ปัญหาทางด้านกฎหมาย เพราะบัตรประชาชนไม่สามารถเปลี่ยนจากนายเป็นนางสาวได้

3. ปัญหาของผู้ที่คิดจะผ่าตัดแปลงเพศ หรือผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศแล้วขาดที่พึ่งทางด้านจิตใจ ที่พึ่งแหล่งที่สำคัญที่สุดของมนุษย์คือ ครอบครัว พ่อ แม่ พี่ น้อง สำหรับผู้ที่มีพ่อแม่และทุกคนในครอบครัวเข้าใจได้ดี จะเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ผู้ที่คิดจะผ่าตัดแปลงเพศ หรือผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศไปแล้วสามารถมีสุขภาพจิตที่ดีได้ แต่สำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางด้านครอบครัว จะต้องหาทางสู้ นอกจากที่พึ่งทางครอบครัวแล้วยังมีที่พึ่งที่ทำงาน ผู้ที่มีเพื่อนร่วมงานยอมรับและเข้าใจ สิ่งเหล่านี้สามารถเป็นที่พึ่งที่สำคัญอย่างมาก แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะมีเพื่อนที่ทำงานที่ดีเสมอไป นอกจากนี้ยังมีที่พึ่งที่เป็นแฟนที่เข้าใจและเป็นกำลังใจให้ เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ชีวิตเขาเหล่านั้นดีขึ้น ส่วนที่พึ่งที่เป็นเพื่อนที่มีปัญหาเหมือนกันจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้

ด้านศีลธรรมจรรยาแพทย์ในเรื่องของการผ่าตัดแปลงเพศ

กรีน และคณะ (1969) ได้สำรวจท่าทีของแพทย์ทั่วไปต่อทรานส์เลสซวล และวิธีการเปลี่ยนเพศพบว่า แพทย์ส่วนใหญ่ต่อต้านการเปลี่ยนเพศโดยฮอร์โมนและการผ่าตัด การต่อต้านนี้เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย ถึงแม้ว่าผู้ป่วยได้รับการตัดสินใจจากจิตแพทย์ว่าไม่วิกลจริต หรือเพราะเขาได้ผ่านจิตบำบัดมา 2 ปี และได้รับความเห็นชอบจากจิตแพทย์ให้ทำการผ่าตัดได้ ความไม่เห็นด้วยนี้ก็ไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าผู้ป่วยอาจจะฆ่าตัวตายถ้าถูกปฏิเสธการเปลี่ยนเพศ ความขัดแย้งของเขามีเรื่องกฎหมายและศาสนาเกี่ยวข้องด้วย เขาเหล่านั้นแสดงความกลัวการถูกฟ้องร้องคดีทำร้ายร่างกาย โดยกฎหมายที่ยังมีอยู่ในบางรัฐ แม้ว่าจุดประสงค์เริ่มต้นของกฎหมายเหล่านี้ไม่มีทางอธิบายเกี่ยวกับการผ่าตัดทางเพศ เขาแสดงความกลัวต่อการถูก “ขับไล่” และการถูกแก้แค้นทางด้านสังคมจากเพื่อน ๆ ของเขา ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังไม่เคยมีการฟ้องร้องในสหรัฐในข้อหาทำร้ายร่างกาย มีแต่เพียงคำวิจารณ์จากเพื่อนร่วมงาน แต่เป็นทางทฤษฎีมากกว่า ในวรรณกรรมทางแพทย์ไม่เคยมีรายงานผลจากการที่ฮอร์โมนและการผ่าตัดได้ทำอันตรายต่อบุคลิกภาพของผู้ป่วยตั้งที่ได้อธิบายไว้แล้วในข้างต้น ในทางตรงกันข้ามกลับมีหลักฐานพอเพียงว่าการรักษาได้ทำให้สภาพทั่วไปของผู้ป่วยดีขึ้นและรวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ ไม่มีการคัดค้านจากทางด้านศาสนาและความเห็นของสังคมก็แสดงความใจกว้างต่อเรื่องการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศ

คำวิจารณ์อีกอย่างหนึ่งต่อการเปลี่ยนเพศ คือ เป็นการทำลายความสามารถในการสืบพันธุ์ ไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาในที่นี้ถึงเรื่องการทำประชากรเพิ่มมากหรือจำนวนคนที่หนาแน่นเกินไป การเป็นหมันที่เกิดจากพวกทรานส์เลสซวลนี้ มีบันทึกไว้มากพอว่า *เขาไม่สามารถจะสืบพันธุ์ได้* เพราะธรรมชาติของความผิดปกติและแม้ว่าเขาเหล่านั้นจะสามารถประสบความสำเร็จในการแพร่พันธุ์ได้เขาก็ไม่ควรทำเช่นนั้น เพราะว่าจิตวิทยาทางเพศในตัวของเขาไม่ปกติพอที่จะเป็นพ่อคนแม่คน ในทางตรงข้ามพวกนี้มีความสามารถจะเป็นพ่อแม่ของบุตรที่ขอมมาเลี้ยงในลักษณะของเพศที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วดีกว่าก่อนเปลี่ยนเพศ โดยเฉพาะเมื่อได้ปล่อยให้เด็กมีการเลียนแบบจากผู้เป็นแบบอันดีและถูกต้องแล้วเสียก่อน

ข้อตำหนิอีกอย่างหนึ่งคือ ผลสุดท้ายคู่แต่งงานจะรู้สึกว่าคุณหลอกหลวง แต่อันที่จริงคู่แต่งงานไม่ได้ถูกหลอกหลวง มีหน้าซ้ำความสัมพันธ์ของทั้งสองยังช่วยเกื้อกูลซึ่งกันและกันและมีประโยชน์ด้วย (โมนีย์ และ เบรินแนน , 1969)

ในวิชาจิตเวชศาสตร์ ต้นเหตุที่มีผู้ดำเนินการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงและการใช้ฮอร์โมนรักษามาจากความเชื่อถือว่า ความผิดปกติแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ ความผิดปกติทางจิตใจกับความผิดปกติทางร่างกาย ความผิดปกติทางจิตก็ต้องรักษาทางจิตใจตามลำพัง ความผิดปกติทางร่างกายก็ต้องรักษาทางกาย ด้วยหลักนี้ พวกทรานส์เลสซวล ถือว่าเป็นพวกผิดปกติทางจิตใจ (แม้ว่าความจริงสาเหตุยังพิสูจน์ไม่ได้ก็ตาม) ก็ยังคงไม่ได้รับการรักษาด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพราะว่าการรักษานั้นไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ในแง่ปรัชญาเสรีภาพของความต้องการ และเสรีภาพในการเลือกเปลี่ยนเพศยังเป็นคำถามใหญ่มาก บางครั้งจะได้ยินคำถามว่า แพทย์จะยอมตัดขาหรือควักตาผู้ป่วยถ้าผู้ป่วยขอร้องหรือไม่ ก็ต้องย้อนถามว่า แพทย์ประจำโนพลาสติกซ์หรือทำแท้ง ทำตามที่ผู้ป่วยขอร้องหรือไม่แน่นอนที่คำตอบจะไม่เกี่ยวกับความผิดชอบชั่วดีหรือความเฉลียวฉลาดของการถกเถียง แต่จะอยู่บนรากฐานของการตัดสินใจของแพทย์ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการประเมินผลในการแพทย์

ปัญหาทางด้านกฎหมายจากการเปลี่ยนเพศ

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศอาจทำให้เกิดปัญหากฎหมายตามมาหลายกรณีดังต่อไปนี้

1. การผ่าตัดเปลี่ยนเพศโดยเฉพาะพวกหลงเพศ อาจมีปัญหาทางกฎหมายเกิดขึ้นว่า ความยินยอมของผู้ป่วยที่ยอมรับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น สามารถยกเว้นความผิดทางอาญาของศัลยแพทย์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกายได้หรือไม่

2. ความยินยอมให้ผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศถือว่าไม่ขัดต่อธรรมจรรยาหรือไม่ ปัญหานี้ถ้าพิจารณาจากแง่ของศีลธรรมทั่วไป สำหรับบางประเทศอาจมีปัญหาว่าจะเป็นความผิด เพราะไม่มีกฎหมายพิเศษกำหนดให้แพทย์ทำได้ ถ้าแพทย์ทำการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอาจถูกฟ้องได้ในประเทศฝรั่งเศส โปรตุเกส อิตาลี และสเปน จึงไม่มีการผ่าตัดแปลงเพศ แต่ประเทศเบลเยียม เนเธอร์แลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ ถือว่าเป็นการรักษาโรค แพทย์ไม่มีความผิด สำหรับกฎหมายไทยนั้น ถ้าถือหลักความยินยอมไม่เป็นความผิดตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1403/2508 ที่วางหลักไว้ว่า “ถ้าความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดี และยินยอมอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้นแล้ว ความยินยอมนั้นเป็นข้อยกเว้นมิให้การกระทำนั้นเป็นความผิด” เช่นนี้อาจมีปัญหาเรื่องขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดีว่าขัดหรือไม่เพียงใด แต่ในความเห็นของศาสตราจารย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ผู้อำนวยการโครงการสำนักงานส่งเสริมการวิจัยกฎหมาย การแพทย์สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า การเปลี่ยนเพศเป็นเรื่องของการรักษาโรค จึงถือว่าเป็น “การประกอบวิชาชีพเวชกรรม” ตามกฎหมาย ความยินยอมของผู้ป่วยทำให้การผ่าตัดของแพทย์เป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ไม่เป็นการทำร้ายร่างกายแต่อย่างใด การกระทำนั้นอยู่ในขอบเขตการคุ้มครองของ พ.ร.บ. วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ไม่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

3. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในทางกฎหมายภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ขณะนี้มีหลายประเทศที่มีกฎหมายยอมรับเพศใหม่แล้ว และผู้ที่เปลี่ยนเพศแล้วสามารถทำการสมรสได้ ได้แก่ ประเทศเซโกสโลวะเกีย ฟินแลนด์ กรีซ อิตาลี สวีเดน และเยอรมันนี

สำหรับกฎหมายไทยนั้น การขอแก้ไขเพศในสูติบัตรและในทะเบียนบ้าน ก็อาจดำเนินการได้ตามกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 5 (พ.ศ.2516) ออกตามความใน พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.2499 โดยยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งนายทะเบียนดังกล่าวยังไม่ยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพศให้แก่บุคคลที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ยกเว้นการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในกะเทยที่มีความผิดปกติทางอวัยวะเพศตั้งแต่เกิด ทั้งนี้เป็นไปตามหนังสือของกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0313/14802 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2515 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นอ้างว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังไม่มียกกฎหมายรับรอง การที่จังหวัดไม่อนุญาตให้แก้ไขเพศในทะเบียนบ้านเป็นการถูกต้องแล้ว ต่อมาคำพิพากษาฎีกาที่ 157/2524 วินิจฉัยว่า เพศของบุคคลธรรมดาในกฎหมายรับรองและถือเอาเพศที่ถือกำเนิดมา และคำว่าหญิงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายความว่าคนที่ยังไม่คลอดได้ ผู้ร้องถือกำเนิดมาเป็นชายถึงหากจะมีเสรีภาพในร่างกายโดยได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศเป็นเพศหญิงแล้วก็ตามแต่ผู้ร้องก็รับอยู่ที่ไม่สามารถมีบุตรได้ ฉะนั้นโดยธรรมชาติและตามกฎหมายรับรอง ผู้ร้องยังคงเป็นเพศชายอยู่ และไม่มีกฎหมายรับรองให้สิทธิผู้ร้องขอเปลี่ยนแปลงเพศที่ถือกำเนิดมาได้ ทั้งมิใช่เป็นกรณีที่ผู้ร้องจะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมาย ที่ศาลล่างทั้งสองสั่งยกคำร้องของผู้ร้องชอบแล้ว ฎีกาผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

แนวความคิดตามคำพิพากษาฎีกาข้างต้นนี้ ผู้พิพากษาอังกฤษเคยกล่าวไว้ในคำพิพากษาคดีหนึ่งทำนองเดียวกันว่า เมื่อคนเกิดมาเป็นชายหรือเป็นหญิงแล้วต้องเป็นชายหรือหญิงอยู่ตลอดไป การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศถึงแม้ทำไปแล้ว ผู้นั้นก็ยังคงเป็นชายหรือเป็นหญิงที่มีจิตใจผิดปกติอยู่ดี และศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสระหว่างผู้ที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วกับคู่สมรสที่เป็นชาย

อย่างไรก็ดี ในขณะที่การเปลี่ยนเพศในทางการแพทย์มุ่งรักษาแก้ไขความผิดปกติทั้งทางร่างกาย (ในพวกกะเทย) หรือทางจิตใจ (ในพวกหลงเพศ) ให้ผู้ป่วยโดยคำนึงถึงภาวะหรือสภาพทางจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในทางกฎหมายกลับยึดติดอยู่กับภาวะทางธรรมชาติในทางชีววิทยาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิวัฒนาการของจิตวิทยาทางเพศของมนุษย์ดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น

สำหรับกฎหมายไทยนั้น การเปลี่ยนเพศทางกฎหมายเป็นเรื่องของกระบวนการทางฝ่ายบริหารธรรมดา เป็นการแก้ไขเอกสารทางราชการต่าง ๆ เช่น ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนบ้าน ซึ่งก่อนแก้ไขนายทะเบียนอาจสอบสวนเพื่อหาหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการพิจารณา เมื่อมีใบรับรองแพทย์ยืนยันว่ามีการผ่าตัดหรือการรักษาโดยการเปลี่ยนเพศให้ผู้นั้นแล้ว นายทะเบียนย่อมแก้ไขเอกสารดังกล่าวแล้วให้ได้ไม่ว่าการเปลี่ยนเพศนั้นจะเนื่องจากการแก้ไขความพิการทางร่างกาย (พวกกะเทย) หรือจิตใจ (พวกหลงเพศ) ซึ่งน่าจะใช้มาตรฐานเดียวกันเช่นเดียวกับแนวทางปฏิบัติของแพทย์

4. สิทธิในการเลือกเพศ จากคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ 157/2524 ข้างต้นนี้ เห็นได้ว่า ศาลเห็นว่าการยอมรับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นเสรีภาพของบุคคล แต่เมื่อบุคคลได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศแล้วกลับไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมายที่จะทำให้เขาเปลี่ยนเพศได้ เพราะฉะนั้นเสรีภาพตามที่ศาลฎีกากล่าวไว้จึงเป็นเสรีภาพที่ขาดความสมบูรณ์ เพราะเมื่อใช้เสรีภาพนั้นแล้ว การที่กฎหมายไม่ยอมรับรองสิทธิตามเพศใหม่ที่ได้รับการเปลี่ยนเพศนั้น ย่อมจะทำให้ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิไปหลายประการ เช่น สิทธิในการแต่งงาน สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองแรงงานหญิง (ถ้าผู้นั้นได้รับการเปลี่ยนเพศเป็นหญิง) เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีผู้เห็นว่า การเลือกเพศเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งของมนุษย์ และมีผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วที่ได้รับการปฏิเสธจากศาลในประเทศของตนที่จะเปลี่ยนเพศ ทางกฎหมายได้ยื่นคำร้องไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของยุโรป (The European Commission of Human Right) โดยกล่าวหาว่ารัฐบาลของเขาละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของยุโรปนี้ ได้รับการพิจารณาคำร้องจากชาวเบลเยียมที่ถูกละเมิดสิทธิในการแต่งงานของผู้ร้องที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว และได้ส่งเรื่องไปยังศาลสิทธิมนุษยชนของยุโรปวินิจฉัยว่ารัฐบาลอังกฤษละเมิดสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (Europe Convention of Human Life) ข้อ 8 ซึ่งรับรองคุ้มครองสิทธิส่วนตัวและสิทธิในการมีครอบครัว และต่อมาได้มีการฟ้องคดีต่อศาลสิทธิมนุษยชนของยุโรป ศาลพิพากษาตามองค์คณะฝ่ายข้างมากกว่า สหราชอาณาจักรไม่ได้ละเมิดสิทธิส่วนตัวและสิทธิในการมีครอบครัวของผู้ร้อง เพราะการแก้ไขเขียนคนเกิดให้ผู้ร้องนั้น จำเป็นต้องเพิ่มภาระแก่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และประชาชนชาวอังกฤษโดยส่วนรวม ภาระดังกล่าวเมื่อคำนึงถึงประโยชน์ที่จะบังเกิดแก่ชุมชนทั้งหมด กับประโยชน์ที่ผู้ร้องจะได้รับจากการแก้ไขเขียนคนเกิดแก่ผู้ร้องแล้วดูไม่สมดุลกัน

แนวความคิดของศาลสิทธิมนุษยชนดังกล่าวนี้ออกจะแตกต่างไปจากแนวความคิดของศาลรัฐธรรมนูญของสหพันธ์รัฐเยอรมัน (Bundesverfassungsgericht) อย่างตรงข้าม โดยพิพากษาว่าศาลสูงสหพันธ์ได้ละเมิดสิทธิพื้นฐาน (Basic right) ของผู้ร้องโดยมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายพื้นฐานซึ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีของบุคคล (Person's dignity) ที่จะมีแนวคิดของตนเองกับมีความเป็นตัวของตัวเองตามธรรมชาติ กฎหมายพื้นฐานยังคงปกป้องสิทธิ์ที่จะพัฒนาความสามารถของคนได้อย่างเสรี ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้นั้นเอง ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิพื้นฐานที่จะพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเสรีจำต้องมีการยอมรับฐานะทางกฎหมายของบุคคลตามเพศที่ตรงกับภาวะทางร่างกายและจิตใจของเขา ศาลไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า การตัดสินใจเปลี่ยนเพศตามลักษณะของอวัยวะเพศที่ปรากฏทางร่างกายในขณะเกิดเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และยังคงต้องถือตามเดิม ในเมื่อทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันยอมรับว่า อาจมีความเป็นไปได้ที่ลักษณะของอวัยวะเพศที่ร่างกายและสภาวะทางจิตใจในความรู้สึกว่าตัวเป็นเพศอะไรนั้นจะไม่สอดคล้องกัน ความรู้ทางการแพทย์เท่าที่มีอยู่นี้ ทฤษฎีพื้นฐานเดิมที่รับกันว่าการตัดสินใจเปลี่ยนเพศของบุคคลจะตัดสินใจจากลักษณะของอวัยวะเพศที่ทางร่างกายขณะเกิดและเปลี่ยนแปลงไม่ได้นั้น คงต้องมีข้อยก

เว้นอีกมาก ศาลเห็นด้วยว่าบางครั้งมีความจำเป็นที่ต้องใช้กฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดต่อปัจเจกบุคคล เพื่อผลประโยชน์ของรัฐ แต่สำหรับผู้ร้องรายนี้ศาลเห็นว่าการปฏิเสธที่จะเปลี่ยนเพศให้ผู้ร้อง ก็มีได้มีผลต่อประโยชน์สาธารณะแต่ประการใด กลับจะเป็นการรบกวนสิทธิพื้นฐานของผู้ร้อง ดังนั้น เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์ตามกฎหมายพื้นฐาน หลักปฏิบัติที่ควรยึดถือในกรณีหลงเพศที่หลักฐานทางแพทย์ยืนยันว่าเป็นอย่างถาวรและได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ควรแก้ไขทะเบียนคนเกิดของเขาให้มีเพศที่ถูกต้องตรงกับที่เขาแสดงออก คำพิพากษานี้ได้สนับสนุนการยอมรับสิทธิในการเลือกเพศของมนุษย์ในทางกฎหมาย และมีเหตุให้มีการออกกฎหมายรับรองการเปลี่ยนเพศแล้ว ในประเทศเยอรมนีเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วมา

ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ (จิตแพทย์ สัมมนา วันที่ 21 มิถุนายน 2541) กล่าวว่า สำหรับในประเทศไทยเคยมีคดีเกิดขึ้นเมื่อหลายปีก่อน คือมีผู้ที่แปลงเพศแล้ว ได้ไปขอเปลี่ยนเพศกับนายทะเบียน เปลี่ยนบัตรประชาชน เปลี่ยนทะเบียนบ้าน แต่ว่านายทะเบียนไม่ยินยอมให้เปลี่ยน ดังนั้นก็ได้มีการยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลสั่งให้เปลี่ยน ในที่สุดศาลก็ตัดสินไม่ให้เปลี่ยนทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ แต่การที่ศาลตัดสินไม่ยอมให้เปลี่ยน ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่จะให้ศาลสั่งว่าเปลี่ยนเพศได้เพราะศาลไม่มีอำนาจจะสั่งให้นายทะเบียนเปลี่ยนเพศได้ หรือศาลจะมีอำนาจสั่งให้คนเปลี่ยนเพศเป็นเพศโน้นเพศนี้ได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายเป็นเรื่องของความขัดแย้งของนายทะเบียนกับผู้ที่ใช้สิทธิ์ โดยปกติการร้องต่อศาลจะมีอยู่ 2 แบบด้วยกัน คือ กรณีที่ไม่มีข้อพิพาท เมื่อจะร้องขอต้องให้ศาลสั่งตามที่กฎหมายให้อำนาจ เมื่อกฎหมายไม่ให้อำนาจศาลก็สั่งไม่ได้ แต่ถ้าจะทำให้เกิดกรณีมีข้อพิพาทก็คือต้องฟ้องนายทะเบียนว่าให้ศาลบังคับให้นายทะเบียนแก้หลักฐานให้และเกิดเป็นข้อพิพาทขึ้น ซึ่งลักษณะคดีจะต้องเป็นไปในลักษณะนั้น แต่ว่าที่ผ่านมาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาดังกล่าวการร้องขอไม่ได้มีการฟ้องนายทะเบียนแต่ร้องขอให้ศาลสั่ง เพราะฉะนั้นศาลก็สั่งไม่ได้ คดีก็ขึ้นไปถึงศาลฎีกาก็ตัดสินในทำนองว่าไม่มีขอกฎหมายให้ศาลเปิดทางให้ศาลทำได้ แต่ที่น่าสนใจว่าศาลฎีกาได้ขยายความออกไปว่าเพศของคนไม่ควรที่จะเปลี่ยนเกิดมาเป็นเพศอะไรก็ควรจะเป็นเพศนั้นและนอกจากนั้นศาลฎีกายังได้บอกว่าผู้หญิงมีความหมายว่ามีลูกได้ ฉะนั้นเมื่อเปลี่ยนเพศแล้วแต่มีลูกไม่ได้ก็ไม่น่าจะเป็นผู้หญิง ซึ่งในเรื่องที่ศาลคิดอย่างนี้ก็ไม่ทราบศาลฎีกานำทฤษฎีอะไรมาใช้ เพราะคำว่าผู้หญิงมีลูกได้เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เพราะในผู้หญิงที่มีลูกไม่ได้ก็มีเยาะเย้ย เพราะฉะนั้นสิ่งนี้ก็น่าที่จะเป็นประเด็นที่ใช้โต้แย้งได้ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งนี้เป็นกรณีวินิจฉัยนอกประเด็น เพราะยังไม่มีประเด็นในเรื่องนั้นยังไปถึงแต่ศาลฎีกาวินิจฉัยเกินไป ประเด็นที่สำคัญคือศาลไม่มีอำนาจสั่งแต่ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาหลายปีแล้ว แต่ว่าในปัจจุบันมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ฉะนั้นจะเป็นช่องทางในการตรากฎหมายเพราะถ้าต้องการให้นายทะเบียนแก้ไขแล้วแต่นายทะเบียนไม่ยอมแก้ไขให้ สิ่งนี้เป็นกระบวนการทางการปกครอง ดังนั้นอาจจะยื่นฟ้องร้องกับศาลปกครองว่าขอให้ให้นายทะเบียนแก้ไข ซึ่งจะเป็นช่องทางให้ใช้ได้กับศาลปกครอง ในปัจจุบันมีคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับศาลปกครองที่สามารถไปเรียกเรื่องจากที่นั่นได้ เพราะเป็น

เหตุที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่ไม่ยอมทำให้อะไรก็ตามการที่เจ้าหน้าที่จะทำให้หรือไม่ทำให้ต้องอาศัยกฎระเบียบของกฎหมาย ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรแต่เดิมกฎหมายฉบับนี้เป็นฉบับที่โบราณมาก ตั้งแต่ พ.ศ. 2499 แต่ก็ได้มีการยกร่างใหม่และมีการประกาศใช้ใหม่เมื่อปีพ.ศ.2534 ซึ่งก็ค่อนข้างที่จะทันสมัยขึ้น แต่ว่าในรายละเอียดก็ไม่ได้มีอะไรมากมาย เพราะกฎหมายฉบับนี้กำหนดว่าการแก้ไขสูติบัตรแก้ไขสำเนาทะเบียนบ้านให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนเพราะฉะนั้นนายทะเบียนท้องถิ่น ระดับนายอำเภอ หรือว่านายกเทศมนตรีก็สามารถที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เพราะกฎหมายเก่าจะต้องส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ในปัจจุบันส่งถึงเพียงนายทะเบียนท้องถิ่น ระดับนายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีก็สามารถแก้ไขได้ การแก้ไขนี้มีระเบียบย่อยของพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร โดยนายทะเบียนกลางออกระเบียบสำนักงานกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.2535 ซึ่งออกตามมาคล้ายกับกฎกระทรวงแต่จะใช้คำว่าระเบียบแทน ในการแก้ไขสามารถจะเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อได้ต้องมีการเตรียมเอกสารต่าง ๆ เช่นเอกสารการแปลงเพศ มีใบรับรองจากแพทย์ เมื่อมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะสามารถแก้ไขได้

การร้องทุกข์ต้องมีคำสั่งของกรมการปกครองออกมาก่อน เช่น เมื่อขอเปลี่ยนหลักฐานต่าง ๆ แล้วไม่ยอมเปลี่ยนให้ ในกรณีนี้ต้องไปร้องทุกข์ที่คณะกรรมการเรื่องร่ำร้องทุกข์ ดังนั้นคงเป็นเรื่องที่แต่ละบุคคลที่จะต้องไปร้องทุกข์ตามที่มียชื่ออยู่ในแต่ละท้องที่ แต่ถ้าท้องที่ไม่ให้ก็จะมาร้องทุกข์แบบรวม ๆ กันได้ แต่ถ้าไม่มีการเริ่มต้นจะไม่สามารถที่จะทำได้ ซึ่งจริงแล้วไม่สามารถทราบได้ว่าจะมีคนที่ได้รับบัตรประจำตัวเพศใหม่สักเท่าไร ปัจจุบันนี้ยังไม่ทราบว่าเมื่อกฎหมายใหม่ออกมาแล้วจะมีคนใช้บัตรประชาชนเพศใหม่ได้มากน้อยขนาดไหน ในต่างประเทศมีการฟ้องร้องกัน เพราะว่าเมื่อแปลงเพศไปแล้วต้องการจะแต่งงานแต่แต่งงานไม่ได้เพราะการแต่งงานต้องจดทะเบียนสมรสในทางกฎหมาย แต่ถ้าแต่งงานในแบบที่ไปอยู่ด้วยกันจัดพิธีไม่ถือว่าเป็นการแต่งงานตามกฎหมาย ในเมื่อคำนำหน้าชื่อยังไม่เปลี่ยนก็ไม่สามารถที่จะจดทะเบียนสมรสได้ ดังนั้นจึงได้มีการฟ้องร้องเกิดขึ้น คดีนี้เกิดขึ้นในเบลเยียมและหลายประเทศ โดยมีการฟ้องร้องกว่ารัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ไม่ยอมแก้ไขเพศให้ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพราะเขาไม่สามารถที่จะมีครอบครัวได้ และไม่สามารถที่จะสมรสได้ ดังนั้นจึงได้เรียกร้องไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของยุโรป โดยได้พิจารณาว่ารัฐบาลเบลเยียมละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้รัฐบาลถูกผลักดันในการที่จะต้องแก้กฎหมาย ในขณะที่จะเห็นได้ว่าหลายประเทศในยุโรปยอมให้แก้ไขกฎหมายได้ จึงขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติกับนายทะเบียนของแต่ละประเทศ ถ้ามีการเจรจาและยอมที่ให้แก้ไขได้ก็ไม่มีปัญหา

เมื่อผู้ที่แปลงเพศเป็นคนไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติ จะมีปัญหาในเรื่องของเอกสารที่ยังเป็นเพศเดิมอยู่เพราะถ้ายังไม่ได้เปลี่ยนเพศก็ไม่สามารถแต่งงานได้ ตรีชาติที่ยังเป็นนายอยู่ถึงแม้จะไปต่างประเทศสร้างเป็นผู้หญิงแต่บัตรประชาชนต่าง ๆ ยังเป็นผู้ชายก็ไม่สามารถแต่งงานกับเพศชายด้วยกันได้ตามกฎหมาย อย่างกรณีที่ให้แก้คำนำหน้าที่ต้องแก้ถึงสูติบัตร

เพราะเมื่อเด็กเกิดมาเด็กจะเป็นเพศตามร่างกายไม่ได้ผิดปกติดะไร แต่มาเปลี่ยนแปลงในตอนหลัง ดังนั้นถ้าต้องการที่แก้ไขในใบสูติบัตรว่าเป็นอีกเพศหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

การเปลี่ยนเพศที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อีกกรณีหนึ่ง คือในกลุ่มที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย ที่เรียกว่ากระเทย ซึ่งเป็นคำที่คนส่วนใหญ่นำไปใช้เรียกผิด ๆ โดยทางวิชาการจะใช้เรียกผู้ที่เป็นกระเทยว่าผู้มีความผิดปกติทางร่างกายและในอวัยวะเพศ เมื่อคนกลุ่มนี้เกิดมาแล้วพ่อแม่ต้องไปแจ้งเพศว่าลูกเป็นเพศหญิงหรือเพศชายเพราะการแจ้งเพศตอนเด็กเกิด แจ้งได้เฉพาะผู้หญิงหรือผู้ชายเท่านั้นถ้ายังไม่บอกหรือบอกว่าไม่รู้ว่าเป็นเพศอะไรก็ไม่สามารถที่จะแจ้งได้ บางครั้งเด็กที่เกิดมามีอวัยวะเพศที่กำกวมพ่อแม่ไปดูก็ไม่รู้ว่าเด็กเป็นเพศอะไรก็ไปแจ้งตามที่คิดว่าเด็กเป็น แต่เมื่อเด็กโตขึ้นแล้วเกิดมีปัญหาเพราะเพศที่แจ้งนั้นไม่เหมาะสมกับสภาพจิตใจของเด็ก ดังนั้นต้องให้แพทย์เป็นคนแก้ไขและเมื่อแก้ไขแล้วก็ต้องไปเปลี่ยนสรรพนามคำขึ้นต้นที่ทะเบียน ในกรณีนี้นายทะเบียนจะยินยอมให้แก้ไขได้ เพราะมีความพิการตั้งแต่เด็กเกิดมาเพราะมีอวัยวะเพศที่กำกวม บางทีอาจจะมี 2 เพศในคน ๆ เดียวกัน หรืออาจจะมีอวัยวะเพศกับต่อมเพศข้างในและข้างนอกไม่ตรงกันดูข้างนอกอวัยวะเพศอาจคล้ายผู้ชายแต่ข้างในกลับมีรังไข่ เมื่อเด็กโตขึ้นเป็นหนุ่มเป็นสาวจะมีปัญหาเพราะถ้ามีฮอร์โมนเกิดขึ้นรังไข่ในท้องก็จะต้องทำงาน เมื่อทำงานก็จะเกิดอาการปวดท้องคล้ายกับการมีประจำเดือนแต่ไม่มีช่องทางที่จะให้ออก เพราะไม่มีช่องที่จะให้เลือดออก ดังนั้นศัลยแพทย์ก็จะเป็นผู้พิจารณาว่าควรจะให้คน ๆ นั้นเป็นเพศอะไรจึงจะเกิดความเหมาะสมมากที่สุด

พ่อแม่บางคนจับให้ลูกเป็นอีกเพศหนึ่งแต่เมื่อเด็กโตขึ้นจิตใจเด็กไม่รับไม่สามารถจะเข้ากับเพศนั้นได้ อาจจะต้องเปลี่ยนเพศให้เข้ากับกรยอมรับ เพราะฉะนั้นก็จะคล้าย ๆ กับกลุ่มแปลงเพศเหมือนกัน ซึ่งคนในกลุ่มจะปกติทุกอย่างเมื่อเวลาออกมาก็จะมีเพศเป็นเพศชายหรือเพศหญิง แต่กลุ่มที่มีความผิดปกติทางร่างกายจะได้รับการรับรองจากแพทย์ว่ามีความผิดปกติ แต่ถ้าเป็นสาวประเภทสอง ซึ่งมีสภาพร่างกายเป็นปกติแต่ว่าจิตใจไม่ยอมรับเพศของตัวเอง ซึ่งถ้าในบุคคลเหล่านี้น่าที่จะมีจิตแพทย์เป็นผู้ที่จะรับรองแล้วทำการเสนอเข้าไปให้คณะกรรมการร่างกฎหมายได้ทราบ สิ่งที่ดีที่สุดคือ นายทะเบียนน่าจะปรึกษากับแพทย์ว่าควรที่จะเปลี่ยนสรรพนามหรือไม่ควรเปลี่ยนสรรพนาม เพราะเมื่อผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วเมื่อแพทย์ยอมรับที่จะผ่าตัดให้ควรที่จะเปลี่ยนเพศได้ เพราะเขามีสิทธิ์ที่ได้รับการเปลี่ยนเพราะการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศของแพทย์ถือว่าเป็นการรักษาอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการรักษาร่างกายให้เข้ากับสภาพของจิตใจ ในบางประเทศไม่ยอมให้แพทย์ผ่าตัดแปลงเพศ โดยเฉพาะประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาคริสต์ เพราะถือว่าพระเจ้าสร้างเพศมาอย่างไรก็ต้องดำเนินชีวิตไปตามเพศนั้น ๆ ดังนั้นการที่แพทย์จะทำการผ่าตัดแปลงเพศถือว่าเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย แพทย์ไม่สามารถทำได้ ส่วนในประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่ชัดเจน แต่มีปัญหาโต้แย้งว่าการที่แพทย์ผ่าตัดแปลงเพศให้คนที่มีความผิดปกติของอวัยวะเพศที่เป็นปกติ เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในเรื่องของการทำร้ายร่างกายหรือไม่ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่โต้เถียงกันมาก หลักกฎหมายของประเทศไทยที่รับมาจากต่างประเทศคือ ความ

ยินยอมที่ไม่เป็นความผิด เพราะเมื่อคนไข้อยอมแพทย์ก็สามารถที่จะแปลงเพศได้แต่ก็ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะความยินยอมที่ไม่เป็นความผิดนั้นมีเงื่อนไขโดยศาลฎีกาเคยตัดสินเอาไว้ว่า ความยินยอมที่ไม่เป็นความผิดนั้นจะต้องเป็นความยินยอมที่ถูกต้อง และไม่ขัดต่อสำนึกอันดีทางด้านจริยธรรม ดังนั้นการที่คนต้องการจะทำอะไรแล้วไปให้แพทย์ที่สามารถที่จะทำได้หมด ตัวอย่างเช่น คนที่ต้องการเป็นคนพิการไปให้แพทย์ตัดขา เพื่อต้องการไปชอทาน ถ้าแพทย์ทำให้ถือว่า เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเพราะความยินยอมนั้นไม่เป็นที่ยอมรับ การแปลงเพศก็เช่นเดียวกัน มีปัญหาว่าสังคมยอมรับหรือไม่หรือว่าขัดต่อศีลธรรมจรรยา ปัญหาที่สังคมไทยยังไม่มีคำตอบ เคยมีประเด็นเมื่อเกือบประมาณ 20 ปีมาแล้วที่มีการผ่าตัดแปลงเพศขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย และได้มีการสัมภาษณ์นักกฎหมายพบว่าปัญหาในเรื่องนี้ไม่มีข้อยุติว่าแพทย์สามารถทำได้หรือทำไม่ได้ ในประเทศไทยตำรวจไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวไม่มีคดีขึ้นไปสู่ศาลให้เป็นตัวอย่าง ทำนองเดียวกับเรื่องของการทำแท้ง กฎหมายเขียนไว้กำกวมคือการทำเพื่อสุขภาพของหญิงแต่จะเพื่อสุขภาพแค่นั้นไม่มีความคิดขึ้นสู่ศาล ตำรวจจับไปศาลก็ไม่สามารถแจ้งข้อหาได้อย่างชัดเจน ปัจจุบันนี้คิดว่าสังคมก็สามารถที่จะรับผู้ที่แปลงเพศได้พอสมควรแต่ก็ไม่ได้เปิดเผยว่าแพทย์ผ่าตัดอย่างไรแต่จะรู้กันว่าการแปลงเพศ อย่างไรก็ตามการผ่าตัดของแพทย์ถือเป็นการรักษาโรคแต่จะต้องมีการวินิจฉัยโรคที่แน่นอนว่าคนไหนควรที่จะสามารถแปลงเพศได้ การรักษาโรคก็เข้ากับหลักกฎหมายของแพทย์คือพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม ดังนั้นแพทย์ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมสามารถที่จะผ่าตัดได้ ฉะนั้นการผ่าตัดแปลงเพศถ้าแพทย์ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือไม่ใช่แพทย์หรือแพทย์ที่จบจากต่างประเทศมาแล้วยังสอบใบอนุญาตไม่ได้ก็ไม่สามารถที่จะแปลงเพศได้เพราะถ้าทำอาจจะติดคุก เพราะเป็นความผิดทางอาญา

การแก้ไขสูติบัตรกับการแก้ไขทะเบียนบ้าน การที่จะแก้ไขสูติบัตรจะต้องมีหลักฐานทางราชการเช่นการผ่าตัดการรับรองจากแพทย์ ถ้านายทะเบียนยอมรับก็สามารถแก้ไขได้และเมื่อแก้ไขได้แห่งหนึ่งก็อาจจะนำไปเป็นตัวอย่างเพื่อแก้ไขเรื่องอื่น ๆ ได้อีกต่อไป ถ้านายทะเบียนไม่ยอมทำให้ตรงนี้ก็ต่อร้องไปที่คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งคณะกรรมการนี้จะพัฒนาต่อไป ถ้ามีพระราชบัญญัติว่าด้วยศาลปกครองที่แต่งตั้งขึ้นก็จะสามารถใช้ศาลปกครองเป็นทางออกได้ เพราะตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่การที่จะมีศาลปกครองต้องมีกฎหมายรองรับอีกชั้นหนึ่ง และศาลจะมีการสืบว่าควรที่จะแก้ไขได้หรือไม่ ถ้าไม่มีการแก้ไขสูติบัตรก่อนจะก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องของการแก้ทะเบียนบ้านเพราะสูติบัตรเป็นต้นกำเนิดใหญ่ซึ่งอยู่ในทะเบียนอยู่แล้ว จะมีปัญหาว่าถ้าสูติบัตรเป็นอย่างหนึ่งและทะเบียนบ้านเป็นอีกอย่างหนึ่ง เพราะทะเบียนบ้านจะไม่มั่นคงเท่ากับสูติบัตรเพราะสูติบัตรเป็นการแสดงถึงว่าบุคคลที่เกิดเป็นใคร ถึงแม้ว่าเราจะเคยเกิดเป็นอีกเพศหนึ่งแต่หลังจากที่มีการปรับเปลี่ยนสภาพร่างกายให้ตรงกับจิตใจแล้วนั้น คิดว่าน่าจะทำได้ เหมือนกับกรณีที่เกิดขึ้นยังไม่ทราบว่าเป็นเพศอะไร เพราะมีอวัยวะเพศ 2 เพศอยู่ในร่างกายของคนคนเดียวกันเพราะหลังจากที่แพทย์ตรวจและผ่าตัดแล้วหรือการที่แพทย์กำหนดเพศให้ใหม่ ก็ต้องไปแก้ที่สูติบัตรเพราะถ้าไปแก้แต่เฉพาะ

ทะเลเบียนบ้านจะมีปัญหาเวลาที่เกิดข้อโต้แย้งไปค้นที่รากเดิมขึ้นมาจะมีปัญหา ดังนั้นถ้าแก้สุดบัตร เป็นสิ่งที่แน่นอนที่สุด

การแก้ไขเรื่องสิทธิต่าง ๆ สามารถที่จะทำได้ในสิทธิในฐานะที่เป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้คำว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิในครอบครัว สิทธิส่วนตัว เพราะฉะนั้นการที่เราอยากเป็นเพศอะไร นั้นเป็นเรื่องใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทั้งในเรื่องของชีววิทยา เรื่องของจิตวิทยา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลาย ๆ สิ่ง ในปัจจุบันกฎหมายจะถือตามชีววิทยาทั้งหมดก็คงเป็นไปได้ เพราะมีปัญหาหลายอย่างที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน เช่น ในปัจจุบันนี้สามารถที่จะให้ผู้หญิงสามารถอุ้มท้องแทนคนอื่นได้ ลูกที่เกิดมาไม่ได้เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของเขา ซึ่งตามชีววิทยาทั้งเด็กและผู้หญิงคนนั้นไม่ได้เป็นแม่ลูกกันตามหลักทางชีววิทยา แต่เป็นการสร้างขึ้นทางเทคโนโลยี ดังนั้นในกรณีแบบนี้จะถือตามชีววิทยาแบบเคร่งครัดไม่ได้ การที่คนเอาตัวอ่อนของคนที่มีการผสมไว้แล้วเอามารับตั้งครรภ์ในตัวเองเด็กที่เกิดมาตามหลักของกฎหมายถือว่าผู้หญิงคนไหนคลอดลูกคนนั้นก็ เป็นแม่ ถ้าเป็นไปตามหลักชีววิทยาก็เป็นเรื่องที่ยุ่งไปกันใหญ่เพราะถ้าเอาแม่ที่บริจาคไข่มากก็จะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากเพราะเด็กจะไม่มีแม่ ดังนั้นประเด็นนี้กฎหมายก็จะถือตามที่ควรจะเป็นตามธรรมชาติ แต่ถ้าทำอะไรที่ผิดปกติไปกฎหมายก็ยังไม่มีการยอมรับในจุด ๆ นั้น แต่ถ้าจะไปแก้กฎหมายให้ตรงกับหลักทางด้านชีววิทยาก็เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก บางอย่างต้องมีการผสมผสาน เพราะชีววิทยาไม่ได้เป็นตัวชี้ขาด การที่มนุษย์เกิดมาเป็นมนุษย์ได้ไม่เฉพาะแต่มีสมองอย่างเดียว จะต้องมีในเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง มนุษย์ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ในเรื่องของครอบครัวและสังคมโดยรวม ดังนั้นสิ่งนี้ไม่ได้เป็นชีววิทยาล้วน ๆ กฎหมายไม่ได้มองในเรื่องของชีววิทยาล้วน ๆ แต่ส่วนใหญ่กฎหมายจะมองจากสภาพทั่วไปซึ่งก็สัมพันธ์กับชีววิทยา แต่ในปัจจุบันไม่แน่นอนเพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปมาก แม้แต่ในปัจจุบันเรื่องการตายก็เช่นกัน สมัยก่อนกฎหมายบอกว่าคนตายต้องไม่หายใจ แต่ในปัจจุบันได้มีการประกาศของแพทย์ออกมาว่า ถ้าสมองตายแล้วแม้ว่าหัวใจยังไม่หยุดเต้นก็ถือว่าตายได้ เพราะจะได้เอาหัวใจไปให้คนอื่น เพราะว่าถ้าหัวใจยังเต้นอยู่ยังสามารถเอามาใช้ประโยชน์ได้ แต่ถ้ารอให้หัวใจหยุดเสียก่อนและถือว่าตายหัวใจก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ จะเห็นได้ว่ายึดเกณฑ์ในการตัดสินตามชีววิทยาเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ จะต้องมียังอื่นเข้ามาประกอบ ดังนั้นกฎหมายจะมองแต่เพียงผิวเผินเท่านั้นเอง แต่ต้องมีการปรับสภาพไปตามความเหมาะสม ปัจจุบันนี้กฎหมายได้มีการเข้าไปเชื่อมโยงเกี่ยวกับทางด้านจริยธรรมด้วย เพราะว่าถ้าใช้เฉพาะกฎหมายอย่างเดียวก็จะมากเกินไป

ในกรณีที่สาวประเภทสองถูกล่วงละเมิดทางเพศถึงแม้ว่าจะแปลงเพศแล้วแต่ทางกฎหมายยังไม่ได้เปลี่ยนเพศให้ก็ยังมีฐานะเป็นเพศชาย เพราะฉะนั้นถ้าถูกข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมาย ผู้ที่กระทำจะไม่มี ความผิดฐานข่มขืนเพราะว่าความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราจะต้องชำเราเฉพาะเพศหญิงเท่านั้น แต่ถ้าข่มขืนเพศชายนั้นสามารถที่จะแจ้งข้อหาได้เพียงการทำอนาจารเท่านั้นซึ่งเป็นข้อหาที่เบากว่าข้อหาการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งผู้ที่แปลงเพศจะได้รับความ

คุ้มครองต่างจากเพศหญิง

การจำกัดสิทธิในเรื่องของการศึกษาของบุคคลที่แปลงเพศ ซึ่งเป็นเรื่องของคดีการปกครองต้องร้องเรียนไปที่คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอยู่ติดกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยกตัวอย่างในกรณีของระเบียบของสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปีที่แล้วว่าจะไม่ให้คนที่มีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับเพศเดิมจะไม่ให้เรียน ซึ่งเป็นสถาบันเกี่ยวกับครู ในเรื่องของการเรียนเป็นเรื่องของเสรีภาพซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นครูหรือจะทำอาชีพอะไรก็สามารถที่จะทำได้ ทางสายของการเป็นครูพยายามที่จะได้ว่าจะไม่เห็นด้วย เพราะว่าคนที่เรียนครูไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นครูเสมอไปก็ได้ คิดว่าปัญหานั้นน่าจะลึกซึ้งกว่านั้นทั้งในเรื่องของจิตวิทยา การดูแลเด็กมันเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน คิดว่าไม่เกี่ยวกับ โดยจะมีอ้างอิงต่อไปว่าถ้าคนที่มีความเบี่ยงเบนทางเพศไปเป็นครูสอนเด็กอนุบาลจะทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเพราะครูจะเป็นแบบอย่างของเด็ก ซึ่งคิดว่าไม่น่าจะใช้เพราะครูอนุบาลดูแลเด็กเพียงไม่กี่ปีเด็กจะเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูมาทำตามอย่างเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และอีกอย่างครูอนุบาลใกล้ชิดกับเด็กน้อยกว่าครอบครัว ดังนั้นคิดว่าครอบครัวจะเป็นปัญหาใหญ่ จึงเชื่อว่าปัญหาใหญ่ที่คนเกิดความคิดเบี่ยงเบนมาจากครอบครัวเป็นส่วนมาก ที่เกิดจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก